

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Kamu Hukuku Anabilim Dalı

TÜRK CEZA KANUNU'NDA CİNSEL TACİZ SUÇU (TCK 105)

Ezgi AKPINAR

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2024

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kamu Hukuku Anabilim Dalı

TÜRK CEZA KANUNU'NDA CİNSEL TACİZ SUÇU (TCK 105)

Ezgi AKPINAR

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2024

KABUL VE ONAY

Ezgi AKPINAR tarafından hazırlanan ‘‘Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Taciz Suçu (TCK 105)’’ başlıklı bu çalışma, 04/04/2024 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Şefik Taylan AKMAN (Başkan)

Dr. Öğr. Üyesi Muammer KETİZMEN (Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Timuçin KÖPRÜLÜ (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

Prof. Dr. Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN

Enstitü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan “*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*” kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

...../...../.....

Ezgi AKPINAR

.....

“*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*”

- (1) *Madde 6. 1. Lisansüstü tezele ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.*
- (2) *Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.*
- (3) *Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.*

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

** Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.*

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında zgn olduğunu, Dr. Öğretim yesi Muammer Ketizmen danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Ezgi AKPINAR

TEŐEKKÖR

Yüksek Lisans eğitim sürecinin her aşamasında değerli fikirleri ve yorumları ile bana yol gösteren kıymetli hocam ve tez danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Muammer Ketizmen'e,

Sevgi ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen annem Nurcan AKPINAR, babam Şahistan AKPINAR ve tüm aileme ile arkadaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

ÖZET

AKPINAR, Ezgi, *Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Taciz Suçu (TCK 105)*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2024.

Cinsel taciz suçu, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 105. maddesi ile düzenlenmiş ve ilgili kanunlarımızda kanun koyucu tarafından birçok değişikliğe uğramıştır. Bu düzenlemeler cinsel taciz suçunun tanımı, nitelikli halleri ve müeyyidesi açısından yapılmıştır. Suçların hukuki düzenlemeler konusu yapılmasından önce, toplumlar nezdinde bir ihtiyaca karşılık gelmesi gerekmektedir. Bir davranışı suç haline dönüştüren ve nihayetinde bu davranışa bir müeyyide uygulanmasını öngören düzenlemelerin sebebini araştırmak, neden sonuç ilişkisini açığa çıkarmak açısından farklı bir bakış açısı kazandıracaktır. Tezin konusu ilgili suçu incelerken salt pozitif hukuk düzenlemelerinin yer aldığı kanunlaşma politikalarının aktarılmasının ötesinde, belli tarihi dönemlerde beşeri ilişkiler ve cinsel ilişkilerin nasıl gerçekleştiğinin kadının mağdur olarak konumlandığı durumlarla sınırlanarak ele alınmıştır. Cinsel taciz suçunun iki bölüm halinde incelendiği dikkate alındığında ilk bölümde Sümerlerden günümüz modern toplumuna kadar geçen sürede beşeri ilişkilerin ve özelinde kadın-erkek arasındaki ilişkinin davranışlara hangi yönlerden yansıdığı ele alınırken ikinci bölümde cinsel taciz suçu açısından Türk Hukuku'na yansıyan kanuni düzenlemelerin oluşumu ve bugünkü halini nasıl aldığı incelenmiştir. Bu incelemelerde her dönemin koşulları ve bu insan ilişkisine atfettiği düşünce yapısının arka planda olduğu ve buna ilişkin uygulamaların hem eski kanunlarda hem Yargıtay kararlarıyla nasıl kanunlaştığı ele alınmıştır.

Anahtar Sözcükler: Cinsellik, Toplumsal Cinsiyet, Cinsel Taciz Suçu

ABSTRACT

AKPINAR, Ezgi, *Sexual Harassment In The Penal Code (Article 105)*, Master Thesis, Ankara, 2024.

The crime of sexual harassment is regulated by Article 105 of the Turkish Penal Code No. 5237 and has undergone many amendments by the legislator in our relevant laws. These amendments have been made in terms of the definition, qualifications and sanctions of the crime of sexual harassment. Before crimes are made the subject of legal regulations, they must meet a need in societies. Investigating the reasons for the regulations that transform a behavior into a crime and ultimately impose a sanction on this behavior will provide a different perspective in terms of revealing the cause and effect relationship. While examining the relevant crime, the subject of this thesis, beyond the transfer of the codification policies that include normative and positive legal regulations, how human and sex relations were realized in certain historical periods has been discussed. Considering that the crime of sexual harassment is examined in two parts, in the first part, the aspects of human relations and in particular the relationship between men and women in the period from Sumerians to today's modern society are discussed, while in the second part, the formation of legal regulations reflected in Turkish Law in terms of the crime of sexual harassment and how it has taken its current form are examined. In these examinations, the conditions of each period and the thought structure attributed to this human relationship are in the background and how the practices related to this have been enacted both in the old laws and in the decisions of the Court of Cassation are discussed.

Key Words: Sexuality, Gender, Sexual Harassment

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	ii
ETİK BEYAN	iii
ÖZET	v
TEŞEKKÜR	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR DİZİNİ	x
GİRİŞ	1
1.BÖLÜM:BEŞERİ İLİŞKİLERDEKİ DAVRANIŞ BİÇİMLERİNİN KADIN-ERKEK İLİŞKİSİ BAKIMINDAN SINIRI	3
1.1.KADIN-ERKEK ARASINDAKİ BEŞERİ İLİŞKİNİN KISA TARİHİ	3
1.1.1. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Açısından	3
1.1.2. Davranış ile İlişkisi Açısından	16
1.2. BEŞERİ DAVRANIŞI SUÇ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRMENİN SINIRI	28
2.BÖLÜM:TÜRK CEZA KANUNUNDA CİNSEL TACİZ SUÇU	31
2.1. GENEL OLARAK	31
2.2. CİNSEL TACİZ KAVRAMI	31
2.3. 765 SAYILI MÜLGA TCK (ETCK) m. 421 ve 5237 SAYILI TCK(YTCK)m. 105 KARŞILAŞTIRMASI İLE CİNSEL TACİZ SUÇU	36
2.4. KORUNAN HUKUKİ DEĞER	44
2.5. SUÇUN UNSURLARI	45
2.5.1. Tipiklik.....	46
2.5.2. Maddi unsurlar (Suçun Kanuni Unsuru).....	47
2.5.2.1. Eylem.....	47

2.5.2.1.1.Hareket- Netice.....	47
2.5.1.2. Fail.....	52
2.5.1.3. Suçun Konusu	52
2.5.1.4. Mağdur	53
2.5.3. Manevi Unsur	54
2.5.4. Hukuka Aykırılık Unsuru.....	57
2.5.5. Suçun Nitelikli Hali	58
2.5.5.1 Fail ile Mağdur Arasındaki Kişisel İlişkiden Kaynaklanan Nitelikli Haller (TCK m.105/2-a).....	60
2.5.5.2. Suçun Aynı İşyerinde Çalışmanın Sağladığı Kolaylıktan Yararlanılması.....	62
2.5.5.3. Suçun Posta veya Elektronik Haberleşme Araçlarının Sağladığı Kolaylıktan Faydalanmak Suretiyle İşlenmesi	63
2.5.5.4. Suçun Teşhir Suretiyle İşlenmesi	64
2.5.5.5. Suçun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali	65
3.BÖLÜM:SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ, YAPTIRIM VE CEZA MUHAKEMESİNE İLİŞKİN HÜKÜMLER	67
3.1. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ	67
3.1.1. Teşebbüs ve Gönüllü Vazgeçme	67
3.1.2. İştirak	68
3.1.3. Suçların İçtimaı	69
3.2. İSPAT	74
3.3. SORUŞTURMA-KOVUŞTURMA USULÜ VE YAPTIRIM	75
3.4. DAVA ZAMANAŞIMI	79
3.5.KOŞULLU SALIVERİLME	80
DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....	81
KAYNAKÇA.....	85

EK 1. ORİJİNALLİK RAPORU.....	90
EK 2. ETİK KOMİSYON İZİNİ	92

KISALTMALAR DİZİNİ

B.	: Baskı veya Bası
Bkz.	: bakınız
C.	: Cilt
CD.	: Ceza Dairesi
CGTHİK	: Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
Çev.	: Çeviren
Der.	: derleyen
E.	: Esas
Ed.	: Editör
E.T	: Erişim Tarihi
ETCK	: Eski Türk Ceza Kanunu
K.	: Karar
Kol.	: Kolon
m.	: madde
S.	: Sayı
s.	: sayfa
T.	: Tarih
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TMK	: Türk Medeni Kanunu
YCGK	: Yargıtay Ceza Genel Kurulu
YTCK	: Yeni Türk Ceza Kanunu

GİRİŞ

Hukuk kuralları toplumun ihtiyaçlarına göre kanun koyucu tarafından yaptırımlara bağlı olarak düzenlenebilir. Cinsel taciz kavramını suç olarak ele almadan önce, taciz davranışının her karşılaşılan somut olayda olayın şartlarına göre ele alınması sebebiyle, beşeri ilişkilerin temeline inmekte fayda vardır. Bir davranışın taciz suçu çerçevesinde yargılama konusu yapılmasından önce, bu davranışların taraflar arasında duygusal veya cinsel ilişki kurulması amaçlı davranışlar kategorisinde değerlendirildiği tarihsel süreçler yaşanmıştır. Bir insan davranışı, ortaya çıktığı toplumda, kanun koyucu tarafından belirlenen bir yaptırıma bağlandığında sadece yaptırımı nitelendirmek, davranışın sorgulanmasının önünde engel olacaktır. Bu sebeple davranışın ortaya çıktığı toplum yapısı, bu toplumlarda kadın erkek ilişkilerine atfedilen değerler bütünü, toplumun inancı, sosyo-ekonomik yapısında cinsiyetlerin konumu incelenmelidir. Pozitif düzenlemeler salt davranışlara ilişkin bir uyarıcı kural koyarak ceza yaptırımı sunmaktadır. Oysa özellikle cinsel taciz suçunda birbirini tanıyan veya tanımayan, zorunlu olarak veya tercihe bağlı iletişim kuran kadın ve erkeklerin kendilerini sözlü, yazılı ya da mimikleriyle nasıl ifade edeceği, bu iletişimin en temel haliyle nasıl oluşacağı sorunu karşımıza çıkabilecektir. Bu iletişimin cinsel taciz olarak değerlendirilmesi cinsiyetler üstünde bir mesele olarak rıza aşamasında yaşanmakta olup cinsel ilişkinin gelişimine sebebiyet veren aşamalardan biri rıza noktasındadır.

Beşeri kadın ve erkek ilişkisinde dahi ilk tanışma klasik olacaktır ki; kişilerin mesleği, yaşları, ailesinin meslekleri, yaşadıkları şehirler veya okudukları ve mezun oldukları üniversitelere göre başlamaktadır. Sınırları çizilen bir iletişimde tarafların davranışlarını ve sözlü ifadelerini belirleyecek ve buna yaptırım bağlayacak kurum ise hukuk olarak karşımıza çıkmaktadır. Kanun lafzından anlaşılır ki hukuk, kişiler arası ifadeleri hukuki uyumsuzluklarda kişilik haklarına ilişkin düzenlerken cezai uyumsuzluklarda bu durum cinsel taciz, hakaret, tehdit ve bu suçların nitelikli halleri olarak düzenlenmektedir.

Çalışmamızın konusunu Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Taciz Suçu oluşturmaktadır. Bu kapsamda ilk olarak cinsel taciz davranışını, bir suç kategorisine dahil etmeden önce cinsiyetler arası farklılığı, kadın-erkek cinsleri arasında tarihsel bağlamda ele almak

gerekmektedir. Tarihte kadın-erkek arasındaki ilişkiler romantik olarak kurulduğu gibi baskı ve denetim aracı olarak da kurulmuştur. Bunun pratiğe yansımaları din, hukuk, devlet yönetimi, ideoloji gibi alanlarda ortaya çıkmıştır. Karşı cins ile iletişim başlatmanın yolları duygu, mekan ve yöntemleri değiştirerek her dönem farklı şekillerde denenmiştir. Bu dönemlerde karşı cinsin isteklerinin önemsendiği haller olduğu gibi tek taraflı bir güdü ile adım atıldığı haller de olmuştur. Bu sosyal alanda toplumsallaşmanın ortaya koyduğu değişiklikler kadının erkek karşısındaki konumunun yücelmesiyle hukuk alanına da sirayet etmiş ve yeni cezalandırma politikalarında kadın özne olarak yasalarda yerini almıştır. Bu çalışmada da ilk bölümde cinsler arası iletişimin nasıl kurulduğuna ilişkin örnekler, toplumsal cinsiyet rollerinin kadın-erkek ilişkisi bakımından üretim ilişkilerini esas alarak geçiş olan tarihsel süreçler ve tespitler aktarılacak olup ikinci bölümde ise Türk Ceza Hukuku açısından cinsel taciz suçunun gelişim süreci ve bugünkü uygulama biçimi Yargıtay kararları ile desteklenerek açıklanmıştır.

1.BÖLÜM

BEŞERİ İLİŞKİLERDEKİ DAVRANIŞ BİÇİMLERİNİN KADIN-ERKEK İLİŞKİSİ BAKIMINDAN SINIRI

1.1. KADIN-ERKEK ARASINDAKİ BEŞERİ İLİŞKİNİN KISA TARİHİ

1.1.1. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Açısından

Tüm dillerde ikili kategori olarak dişil ve eril sınıflandırmalar mevcuttur. Bu sınıflandırmaya toplumsal roller de eklenince erilliğin etkin gücü görülmektedir. Üreme içgüdüğü olan cinsellik, tarih boyunca insanın cinsel yaşamını kültürel, dinsel ve toplumsal çerçeveler ile kurallar koymaya çalışmıştır.¹ Örneğin, Yunanlılara göre eriller sıcak ve kuru olarak, dişiller soğuk ve nemli olarak sınıflandırılır. Bu bakış açısı ise şu şekilde bir somut gözleme dayanır; öldürülen hayvanların kanı akıtılır ve bu hayvanlar ölümün etkisiyle soğuk ve hareketsiz kalırlar; o halde her ay kan kaybeden (adet gören) kadın soğuk ve nemli, düzenli olarak kan kaybetme haliyle karşı karşıya kalmayan erkek ise sıcak ve kurudur.² Bazı teorilerde bu cinsler birbirini tamamlamış gibi görünse de her zaman güçlü bir majör cinsiyet ve zayıf bir minör cinsiyet olup, genel olarak dünyada cinsiyetler arası rol dağılımında erkeklerin lehine olan örneklerin başında şu durum gelmektedir; avcı toplayıcı topluluklarda erkekler yay ve mızrakla avlanarak et getirir ve bu et o topluluğun gereksinimin yüzde yirmisini karşılar oysa kadın pek de gözde olmayan sebze-meyve toplar ve bu, gereksinimin yüzde seksenini karşılar ancak kadınların, o topluluğun yaşamını sürdürmesi için gerekli besin kaynağının çoğunu elde ettiği dikkate değer olmaz ve sonuç olarak avcılığa toplayıcılıktan daha fazla önem atfedilir.³ Oysa daha sonra on dokuzuncu yüzyıl felsefesinde yerini alacak yaşam ile doğanın devamı açısından doğanın iki cinse bölünmesi diyalektik için zorunlu olan karşıtlığın birliğinden de beslenmekteydi.^{4 5}

¹ POROY, Akif, *Antik Çağdan Günümüze Avrupa'da Cinsellik Tarihi*, 1. Baskı, Dharma Yayınları, İstanbul, 2010.

² HERITIER, Françoise/PERROT, Michelle, AGACINSKI, Sylviane, vd., *Kadınların En Güzel Tarihi*, (çev. Y. Aşçı Dalar), 1. Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2013.

³ HERITIER/PERROT/AGACINSKI, vd., 2013, s.20.

⁴ FRAISSE, Genevieve/ PERROT Michelle, *Kadınların Tarihi- Devrimden Dünya Savaşına Feminizmin Ortaya Çıkışı*, (der. G. Duby ,vd., çev. A. Fethi), 1. Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2005.

Toplumsal yapıları doğrulama amacı güden dünyanın her yerinde bilinen bazı mitler vardır. Bu mitlerde kadınların, erkekleri egemenlikleri altına aldığı topluluklardan bahsedilmektedir. Örneğin, bir Yeni Gine mitinde kadın-erkek rol dağılımında, kadınların bir çeşit yaratma gücüne sahip oldukları ve bu sebeple türlü şeyler icat ettikleri görülmüşse de avlanmak amacıyla icat ettikleri ok ve yayı, erkeklerin önlerine doğru hedef almak yerine, bu okları geriye doğru atıp bu hedefi izleyen erkeklerin ölümüne sebep olmuşlar, sonucunda erkekler ise doğru hedef almanın yöntemini göstermek yerine, bu ok ve yayı kadınların elinden alarak doğru şekilde kullanmayı kendileri başarmışlardır.⁶

Cinsiyet kavramıyla ilgili, Fildişi Sahilleri kökenine ait bir başka mit ise ana soyluluğun temeline inmektedir. Annelerin ve babaların çocukları üzerinde eşit haklara sahip olduğu bir dönemde, bir gün bu topluluk düşman tehdidi ile karşı karşıya gelerek topraklarını terk etmek zorunda kalır. Bu kaçış sırasında bir ırmaktan geçmeleri gerekir ve ırmak, geçmelerine rıza göstermeden önce hem kız hem erkek çocuklarından kurban verilmesini ister ve sonuçta şef, topluluğu kurtarmak için bunu eşine teklif etse de şefin kız kardeşi, kendi kızını ve oğlunu kurban verebileceğini söyler ve onlar kurban verilir. Bundan sonra ise mirasın geçişi artık erkekten değil, erkekten kız kardeşinin oğullarına kalarak geçmeye devam etmiştir. Yani babadan oğula geçmesi beklenen statü ve diğer kaynaklar dayıdan oğula miras kalmıştır. Baba, çocuklarının soyu üzerinde etkisini kaybetmiş, çocuklar dayılarına bağlı olmuşlardır ancak kadınlar bu sefer de erkek egemenliğinden kurtulamamış yani dayı, kız kardeşinin çocuklarına otorite kurmuştur.⁷

Cinsiyet rolleri ele alınırken kadının, tarihte imgesel olarak var olduğu figüratif boyutlar olduğu gibi cinsiyet olarak sadece kendisini temsil eden tarihe ek olarak cinsiyetler arası ilişkiler ile erkekler ve cinsiyetler arası farklılıkların da tarihi yer almalıdır. Böylece cinsiyetler arası ilişkiler sosyal düzen ile doğal düzen, edebi betimlemeler ile dinsel

⁵ Fichte açısından iki cinsiyetin ayrılığı yasası vardır. Bunu ifade ederken, türlerin çoğalmasını aklın egemen olması gerekliliği amacına dayandırır ve cinsel dürtünün sadece türlerin çoğalması nihai amacına ulaşılması olarak kısıtlanması gerektiğini savunur.

⁶ HERETIER/PERROT/AGACINSKI, vd., 2013, s.25.

⁷ HERETIER/PERROT/AGACINSKI, vd., 2013, s.28.

kodlar açısından incelenir.⁸ Dolayısıyla cinsiyet rollerinin mitlere ve siyasi dönemlere yansımaları sadece hikaye anlatımlarını aktarmanın ötesinde rollere atfedilen anlam ve önemi de gösterir.

Antik Yunan ve Roma döneminde bebek, kişi sayılmaz hatta cinsiyetten ibaret olarak dünyaya gelmekteydi. Aslında cinsler arası eşitsizlik ilkçağda da doğumla başlamaktaydı. Mülkiyete atfedilen değer bu dönemlerde en önemli belirleyiciydi. Bir mal paylaşımı istenmediğinden en büyük erkek çocuğa arazi paylaştırılmadan verilirken küçük kardeşlere bir toprak payı düşmemekteydi ve buna bağlı olarak kız çocuklarına hiçbir seçim hakkı verilmeyerek kiminle evleneceğine dair planlar yapılmaktaydı. Bu noktada belki Batı'nın çocuk kavramı incelenebilir. Batı çocukluğu 20. yüzyıl ile kabul edilir, öncesinde toplumsal rollerin biçildiği bir çocuk kavramı yoktur. 17-18. yüzyıla gelindiğinde ise 10 yaşına giren kız çocukları hizmetçi olarak veya çiftliklerde çalıştırılarak değer kazanmıştır. Toplumun sanayileşmesiyle birlikte erkek çocuklarının küçük yaşta iş hayatına girmesi gibi kız çocukları da iş hayatına katılmışlardır. 19. yüzyıla gelindiğinde ise bebekler arasında yapılan kız-erkek ayrımı mülkiyet dışında verilen başkaca roller çerçevesinde belirleyici olmuş ve bu ayrım düşük gelirli ama çalışan ailelerin çocuklarına yeterli bakım sağlayamamaları sebebiyle çocuk yuvalarının açılmasıyla ortaya çıkmıştır. Esnaf ve zanaatkar olarak çalışan işçi kadınlar maddi imkansızlıklar sebebiyle çocuklarına bakamamışlar ve bazı yardımsever kadınlar tarafından düşük gelirli sınıfların sağlıklarına ilişkin duyulan endişe sebebiyle yuvalar kurulmuştur. Bu yuvaların amfi şeklinde yapılması ve çocukların burada hareketsizce saatlerce oturtulmasından duyulan rahatsızlık sebebiyle, aileler tarafından çocuklara oyunlar oynatılması talep edilmiş, çocuklar bu amfilerde kız ve erkek olarak iki gruba ayrılmış, kızlara annelik rolüne alışmaları için bebekler, erkeklere ise kukla ve askerler verilmiştir.⁹ Dolayısıyla kız-erkek çocukların cinsiyet rollerinin başlangıç noktası toplumsal yapılanmanın düşünülmeden yansımaları olarak bir işbölümü sebebiyle oluşturulmuştur.

Çocuklara ilişkin cinsiyet rolleri geç bir dönemde ortaya çıksa da kronolojik olarak devam edilmesi gerekirse, kadın erkek beşeri ilişkisinin toplumsal rollere yansıdığı bir

⁸ FRAISSE/PERROT, 2005, s.17.

⁹ HERITIER/PERROT/AGACINSKI, vd., 2013, s. (55-58)

başka dönem de feodalizmin devam ettiği 13. yüzyılın ortalarına kadar geçen süreçtir. Bu dönemde asıl ayrışma cinsiyetler arası değil aristokrasi dışındaki sınıflar arasındaki toplumsal ayrışmadır.¹⁰

Her ne kadar kadının konumu muğlak olsa da kapitalizmdeki haliyle erkeğin tamamen tahakkümünde değil ancak erkeklere eşit de değildi. Buna rağmen kadınlar, Haçlı Savaşlarına katılan erkeklerin yokluğunda aktif bir şekilde çöçatanlık yapıp, mahkemelerde dava açıp hatta siyasi cinayetler düzenliyorlardı ve böylece feodal kadınlar savaş meydanlarını yönetirken siyasette de iktidarı kontrol etmeye devam etmişlerdir. Feodalizm, toplumda hiyerarşik bir yapı sunsa da kilise dışındaki kadınların, erkeklere tabi olması yönünde bir durumla karşı karşıya olunmadığı gibi kişilerin toplumsal konumunu belirleyen soyluluk mertebesi, cinsiyetten daha önde gelmekte hatta yaşlanma, dul kalma ya da feodal beylerin kızları veya karıları olmak toplumsal konumu daha da yükseltmekte, buna karşılık genç şövalye grubunda yer alan erkekler yaşlandıkça toplumsal konumlarında geriye düşmekteydiler. Dönemin gerçeği verasette dahi kadınlar, erkeklerden geri bir konumda olmamış, erkek kardeşlerin öldürme ihtimali karşısında kadınların mirasta pay alma ihtimali güçlenmiş, ilerleyen süreçte soylu kadınların da verdikleri mücadele sonucunda sahip oldukları belirli haklar yerine beylik hakkını kazanmıştır. Yine de feodal rejim, kadınlara uzun vadede zarar göreceklere bir süreç hazırlamış, veraset kuralları sebebiyle kız-erkek kardeşler birbirine düşmüş, kadın erkek beşeri ilişkinin dostane yönü zayıflamış ve kocalar düşman ya da iş ortağı olarak konumlanan kişiler olmuştur.¹¹

Toplumsal cinsiyet, doğrudan devletin müdahalesinin olduğu cadı avlarına ilişkin kadınları suçlu göstermek ve aile düzenlemelerini eril tahakküme dayandırarak kadınların iktisadi açıdan marjinalleştirilmesi¹² ile inşa edilirken; aynı anda toplumsal cinsiyetin varlığı mahalli idareler, devlet ve aslında genel anlamıyla erkekler tarafından desteklenirdi. Oysa egemenlerin toplumsal kontrollerinin sarsılmasında ve sıradan

¹⁰ PELIZZON, Seila Margaret, *Kadının Konumu Nasıl Değişti- Feodalizmden Kapitalizme*, (çev. Sadi, İ.E./Somel,C.) 2. Baskı, İmge Yayınevi, Ankara,2020.

¹¹ PELIZZON, 2020, s (136-143)

¹² Hukuki yöntemlerle, devlet ve sermayedarlar kadınları ucuz işgücüne sahip kitlelere dönüştürerek uyum içinde çalıştırdılar ve seçkin zümre tarafından işçiler sindirilerek reel ücretler düşürüldü, çalışma şartları kötüleşti ve aslında kadınlar ve erkeklerin geçimlerini sürdürdükleri faaliyetler değersizleştirilerek bunların ücrete tabi olmaması gerektiği yönünde ideolojik bir kamı oluştu. (PELIZZON, 2020, s. 304.)

halkın elde ettiği kazanımlarda kadınların rolü büyüktü ve egemenlerin bu durumu düzensizlik ve asayişsizlik olarak algılamaları, kadınların eşitlikçi eğilimlerle amaçladığı rolün farkında olduklarını göstermektedir. Seçkinlerin özellikle önem verdiği şeylerden olan hiyerarşi ve halk üzerindeki otoritenin meşruiyetini sağlamalarındaki en büyük engel, kadınların onlara karşı olan saldırılarıydı ve seçkinler, kadınları kontrol edebilmek, arazi sınırlarının tespitini sağlamak, miras vergilerini örfi açıdan uygulamak, ücretleri azaltmak ve nihayetinde kendi otoritelerini kurmak istemekteydiler. Burada toplumsal cinsiyet, seçkinlerin toplumu bölme şekillerinden biri olarak muhalefeti bastırmak, işgücünü ucuzlatmak ve hiyerarşik dünya görüşünü sürdürmek amacıyla kullanılan işlevlerden biriydi.¹³

Cinsiyetler arası toplumsal ilişkiler, ev içi iş bölümünün bir uzantısı olarak kadınların, işgücü piyasasındaki yerine yansısıyla iş alanındaki toplumsal dinamiğin dışında kalabilmektedir. Bu dinamige erkek egemenliğinin kökensel bir şekilde aile içine dahil edilerek yerleştirilmesi sonucunda kadınların toplumsal dinamikler arasındaki etkileşimleri ikinci plana atılmış olmaktadır. Cinsiyetler arası toplumsal ilişkilerdeki kadın-erkek ilişkilerinin ücret toplumu açısından tarihselleştirilmesinde ise toplumsal aktörlerin pratik ve temsillerinin yarattığı cinsiyet kategorilerinin sınırları sorgulanmaktadır.¹⁴

Cinsiyetler arası roller yıllar içinde değişikliğe uğramamış gibi düzlemde ilerlese de 1789 Fransız Devrimi ile modern dünyanın temelleri atılmış ve kadınların talepleri toplumsal sorunlarla ilgili olmuştur. Anayasal hakların ön planda olduğu bu devrimde, Avrupa'da ilk defa her iki tarafın da rızasının olması halinde tarafların boşanmalarına imkan tanınmış, böylece bireysel haklarını talep eden kadınlar, aile içinde önem verilen ahlak ve adalet gibi değerlerin devlette de yer almasını istemiş ve karşılıklı sevginin mülkiyetten daha önem verilen bir aile yapısı olduğu vurgulamıştır.¹⁵

¹³ PELIZZON, 2020, s.264- 353.

¹⁴ DUNEZAT, Xavier, "Cinsiyetler Arası Toplumsal İlişkiler Sosyolojisi:Erkek/Kadın İlişkilerinin Feminist ve Maddeci Bir Okuması", Cinsiyetler Arası Toplumsal İlişkiler ve Kesişimsellik, (der. G. Acar Savran), 1. Baskı, Dipnot Yayınları, Ankara, 2022.

¹⁵ BOCK, Gisela, *Avrupa Tarihinde Kadınlar*, (çev. Z. Aksu Yılmaz), 1. Baskı, Literatür Yayınları, İstanbul, 2004.

Cinsiyetler arası ilişkiler, kadınların ilk mekanı olarak ailenin çevresinde dönmüş ve aslında 19. yüzyıl, “kadınlar da insan mıdır?” sorusunun yerine “kadın sorunu”nun modern olarak ele alındığı bir zaman dilimi olmuştur. Burjuva toplumundaki cinsiyetler arasındaki sınırlar, kadına ait özel alan ve erkeğin kamusal alanı bakımından kesin olarak ayrılmıştır. Tek cinsiyet görüşü yerine iki cinsiyete geçilmiş, 20. yüzyılın ortalarına dek sürecek olan cinsiyetler arası keskin ayrımcılık ve işbölümü ortaya çıkmıştır. Sanayileşmeden önce başlamış olan Tarım Devrimi ve Demografi Devrimi sebebiyle kadın ve erkek işgüçleri sanayileşme sürecinde hazır olup, tarımda artan üretim sonucunda kadınların kullandığı orağın yerine erkeklerin kullandığı tırpan geçmiş ve böylece tarımdan sanayiye geçiş yaşanmıştır. Zaman geçtikçe kadına karşı kullanılmak üzere çıkarılan yasalar sonucunda kadınlar, ucuz işgücü olarak görülmüş ve iş piyasasından dışlanmaya başlanmışlar, kadınların hayatları aynı sınıftan oldukları erkeklerden ayrılmış ve statüleri ise babası veya kocası tarafından belirlenir olmuştur. 20. yüzyıla geçmeden önce ise medeni yasada reform yapılarak, kadının şahsına ait bir geliri ile mülke sahip olması hakkına, karı-koca ilişkisini ve çocukların anne ile aralarındaki ilişkisini düzenleyen bir düzenleme yapılması ihtiyacı ile İngiltere’de görülen bir “edeplilik” sorunu doğmuş ve buna göre çifte standart uygulanan cinsel ahlaka göre erkekler cinsel özgürlüğe sahip olabilirken kadınlar bakire veya tek eşli olacaktır. Bu dönemden sonra ortaya çıkan kadın görüşleri kadınların sadece cinsel varlıklar olarak değil, erkekler gibi “insan” olarak ele alınması gerektiğini söyleyerek cinsler arası hiyerarşiyi reddetmişler ve aile içinde babaya tabi olma durumunu eleştirmişlerdir.¹⁶

Batı toplumunda 17. yüzyıla doğru teknik, ekonomik ve siyasal yönlerden bir çözümlenmesi yapılan cinsellik, yargılanan ve yönetilen bir polis işine dönüşmüş böylece teknik, siyasal ve ekonomik olarak nüfus sorunu ortaya çıkmış ve bu sorunun içinde cinsellikle ilgili olarak evlenme yaşı, doğum oranı, cinsel ilişkilerin yaşandığı yaş, bekarlığın etkisi, meşru/gayrimeşru doğumlar yer almıştır.¹⁷ Cinsellik tarihini cinselliğin bastırıldığı dönemleri ele alarak iki kopmaya ayıran Foucault, ilk dönemi 17. yüzyıl olarak ele almış ve bu dönemi yetişkinlerin ve karıkocaların cinselliğinin önemsenmesi, bedenin kesin şekilde unutturulması ve dile ilişkin utangaç söylemler ile

¹⁶ BOCK, 2004, s (98- 145.)

¹⁷ FOUCAULT, Michel, *Cinselliğin Tarihi*, İkinci Baskı, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2007.

yasaklanmaların ortaya çıkması şeklinde ifade etmiş; ikinci dönemi ise 20. yüzyıl olarak ele almış evlilik dışı ve evlilik öncesi ilişkileri hoşgörüyü karşılanmış, kanun ile sapkınların mahkum edilmeleri kısmen sona ermiş, çocukların cinselliğine yönelik ağır tabular ortadan kaldırılarak bastırma mekanizmaları gevşemeye başlamıştır.¹⁸ 18. yüzyılda cinsel davranışlar ile ilgili Batı toplumunun bakış açısında temel değişimler yaşanmış, insanların yaşamlarını etkileyen unsurlara kentleşme ve fabrika unsurlarının da eklenmesi sanayi devrimiyle bir bütün haline gelmiştir.¹⁹ Bu süreçteki cinsel gelişmeler Britanyalı Kraliçe'nin hükümdarlığından sonra Viktoryanlık²⁰ olarak anılarak kültürel ve hukuki açıdan yeni ve eskinin arasında cinsel gelişmeleri tanımlayacak yeni bir hareket olmuştur.²¹ 1870'lerde evlilik dışı doğum oranları düşmüş, özellikle işçi sınıfından aileler evlilik öncesi hamileliğin gerçekleşme durumunda evlilik için ısrarcı olmaya başlamışsa da bu dönemdeki çoğu evli erkek fahişe ve metreslere gitmeyi tercih etmiş yani kadınları evliliğin kurallarına uymaları yönünde ısrar ederek cinselliğe bir çifte standart uygulamışlardır.²² Avrupalı toplumlar başta olmak üzere iki yüzlü ahlak anlayışı cinsellikte kadının iffetli olmasını bir fazilet sayarken erkeği tamamen özgür kılarak kadını toplum içerisinde namussuz erkeği ise sorun oluşturmamakla tanımlamıştır.²³ Bu tarz toplumsal ve kişisel alanda nasıl yaşanılması gerektiği, bedenlerin nasıl sevilmesi ya da inkar edilmemesi gerektiği yönündeki kaygılar hem cinselliğin hem geçmişin tarihini yansıtmakta olup her çeşit cinsel birlikteliğin birleşme içermesi gerekmektedir.²⁴ Üremenin sınırlandırıldığı 19. yüzyılın sonlarına doğru Avrupa'da çocuk ölümlerinin azalması ve insan ömrünün uzamasıyla nüfus hızla artarken endüstrileşme ve ekonomik nedenlerle çocuklara ayrıca bir malvarlığı değeri atfedilmiş bu sebeple üremeyi kontrol etmek amacıyla doğum

¹⁸ FOUCAULT, 2007, s. 87.

¹⁹ N. STEARNS, Peter, *Cinselliğin Kısa Tarihi*, (çev. H. Dikmen), 1. Baskı, İstanbul, 2017.

²⁰ "Viktoryan hareket, 19.yüzyılın ortalarındaki 20-30 yılda cinsel devrimin yaşanmasında etkili oldu. Bu dönemde cinselliği sınırlandırmaya yönelik çabaların ilkinde alt sınıfların gayri meşru pek çok çocuğa babalık etmesi, kız çocuklarının evlilik dışı hamile kalmasıyla ailesinin onurunu lekelemesi; ikincisinde doktorlar ve tıbbi sözcülerin cinsel pratiğin ahlaki olduğu kadar sağlık bakımında da sonuçlarının olduğunu açıklamaya çalışmasıyla cinsel ilişkinin tıbbileştirilmesi; üçüncüsü toplumun doğum kontrolü ile cinselliğin düzenlenmesinin farkedilmeye başlanması ile gelişti. Viktoryen dönemin cinselliğin tarihinde etkisinin ayrıntılı açıklaması için bkz. *Cinselliğin Kısa Tarihi*, P.N. Stearns (sayfa 165-215 arası)"

²¹ N. STEARNS, 2017, s. 185.

²² N. STEARNS, 2017, s. 195-196

²³ POROY, 2010, s.22.

²⁴ WEEKS, Jeffrey, *Bir Kavramın Anatomisi Cinsellik*, (çev. İ. Güzel), Everest Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2016.

kontrolleri gündeme gelmeye başlamıştır.²⁵ Bu dönemde cinsellikteki çifte standardın önemli bir sonucu, farklı sosyal sınıftaki erkeklerin zührevi ve frengi olmalarındaki artış oranı olup bu sebeple cinsellik alanında tıbbi gelişmeler yaşanmıştır.²⁶ Aydınlanma Çağı ile birlikte yeni bir cinsellik anlayışı oluşmaya başlamış, bu yüzyılın getirdiği sınıfsal değişimler ile evlilik yaşı giderek ilerlemiş, evlilik öncesi ilişkiler artmış buna bağlı şekilde evlilik dışı doğumlar da artmıştır.²⁷ Cinsellik tarihinin yön değiştirdiği önemli olaylardan Birinci Dünya Savaşı sonrasında cinsiyetler arası sınır bulanıklaşırken kadınların önceden erkeklerin sorumluluğundaki şeyleri üstlenmesi bunun karşısında savaş sonrası erkeklerin sarsılan toplumsal rollerindeki egemenliklerinin yeniden düzenlenmesiyle sonuçlanmıştır.²⁸ Eş zamanlı olarak gelişen Rus Devrimi ile eşcinsellik suç olmaktan çıkarılmış ve cinsellekle ilgili yasalarda özgürleştirici reformlar yapılmıştır.²⁹ 1928 yılında Kopenhag'da kurulan Dünya Cinsel Reform Birliğinde boşanma hakkı, güvenli doğum kontrolünün desteklenmesi, cinsellekle ilgili çıkarılacak kanunlarda rıza ilkesi ile cinselliğin yetişkinlerde karşılıklı cinsel iradeye bağlı kılınması şeklinde düzenlemelerde bulunulması talep edilmiştir.³⁰

Scott'a göre cinsiyetler arası eşitsiz ilişkilerin kaynağı ilişkiler arasındaki eşitsiz ilişkilerdir.³¹ Ona göre, üretim tarzlarının daha katı bir biçimde ele alındığı Ortodoks Marksist çalışmalara yer verilse ya da kapitalizm ile ataerkiye ilişkin birbirini etkiledikleri düşünülerek bir çözüm önerilse de toplumsal cinsiyetin kökenine ilişkin açıklamalar ve bu sistemdeki değişiklikler cinsiyete bağlı işbölümünün dışındadır ve hane yapısı, aile ve cinsellik sonuç olarak değişen üretim tarzının ürünüdür.³² Her ne kadar avcı/toplayıcılıktan tarıma geçişi deneyimleyen toplumlarda cinsellik hakkında belirli kayıtlar bulunmasa da tarımla birlikte insanların yerleşik hayata geçtiği ve bu yerleşik meskenle cinsel davranışların gözetildiği ebeveynler ile yaşlı akrabaların bu gözetime dahil olduğu anlaşılmaktadır.³³

²⁵ HERZOG, Dagmar, *Avrupa'da Cinsellik (Bir Yirminci Yüzyıl Tarihi)*, Doğan Kitabevi, (çev. Z. Yılmaz) 1. Baskı, İstanbul, 2014, s. 28.

²⁶ N. STEARNS, 2017, s.197.

²⁷ POROY, 2010, s. 27.

²⁸ HERZOG, 2014. s.56.

²⁹ HERZOG, 2014, s. 57.

³⁰ HERZOG, 2014, s. 62.

³¹ SCOTT, Joan W., *Feminist Tarihin Peşinde*, Bgst Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2013.

³² SCOTT, 2013, s.72.

³³ N. STEARNS, 2017, s. 36.

Geçmişten günümüze olan dönemde kadının toplumsallaşma yönelimi ve mücadelesi toplumsal cinsiyet rollerindeki değişime, kadınların erkeklerle birlikte ortak kamusal alanlarda yer alma talebine ve bu doğrultuda hukuka sirayet etmiştir. Toplumsal hareketlerin karşılığı hukuk düzenlemelerinde yerini bulmuştur. Cinsiyetler arası bir terim olan tacizin tarihini ele alırken, feminizm tarihinin gelişimi de bu terimin ortaya çıkış dönemiyle paralel ilerlemiştir.

Feminizm tarihi, dalga ya da kuşak hareketleri olarak adlandırılarak dönemlere ayrılmış bu ayırımdaki belirleyici etken toplumsallaşma sürecindeki kadına tahakküm kurulan noktalar ile tartışma konularının, toplumsal hareketlerin etkisiyle nelerden oluştuğudur. Birinci dalga feminizm olarak adlandırılan dönem dünya siyaset tarihinde de önemli bir noktaya denk gelmektedir. Bu dönem demokratik açıdan özgürlük ve fikrinin ortaya çıkmasıyla kadınların da kendi haklarını savunacakları ve onların oy kullanma hakkı, iş hayatına katılma ortamı, eğitim hakkı gibi alanlarda kazanımlar elde etmelerine sebep olmuştur.³⁴ Konumuz açısından cinsel taciz nitelemesinin ortaya çıkış dönemi ise İkinci Dalga Feminizm olarak adlandırılan 1960-1988 arası döneminde ise dünya tarihi açısından ekonomik ve siyasal değişimlerin ve şehirleşmiş toplumlardaki doğum oranlarının artmasıyla küresel düzlemde bir nüfus artışının yaşandığı, yeni doğum kontrollerinin ve özellikle batı dünyasının şehirlileri arasında olmak üzere kadınların özgürleşmesine ilişkin yeni fikirlerin ortaya çıkarak kadın erkek arasındaki işbölümünün değişmesi ve ticaretin tarım ve kırsal bölgelere ilerlemesiyle birlikte köy hayatının özerkliğinin yıkılmış olması gibi değişimler yaşanmıştır.³⁵ 1960'dan sonra çamaşır makineleri, yemek yeme alanlarındaki kolaylıkların pazarlanması, dondurulmuş yemekler gibi yenilikler ev bakımı ile yemek pişirme gibi insanın vaktini alan uğraşlar olmaktan çıkmış ve bunun sonucunda tüm zamanlı yerine yarı zamanlı işler ile karşılığında ücret ödenmeyen ev işlerinin ortaya çıkmasıyla kadınlar ev dışında başka bir işte çalışma gibi bir yön bulmuş, dönemsel olarak İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yaşanan işçi kıtlığı kadınlara yeni iş alanları açmış, işyerlerinde kadınların hukuken de eşit fırsatlar tanındığı bir eğilim başlamıştır.³⁶ İkinci dalga feminizmin içinde olduğu bu

³⁴ GÖRGÜN BARAN, Aylın, *Feminizmin Gelişim Serüveni: Dalga Yerine Kuşak Diyelim mi?*, <https://kockam.ku.edu.tr/feminizmin-gelisim-seruveni-dalga-yerine-kusak-diyelim-mi-aylin-gorgun-baran/>, (erişim tarihi 02.12.2023)

³⁵ MCNEILL, William H., *Dünya Tarihi*, (çev. A. Şenel), 16. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2019.

³⁶ MCNEILL, 2019, s.756.

dönemde kadınları, yaşantıları ve kapsayıcı değerleri bütünleştirici bir sınıf olarak yorumlayan anlayış parçalanmış, homojen bir kadın imajı yerine çoklu ve farklı kadınlık durumlarıyla feminizm içinde farklı teorilerin yer almasına zemin hazırlanmıştır.³⁷ Böylece cinsel taciz kelimesinin resmi olarak yasa önünde kullanılmaya başlandığı bu dönemde öncelikle dünya tarihinin içinde bulunduğu atmosfer sonrasında bundan etkilenen kadın-erkek ilişkileri ve bunların yansıdığı hukuki kavramsallaşmaların etkileşimi birbirinden ayrı düşünülemezdir.

Catharine MacKinnon, Amerika Birleşik Devletleri'nde, cinsel taciz kavramının ortaya çıkmasına büyük bir katkı sunmuştur. Irk ayrımcılığının tartışma konusu olarak gündemde kaldığı bir dönemde ortaya çıkan bu terim, sadece beyaz ve orta sınıf kadınları ilgilendirdiği için eleştiri konusu da yapılmıştır. Cinsel tacizin çerçevesini belirleyenler Afro-Amerikalı kadınlar olmuş, ırk ayrımcılığına maruz kalan bu kadınlar cinsel tacizi, zararsız bir flört davranışı olarak görmemişlerdir. Cinsel taciz ile ilgili yasal düzenlemeler, ırksal tacize ilişkin olan düzenlemelere ekleme şeklinde devam etmiş, erkek egemen işyerlerinde çalışan beyaz ve siyah kadınlar, bu çalışma alanlarının dışına itilmek uğruna cinsel istismar ve fiziksel şiddet görece kadar tepkiyle karşılaşmışlardır. Siyah ve işçi kadınlar, Amerika'da cinsel tacize yönelik politikayı, bir amirin, hiyerarşik olarak astından, cinsel taleplerin ötesinde ortam tacizini de kapsayacak biçimde genişletmek istemişlerdir.³⁸

Düzenleyici bir norm olan toplumsal cinsiyet, Catharine MacKinnon'ın muhakemesinden yararlanan cinsel taciz hukukunda genel olarak tacizin, kadınların işyerinde sistematik olarak maruz kaldığı cinsel tabilik³⁹ şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu sebeple erkeklerin tacizci, kadınların ise taciz edilen konumda olduğu, bunun temelini ise kadınların cinsel tabiliğine dayandığı, işyerinde yaşanan cinsel bakımdan alçaltıcı davranışların kısıtlanması amacıyla bazı örtük toplumsal cinsiyet normlarının oluştuğu ifade edilmektedir. Aslında bu durumda cinsellik açıktan düzenlenerek toplumsal

³⁷ GÖRGÜN BARAN, *Feminizmin Gelişim Serüveni: Dalga Yerine Kuşak Diyelim mi?*.

³⁸ BAKER, Carrie N., "Race, Class, and Sexual Harassment in the 1970s", https://scholarworks.smith.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1011&context=swg_facpubs , (erişim tarihi 02.12.2023)

³⁹ MacKinnon tarafından toplumsal cinsiyet temalı metinlerde kullanılan "tabiyet" kelimesinden erkek karşısında ikincilleşme ya da farklılaşma anlaşılabilir.

cinsiyet zımni olarak düzenlenmektedir fikri savunulmaktadır. MacKinnon cinsel tabiyeti ele alırken toplumsal cinsiyete sahip olmanın heteroseksüel bir tabiyet ilişkisine girmiş olmakla eşdeğer olduğunu ve bu tabiyete dayanmayan heteroseksüel ilişkinin dışlandığını hatta hemcinsler arası tacizin dahi yok gibi olduğunu ifade etmektedir. Bu bakımdan cinsel taciz hukukunun, heteroseksüel tabiliğin cinselleşmesi şeklinde görünür hale getirildiğinin bilinçli bir tercih olduğunu, bu tabilik anlayışına göre ele alınma biçiminin bir sorun olarak heteroseksüel tabiyetin tesis edildiğini ve cinsel taciz hukukunun kendisinin bu yolla toplumsal cinsiyeti üreten bir alegori/aygıt haline geldiğini savunmaktadır.⁴⁰

Politik mücadeleler sonucunda hak ve özgürlüklerin kazanım olarak elde edilmesiyle, hukuk aracılığıyla ortaya çıkmış olan eşitsizlikçi uygulamalardan doğan zararlar bir parça da olsa giderilebilmekte ve bu anlamda yargı tarafından geleneksel olarak verilen statükocu kararlar olan cinsiyetler, sınıflar ve ırklar arası ayrımcılığa yol açan emsal kararlar esas alınmamakta, sonucunda ise mahkemeler tarafından pozitif ayrımcılığı gözeterek toplum içinde ayrımcılığa uğrayanları ve ezilenleri korumak tercih edilmektedir.⁴¹ Cinsel taciz davalarına bakmaya başlayan federal mahkemeler, cinsel taciz için cinsiyet ayrımcılığına ilişkin kararlar vermeyi reddederek cinsel taciz davranışının cinsiyete dayalı olmadığı, sadece kişisel bir mesele çerçevesinde ele alınması gerektiğini, aksi halde işyerindeki her vakıa için bir dava açma yoluna başvurulmasına sebep olunarak mahkemelerin iş yükünü arttıracığını düşünüyorlardı.⁴² 1980 yılında, Eşit İstihdam Komisyonu (E.E.O.C.) tarafından cinsel taciz olarak belirlenen davranışın cinsiyet ayrımcılığına dayandığını belirten kılavuz ilkeleri açıklanarak kabul edilmiştir.⁴³ 1980'lerden sonra Amerikan Mahkemelerinde aynı cinsten cinsel tacizin mümkün olmadığını ve bu iddiaları reddeden mahkeme kararları

⁴⁰ BUTLER, Judith, *Çöz(ül)en Cinsiyet*, (çev. B.E. Aksoy), 1. Baskı, Monokl Yayınları, İstanbul, 2020.

⁴¹ AKMAN, Şefik Taylan, *Hukuk ve Politika İlişkisi- Hukukun Ekonomi Politik Analizi ve Liberal Hukuk Düzeninin Eleştirisi*, 1. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2016.

⁴² BAKER, 2004, (s. 3-4)

⁴³ Document 34: EEOC Guidelines on Sexual Harassment, 45 Federal Register 74676 (10 November 1980), codified in 29 C.F.R. §1604.11., <https://documents.alexanderstreet.com/d/1000674188> , (erişim tarihi 02.12.2023)

gerekçelerini, kanunun işyerindeki güç eşitsizliğini dengelemeyi amaçladığını ve bu sebeple aynı cinsten cinsel taciz suçunu koruma kapsamına almadığını savunmaktadır.⁴⁴ Erkek çalışanların çoğunlukla olduğu bir uyumsuzluk konusu olayda, mahkeme, cinsel tacizi mağdurun aşağı konumda olması sebebiyle söylenmiş fiil veya sözlerden kaynaklandığı şeklinde tanımlayarak, erkek erkeğe tacizi, erkeklerin bu ortamda aşağı görülmedikleri gerekçesiyle aynı cinsle yönelik tacizin mümkün olmayacağını ifade etmiştir.⁴⁵ Bu sebeple tekrar etmekte fayda olacaktır, yetmişli yıllardan itibaren, mahkemeler yoluyla elde edilen bu tür kazanımlar sadece hukuksal mücadeleler sonucunda değil, hukuksal mücadeleye eş zamanlı toplumsal ve politik desteklerle eşlik eden kamuoyu baskısı, mahkemeleri, bu sosyal gerçeklikleri gözetmeye sevk eden itici bir güç olmuştur.⁴⁶ 1970'lerin sonunda, maden sektöründe çalışan kadınlar da cinsel taciz ve ayrımcılıkla karşılaşarak erkekler tarafından uğursuz olarak adlandırılmış ve 1980'de kömür madencileriyle ilgili bir konferansta cinsel taciz, bu konferansta ele alınarak kadınlar arasında yapılan bir anket sonucunda, kadın madencilerin yarısından fazlasının patronları tarafından teklif aldıkları ya da iş arkadaşları tarafından fiziksel saldırıya uğradıkları, madenlere girmeden önce yapılan üst/sigara aramalarının erkeklerden farklı bir şekilde yapıldığı ortaya çıkmıştır.⁴⁷ Kamusal dünyada erkeklerin haklarını korumaya yardımcı olan cinsel taciz ile kadınlar istemedikleri cinsel hareketlerle karşı karşıya kalıyor ve terfileri ile çalışmaya devam etmeleri bu cinsel erişime açık olmalarına koşullanarak erkek cinsel egemenliğine bağlı bir şekilde işyerindeki tabiyet yapısının parçası kılınıyorlardı.⁴⁸

ABD Yüksek Mahkemesi tarafından cinsel taciz bir vakıa olarak ilk defa 1986 yılında *Merito Savings Bank v. Vinson* davasıyla ele alındı ve bu davada, çalışanın amiri tarafından, şiddetli ya da yaygın olarak cinsel tacize uğradığı noktasında karar kılınarak bu durum federal yasaların ihlal edilmesi olarak yorumlandı. 1991 yılında ise Başkan

⁴⁴ H.FLYNN, Katherine, Same-Sex Sexual Harassment: Sex, Gender and the Definition of Sexual Harassment Under Title Seven, Georgia State University Law Review, 1997. <https://readingroom.law.gsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2265&context=gsulr> (erişim tarihi 21.03.2024)

⁴⁵ P. COWLEY, Cullen, Same-Gender Harassment and Homosexuality in Title VII Sexual Harassment Litigation, <https://journals.library.wustl.edu/urbanlaw/article/8269/galley/25102/view/> (erişim tarihi 21.03.2024)(Örnekler için ayrıca Golszek v. H. P. Smith ve Garcia v. Elf Atochem North America davalarına bakınız.)

⁴⁶ AKMAN, 2016, s. 301.

⁴⁷ BAKER, 2004, s. 15.

⁴⁸ PATEMAN, Carole, *Cinsel Sözleşme*, (çev. Z. Alpar) 1. Baskı, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, 2017.

Bush tarafından imzalanan Medeni Haklar Yasası'nda işyerinde ayrımcılığa uğrayanlar için düzenleme kabul edilmiş ve yasa jürili yargılama yapılması hakkının yanında davacıların, işvereninden cezai ve hukuki tazminat talep etmesine de yer vermiştir. 1992 yılında kabul edilen Florida Sivil Haklar Yasası ile ırk, din, cinsiyet, renk, ulusal köken veya medeni durum gibi ayrımcılığı temel alan durumlar yasaklanmış ve ayrıca istihdam ayrımcılığı hakkında şikâyet prosedürünü değiştirerek çalışanlar için cezai tazminat talep etme hakkı tanınmıştır. 1993 yılında ABD Yüksek Mahkemesi tarafından verilen *Harris v. Forklift Systems* kararıyla cinsel taciz vakiasındaki mağdurların, ispat aşamasında psikolojik ya da fiziksel zarar gördüklerine ilişkin kanıt sunmak zorunda olmadıklarına hükmedilmiştir. 1994 yılında William J. Clinton tarafından Kadına Karşı Şiddet Yasası (VAWA) imzalanarak yasalaşmış ve cinsel tacizde bulunan kişi ile ilgili geçmişe yönelik cinsel kanıtların varlığına ilişkin araştırma yapılmasının önü açılmıştır. 1998 yılında ABD Yüksek Mahkemesi tarafından *Burling Industries ve Faragher v. City of Boca Raton* davalarında işverenlerin, tehdit ve kayırmak gibi davranışlar yerine getirilmese de cinsel tacizden sorumlu olacaklarına hükmetmiş ve işverenlerin eğer kendilerine ilişkin bu iddialara cevap vermek için derhal harekete geçtiklerini kanıtlamaları halinde savunma haklarının olacağına karar vermiştir. 2021 yılına gelindiğinde ise Joe Biden tarafından imzalanan Cinsel Saldırı ve Cinsel Tacizde Zorla Tahkime Son Verilmesi Yasası ile en eski tahkim yasasında değişikliğe gidilerek cinsel taciz ya da cinsel saldırı davalarında ihtilaf öncesinde tahkim anlaşmaları geçersiz kılınarak mağdurların iddialarını daha sağlam bir koruma altına alma amacı güdülmektedir. Son olarak Biden tarafından 2022 yılında imzalanan *Speak Out* Yasası ile cinsel taciz ihtilafı öncesinde kötüleme ve gizlilik hükümlerinin uygulanabilirliğine ilişkin bir sınırlama getirilmiş ve bu mağdurların susturularak gizlilik politikalarının kötüye kullanılmasına ilişkin endişelerden kaynaklanmıştır.⁴⁹

Cinsel taciz kavramı Avrupa Parlamentosu 2002/73 sayılı direktifinde, kadınlar ve erkekler arasındaki eşit davranma borcuna aykırılık olarak cinsiyet ayrımcılığı olarak yasaklanmış ve tacize dayalı ayrımcılığın sadece işyerinde değil, mesleki eğitime erişim ile istihdama erişim anlamında meslek ve istihdam sırasında da ortaya çıkabileceği

⁴⁹ K. FENTON, Matthew, A History of Sexual Harassment Laws in the United States, <https://www.wenzelfenton.com/blog/2018/01/01/history-sexual-harassment-laws-united-states/> (erişim tarihi 03.12.2023)

şeklinde düzenlenmiştir.⁵⁰ Direktifin temel esasları, cinsel tacizin tanımlanması, cinsel taciz bakımından önleyici tedbirlerin alınması, yargısal ve idari uygulamalar, cinsel taciz mağdurları bakımından zararların telafi edilmesi, eşit istihdam koşullarının oluşması için ulusal komisyonların kurulması şeklinde oluşmuş ve cinsiyet ayrımcılığına dayanan cinsel taciz, “*insan onurunu ihlal etme amacına yönelen veya bu sonucu doğuran, istenilmeyen her türlü cinsel nitelikte sözlü ya da sözlü olmayan veya cinsel nitelikte fiziksel ve özel olarak düşmanca, aşağılayıcı, utandırıcı ve saldırgan bir ortam yaratan davranış*” ifadesiyle tanımlanmıştır.⁵¹ Direktifte cinsel tacizin temel unsurları, istenilmeyen, insan onuruna aykırı ve suiistimal edilen(düşmanca, saldırgan) bir çalışma ortamı şeklinde yer almıştır.⁵²

Siegel’a göre, her ne kadar cinsel taciz ayrımcılık olarak yasal düzenlemelerde ele alınmış olmasına rağmen cinsel taciz pratiği, ayrımcılık karşıtı hukuk tarafından arzunun gerçekleştirilmesi olarak tanımlanmıştır. Feminist eleştirmenler tarafından bu durum toplumsal düzen itibariyle tekrarlanan bir çeşit gücün gerçekleştirilmesi olarak tanımlanmakta ve her durumda da tacizde bulunan, ekonomik otoritesi sayesinde başka türlü elde edemeyeceği kadınlara cinsel erişim sağlamaktadır. Farklı meslek pozisyonlarında yer alan erkekler, kadınların bu iş bölümlerine katılma çabalarını engellemek adına cinselleştirilmiş ilgiyi bir silah olarak kullanarak kadınları buralarda istenmeyen olarak algılamalarına sebebiyet verdi ve bu zamana kadar, işyerinde hiyerarşik ilişki içinde asta dayatılan istenmeyen cinsel ilişki uygulaması olan cinsel taciz, heteroseksüelliğin ekonomi politikasında farklı bir yer edindi.⁵³

1.1.2. Davranış ile İlişkisi Açısından

Bir suçla ilişkin teorik bilgileri vermeden önce o suçun hangi davranış kalıplarının sonucu olduğu veya tarihsel süreçte değişen davranış kalıplarının bugün neden suç olarak sınırlarının çizildiğini ifade etmek gerekir. Bu sebeple her ne kadar cinsel taciz suçuna ilişkin bir değerlendirmeye ulaşılabaksa da özellikle insanın tipik beşeri bir ilişki

⁵⁰ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002L0073:en:HTML> , (erişim tarihi 03.12.2023)

⁵¹ ÖZDEMİR, Erdem, *İşyerinde Cinsel Taciz, Çalışma ve Toplum Dergisi*, Y: 2006, Sayı:4, (s: 83-84)

⁵² ÖZDEMİR, 2006, s. 84-85.

⁵³ SIEGEL B., Reva, *A Short History of Sexual Harassment*, Catharine A. MacKinnon & Reva B. Siegel Eds. Forthcoming Yale Press, 2003, (s. 19-20)

kurmasının dahi suç olarak sınırlandırıldığı cinsler arası davranışsal ilişkilere yönelik kısa bir tarihçe sunmak gerekmiştir. En sade tanımıyla suç, toplumsal birlikteliği bozan ve bu sebeple toplumdaki insanları kızdıran eylemdir.⁵⁴ Bu sebeple bir eylemi cezalandırmak ortaklaşa inançlara göre oluşturduğu aykırılığa dayanır ve toplumlara ilişkin değer yargıları ile ilişki biçimlerinin anlatılması önem taşır, aynı nedenle bir topluma ait inançlar, düşünceler ve duygular bilinmiyorsa herhangi bir fiilin karşılığı olarak öngörülen cezanın nedeni de anlaşılmaz olmaktadır.⁵⁵

Toplumu veya toplumun ortak varlığını ilgilendiren suçlar bütünü, dinsel suçlar adını almaktadır.⁵⁶ İlk toplumlar cinsel suçlar dışında bireylere karşı suçları önemsememekte ve ceza yasalarında sadece dinsel suçlara yer vermekteydiler.⁵⁷ Dinsel suçların zarar verdiği ortak duygular, eski dönemlerde atalar tarafından konulmuş gelenek veya otoriteye itaatsizlik fiillerini oluşturduğu için bu fiillere karşı verilen cezalar bireylere karşı işlenen suçlardan farklılaşmaktadır.⁵⁸ Cinsel suç cezalarının daha ağır yaptırımlara bağlanmasının temelinde örf ve adetlerin daha sert olduğu din kuralları vardır.⁵⁹ Böylece cinsel suçların cezalandırılması kadim toplumlarda saygı duyulanın birey değil, atasal faktörler olduğunu gösterir.

Cinsel suçların hangi kapsamda ve hangi yasalarda ele alındığı ise arkeolojik araştırmalara göre farklılık göstermektedir. Cinsel suçlara ilişkin düzenlemelerde Hammurabi yasalarının oluşması ile birlikte kendilerinden önceki yasalar tamamlanmış gibi yorumlanarak Mezopotamya uygarlığındaki cinsel suç kavramına ilişkin anlayışın bilindiği söylenmektedir. Mezopotamya'da başlayan uygarlık oluşumunun Anadolu'daki halkası olan Hitit uygarlığında, Mezopotamya yasalarında hiç yer almayan bir cinsel suç türünün yer aldığı görülmektedir. Cinsel suçların ayrıntılı bir biçimde düzenlendiği Asurlar dönemindeki yasaların konusu ise kadınlara karşı suçlar ile onların mülkiyet haklarıdır. Ayrıca Asur yasaları Eski Babil ile genellikle Sümer

⁵⁴ CAN, Cahit, *Toplumsal İnsanın Evrensel Doğası ve Cinsel Suçlar*, 2. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2012.

⁵⁵ CAN, 2012, s.145.

⁵⁶ CAN, 2012, s.149.

⁵⁷ CAN, 2012, s.148.

⁵⁸ CAN, 2012, s.149.

⁵⁹ CAN, 2012, s.288.

Yasaları örnek alınarak derlenmiş ve onlardan bazı eklentiler veya değişiklikler konularak hazırlanmıştır.⁶⁰

Urnammu yasalarında⁶¹ cinsel suçlara ilişkin bekaret bozma ve zina iftirası suçları yer alırken Esnunna yasalarında bekaret bozma suçu yer almaktadır.⁶² Bunlara ilişkin cezalandırmalar para cezası ve ölüm cezası şeklinde düzenlenmiştir. Hammurabi yasalarında ise ırza geçme, zina iftirası, zina ve ensest suçları düzenlenmiştir.⁶³

Asur yasalarına ek olarak dokuz tabletin yayınlamasından sonra beş tablet daha yayınlanmış ve Orta Assur yasaları oluşmuş ve kadınlara karşı işlenen suçların yer aldığı bu yasalarda ensest yasağının bulunmaması tabletlerin tamamının bulunamamış olmasına dayandırılırken daha önce Mezopotamya yasalarında karşılaşılmamış ve evli kadınların korunduğu cinsel suçlara yer verildiği görülmüştür.⁶⁴ Burada konumuzu yakından ilgilendiren ve çağdaş Avrupa ülke yasalarının düzenlemelerinde dahi yer almayan sarkıntılık suçu düzenlenmiştir. Bu düzenlenmenin sebebi ise Asurlar döneminde üretim araçlarının veya tekniklerinin değişikliğe uğraması ile kadınların üretici olarak yer aldığı toplumsal konumunun önem kazanması olduğu düşünülebilir.⁶⁵ Asur yasalarında düzenlenen cinsel suçlardan sarkıntılık şu şekilde düzenlenmiştir:

Sarkıntılık: Kol.1, 9(s.247): Eğer bir adam, bir adamın karısına elini götürüp (sarkıntılık edip) (ona) genç bir çocuk gibi davranırsa, onu suçlarlar ve kanıtlarlarsa bir parmağını kesecekler, eğer onu öperse alt dudağını baltanın ucuna çekecekler ve keseceklerdir.⁶⁶

⁶⁰ CAN, 2012, s.293.

⁶¹ Cinsel yaşamın kontrol edilme amacı eski uygarlıklardan beri varolmakta ve seks hukuku/yasalarını düzenlemede etkin rol oynamaktadır. M.Ö 2100 civarında ilk Sümer krallarından Urnammu dönemindeki tarihin en eski yazılı kanunlarının cinsellikle ilgili hükümleri dikkat çekmektedir. Bilinen ilk yazılı ceza kanununda kadınlara zina sebebiyle ölüm cezası verilmekteydi. Bunu belirten Urnammu 7. Yasasında, başka erkekleri ayartan evli kadınların öldürülmesi emredilmektedir. Bu durumun sebebi ise yine alışıldık bir şekilde dönemin ve toplumun adetine dayanmaktadır. Aile birliğine zarar veren ve onun nesebini bozan zina bütün bir yerleşimi ya da kabileyi savunmasız bırakacak kadar tehdit ediyordu. Eski toplumlar birbirlerinin kanunlarından etkilenirdi. Bu sebeple ilk cinsel yasakların yer aldığı Urnammu yasaları İbraniler tarafından benimsendi ve sonrasında bu kurallar Hristiyan devletleri ile kilisenin seks kanunlarının temelini oluşturdu. (BERKOWITZ, Eric, *Seks ve Ceza, Arzuyu Yargılamanın Dört Bin Yıllık Tarihi*, (çev. Orhan Düz), 9. Baskı, Kolektif Kitap, İstanbul, 2022.)

⁶² CAN, 2012, s.295-296.

⁶³ CAN, 2012, s.296.

⁶⁴ CAN, 2012, s.297.

⁶⁵ CAN, 2012, s.298.

⁶⁶ Ibid.

Kadın-erkek arasında kurulan ilişkinin nasıl geliştiğine mercek tutarken tarih yazma işini asıl üstlenen, diğer bir deyişle tarih yazma tekeli elinde bulunduranın erkekler olduğu belirtilmelidir. Eski Mezopotamya’da yazının yani kayıt tutma bilgisinin icadından itibaren ister akademisyen aydın, ister rahip isterse de saray vakanüvisi olsun, tarih yazma işinde erkeklerin deneyimleri, yaşadıkları ve yaptıkları kayda değer ve tarihsel öneme sahip bulunurken kadınların deneyimleri marjinal bulunmuştur. Oysa kadınlar, insanlığın çoğunluğunu meydana getiren bilinç sahibi varlıklar olarak bu tarih yapım sürecine etkin katılım sağlamakta; toplumların varlıklarının sürdürülmesinde asli öneme sahiplik etmektedirler. Kolektif bilinçaltının dışında her toplumun, olayların bellek kaydını tutan birilerine ihtiyacı vardır. Ancak tarih kayda geçirilirken hangi olayların nasıl yorumlanacağını seçen, -modern toplumda tarihçiler- kimseler, geçmişin yeniden kurgulanmasına sebep olarak tarihi ideolojik bir aygıtı dönüştürebilmektedir. ⁶⁷

Kadınların tarih yazma işinden bu denli dışlanmış olmaları, bu alanın bir iktidar kurma alanı olduğunu ortaya koymaktadır.⁶⁸ Kadınların tarih yazımında hala dışlanmaya devam etmeleri, cinsel taciz gibi kadın ve erkek arasında kurulan ilişkinin temelini aktarılacağı ilk bölümde kayıtları tutan cinsiyetin erkek olduğunu ve kadınların toplum dışı edilmelerine ek olarak cinsler arası kurulan ilişki boyutunun erkeklerin gözlemlerinden yola çıkılarak inceleneceği ön kabulüne sahip olmak ayrıca önem taşımaktadır. Günümüzde feminist tarihçiler var olmakla birlikte egemen ve iktidara yön verici dil hakimiyetinin erkeklerde olduğu bilinmektedir. Söz konusu feminist tarihçiler, modern topluma yaklaşılan 1980’ler itibariyle “kadın” ifadesi yerine “toplumsal cinsiyet”⁶⁹ kavramını analizlerinde kullanmaya başlayarak belirli bir zaman ve belirli bir toplumda cinsler arası kurulan davranışların toplumsal cinsiyet öğelerinin kullanılmasıyla daha geniş bir çerçevede ele alınacağını savunmuştur.⁷⁰ Bu durumda tarih okumalarının seyrini egemen dilden ayrıştırmaya çalışanlar, feminist tarihçiler

⁶⁷ BERKTAY, Fatmagül, *Tarihin Cinsiyeti*, 6. Baskı, Metis Yayıncılık, İstanbul, 2018.

⁶⁸ BERKTAY, 2018, s.20.

⁶⁹ Yakın geçmişe kadar erkekler hakkında yapılan tartışmaların çoğu toplumsal cinsiyet kavramını görmezden gelmiştir. Örneğin, 19. Yüzyılda Kuzey Amerika’da ve Avrupa’daki kadınlar anlatılırken genel bir tanım ile erkeklerin cinsiyeti yokmuş gibi “the sex”(cinsiyet) ifadesi tercih edilmiştir. (WIESNER-HANKS, 2022, 144)

⁷⁰ BERKTAY, 2018, s.29.

olmuştur.⁷¹ Diğer yandan bu fikrin karşısında yer alan “kadın” kavramına sarılanlar ise bu dilbilimsel yönelmenin 1970’lerdeki kadın hakları hareketine dayanması ve bu hareketin daha siyasi görünmesi sebebine dayanmıştır.⁷²

İlkçağın en geniş ve en uygar halkı olan Atina aileleri içinde tek eşlilik, cinsel aşkın sonucu değil; aile büyükleri tarafından kararlaştırılan, iktisadi koşullar üzerine kurulu bir aile biçimi olmuştur.⁷³ Bu dönemde karı koca evliliği Yunanlılar için bir yük olsa da onların tanrılarına, atalarına ve devletlerine karşı yerine getirilmesi gereken bir görev olması sebebiyle karşılıklı uzlaşmaya dayalı bir kurum değil, bir cinsin diğer tarafı uyruk altına alması olarak karşılık bulmaktadır.⁷⁴ Evlilik içinde kadın ve erkeğin hukuksal eşitliğinin olmaması, kadının iktisadi baskı altında olmasındansa, erkek tarafından uygulanan bir uyruk altına alma durumuna bağlanmakta, aile içindeki erkeğin rolünü burjuva, kadının rolünü ise proletarya olarak yorumlamak gerekmektedir.⁷⁵ Bu şekilde cinsiyetler arasındaki ilişkinin zarar görmesinin nedeni Engels’e göre özel mülkiyet olup mülksüz olan aile, tahakküm ilişkilerinden muaf tutulmalı ve cinsiyetler arasındaki ilişki ise toplumsal müdahaleden uzak özel alan haline getirilmelidir.⁷⁶

Dört, beş bin yıl önce ortaya çıkan patriarkal düşünce, erkeklerin devlet kurarken ilk işlerinin kadınları cinselliklerine göre tanımlayarak onları cinsellikleri içine sıkıştırmayı uygun bulmuştur. Salt kendi isteklerine odaklanarak kadınları hiçe sayan bu düşünce biçimi, kadınları alınıp satılan, zenginleşme aracı olarak gören, çiftleştirilen bir evcilleştirilmiş hayvan statüsüne sokmuştur. Bu amaca ulaşarak kadınları kolayca etki altına alınabilir yaratıklar haline getirmek, dini ve felsefi propaganda aracılığıyla mümkün olmuştur. Ancak kadınların duyguları, canlılığı, zekâsı ve yetenekleri, onları

⁷¹ Cinsellik ile ilgili yazılan raporların çoğunda tarafsızlık sorunu, bu raporları yazan taraf yerli halk olduğunda da tam olarak aşılamadı, çünkü çoğunlukla dışardan gelenler yerlilere okuma-yazmayı, tekniği ve değerleri öğretiyorlardı. Örneğin, Orta Amerika ve And Dağları’nda yaşayan bazı halkların kendilerine ait kayıt tutma ve yazı sistemleri vardı, fakat sıradan insanların cinselliğe ilişkin kayıtları daha az yorum içermekteyken krallara ya da tanrılara ilişkin kayıtlar öncelikli olmuştur. (WIESNER-HANKS,2022, s.338.)

⁷² WIESNER-HANKS, Merry, *Tarihte Toplumsal Cinsiyet*, (çev. M. Şenerdi), 3.Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2022.

⁷³ ENGELS, Friedrich, *Ailenin Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni*, (çev. K. Somer), 16. Baskı, Sol Yayınları, Ankara,2015.

⁷⁴ ENGELS, 2015, s.78.

⁷⁵ ENGELS, 2015, s.87.

⁷⁶ HAUG, Frigga, *“Marksizm ve Feminizm”*, *Toplumsal Cinsiyet İlişkileri*, (der. S. Mojab), 1. Baskı, İstanbul, 2018.

erkekler karşısında ikincil bir tür olma iddiasından uzaklaştırmıştır. Böylece erkekler, duygu ve düşüncelerini dışa vuran kadınlara hayranlık besleyerek âşık olmuş ve bu durum zaten makul olmayan cinsler arasındaki denetimi güçleştirmiştir. Bir erkek tarafından kadına karşı duyulan sevgi ile denetim altına alma dürtüsü⁷⁷ bir çatışmaya sebebiyet verebilmekte, sonuçta galip gelen denetim dürtüsü olabilmektedir.⁷⁸ Kadın cinselliğini kontrol altına alarak denetlemek isteyen erkekler, soylarının devamını güvence altına almak istemiş ve bunu yapabilmek için erkekler çocuklarını, ortaklaşa büyüdükleri soylarından kopararak denetleyebilecekleri kendi aşiretlerine almış ve bundan sonra ise kadınların erkekler tarafından taciz edilmesi çeşitli yer ve biçimlerde yaygınlık kazanmıştır.⁷⁹

Baştan çıkarma ve tavlama stratejileri kadın-erkek ilişkisinde günümüz anlamlarından ve davranış kalıplarından farklı biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Bugünkü ilişki biçimlerinin temelini incelememiz açısından önemlidir. Roma ve Hristiyan kültürlerinde baştan çıkarmaya karşı küçümseyici bir bakış söz konusudur. Çünkü kadının rızasının aranmadığı kaçırma, tecavüz veya görücü usulü evliliklerde baştan çıkarmak gerekli değildir. Baştan çıkarma, rıza isteyerek bir redde açık olmak ve cinsel ilişkiye zorlamamaktadır. Baştan çıkarma, kadına hayır diyebilme hakkı vermektedir. Buna verilecek örnek ise bir çoban kızını tek kelime söylemeden alaşağı eden IX. Guillaume ve Charlotte’i eziyet çekerek ikna etmeye çalışan Don Juan arasındaki görgü ve nezaket farkının beş yüzyıllık sürece yayılarak evrilmesidir, kuşkusuz sonuç ikisinde de olumsuzdur. Evirilen bu süreçte, ebeveynler değil kızları baştan çıkarılıyorsa bu, artık bir aracı olmaksızın kızın seçme özgürlüğü olduğu içindir.⁸⁰

Baştan çıkarmanın tarihine daha ayrıntılı bakıldığında, mitolojide bir seçme özgürlüğünün varlığını ve bu seçme özgürlüğüne saygı gösterildiğinin kanıtları

⁷⁷ Aynı zamanda cinsel dürtüler insanlar tarafından hemen deneyimlenebilen ve bedensel eylemler sebebiyle cezalandırmaktan alıkonulamayan bir durum yaratır ve böylece denetim altında tutulur. İlk insanlar seks dürtüsünü kontrol edebilmenin zorunluluğunun farkındaydılar. Eğer bir arada büyük gruplar halinde yaşanacaksa seks dürtüsü terbiye edilmeliydi. Bu dönemlerde erkeklerin doğayı nasıl huşu ve korku içinde algılıyorlarsa kadınları da böyle algıladıkları tahmin edilir ve medeni hayata geçmek için kadının gizemine uyum sağlamaları gerekir. (BERKOWITZ, 2022, s. 29.)

⁷⁸ FRENCH, Marilyn, *Kadınlara Karşı Savaş*, (çev. B. Eyüpoğlu), 1. Baskı, Metis Yayıncılık, İstanbul, 1993.

⁷⁹ FRENCH, 1993, s.16.

⁸⁰ BOLOGNE, Jean Claude, *Gönül Çelmenin Tarihi*, (çev. E. Ataçay), 1. Baskı, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, 2011.

mevcuttur. İshak'ın babası olan İbrahim, İshak'ı evlendirmeye karar verdiği zaman aracı olan hizmetkarına, ülkesinde oğluna uygun bir kadın bulması için ant içmesini söylemektedir. Hizmetkar görev için söz vermişse de kızı ülkeye getirmek için söz verememiştir. Kızın, hizmetkarı reddetmesi durumunda ise elçi bu sözden muaf olacaktır. Böylece hizmetkar açısından baştan çıkarma gerekliliği, kıza sunulacak armağanlarla yapılır. Cahit Can'a göre tarihin ilk tavlama sahnesi, Meryem'in bakireliğini kapalı bir pınar ile simgeleştiren kuyuda geçmektedir. Kuyu, kadın cinsiyetinin simgesi olduğu için bu sahnede İshak'a yer yoktur çünkü bu sahnede sadece kadın cinsiyetinin seçme özgürlüğü vardır.⁸¹

Yunan mitolojisinde, tanrısal tecavüz olarak yorumlanacak insan-kadınları cinsel ilişkiye zorlayan erkek tanrıların olması tesadüf değildir, buradaki erkek denetimi bir tanrısal projeksiyon ile tecavüz pratiği yoluyla kurulur.⁸² Antik Yunanlılar ise rıza gösterdiğine inanılan bir kızı baştan çıkarmanın gereksiz olduğunu düşünseler de reddedilme olasılığında baştan çıkarmanın gerekli olduğunu görerek eşcinsellikte, evlenmesi zorunlu olmayan özgür erkeğin rızaya ilişkin tavrı önceden kestirilemez ve her adımda ret ile karşılaşılabilir; kadınlar için ise önyargı karşı cins tarafından uyarılan kadınların rıza göstermesi üzerinedir.⁸³ Aşk itirafının sözlü gösterilmesine alışık olunan bu kültür, yavaş ve sessiz bir şekilde kadına yaklaşılarak öpücük kondurmayı kaba bir davranış olarak görür.⁸⁴ Bu dönemdeki cinselliği anlayabilmek için toplumun yaşamına ve yazılı edebiyat ile sanata da bakılması gerektiğinden kadın ve erkek fuhşunun yaygın olduğunu hatta erkek bedeninin kiralanmasının kanuna uygun olduğu anlaşılmaktadır.⁸⁵

Romalılar için babanın rızası, kızların baştan çıkarılma zorunluluğunu ortadan kaldırır, evlilik müzakeresi erkekler arasında yapılır.⁸⁶ Roma tarihinde baştan çıkarmanın aksine tecavüzden daha çok bahsedilir. Tecavüz ve baştan çıkarma arasındaki en önemli fark reddetme özgürlüğünün olması konusundadır. Tecavüz rızaya önem vermezken baştan çıkarma, reddetme özgürlüğünü gerektirmektedir. Roma hukukunda zina, baştan

⁸¹ BOLOGNE, 2011, s. 25.

⁸² BERKTAY, 2018, s. 132.

⁸³ BOLOGNE, 2011, s. 32.

⁸⁴ BOLOGNE, 2011, s. 37.

⁸⁵ POROY, Akif, *Antik Çağdan Günümüze Avrupa'da Cinsellik Tarihi*, 1. Baskı, Dharma Yayınları, İstanbul, 2010.

⁸⁶ BOLOGNE, 2011, s.38.

çıkarma, iffetsizlik aynı biçimde cezalandırılır, tensel ilişkiler ise safkana dayalı yasalar üzerinden şekillenir ve bir Romalı kanından olmadığı sürece köleler, fahişeler, azatlılar ve yabancı kadınlar kınanmadan sevilebilseler de aşk, soylu veya halktan olması fark etmeksizin ailesinin vatandaşlık hakkına sahip olduğu bir kadın cinsiyetine karşı olursa, yasaların uygulama alanına girer.⁸⁷

Büyük Roma İmparatorluğunun başlangıcını oluşturan ilk Roma Krallığı, kolektif bir cinsel suç ile kuruluşunu gerçekleştirmiştir. Birkaç kanun kaçağının başa geçerek krallığını ilan eden Romulus, bu krallığın devamını sağlamak amacıyla adamlarını evlendirmek istemiştir. Bu gaye ile düzenlenen at yarışlarını, aileleriyle izlemeye gelen Sabınlerin tüm kızları kaçırılmış ve Romanın ilk aileleri oluşmuştur. Böylece daha ilk günden aile reisi, kadınlar üzerindeki mutlak otoritesini fiili olarak göstermiştir.⁸⁸

Roma'da Cumhuriyet Dönemi'nde Oniki Levha Yasalarında aile hukukuna ilişkin ilk düzenlemeler yapılmış ve kadınlar soylu ve özgür kadınlar ve bunların kızları ile doğuştan veya sonradan savaşta esir oldukları için ele geçirilen ve özgürlüklerini yitiren kadınlar olarak iki gruba ayrılmıştır.⁸⁹ Kadınlar bu dönemde Romalı bir yurttaş ile evlenebilmek için soylu ve özgür olmalılar ancak yine de kadın özgür olsa bile toplumda erkek ile konumu aynı olmaz ve evlendikten sonra ise kadınlar erkeklerin egemenliği altına girmektedir.⁹⁰ İlerleyen dönemlerde ahlaki düzeyin Roma toplumunun her kademesinde gerilemesinden önce, ahlak yasasına göre, özgür kadın evlenmeden önce cinsel ilişkide bulunmamış olmalı, evlendikten sonra ise kocası dışında başka biriyle cinsel ilişki yaşamayacak olmalıdır.⁹¹ Erkeğin ahlaka uygun davranıp davranmamasıyla ilgilenmeyip kadını ahlak açısından sınırlayan Roma toplumunda bu davranışlar Auguste'ün başa gelmesine kadar sürmüştür. Auguste döneminde ise nikahsız evlilik yasalaşmış ve soylular arası evlilik için statü dengi sorumluluğu kaldırılmıştır.⁹² Sonuç olarak Roma Yasalarında cinsel suçlar; kadınların iffetine karşı işlenen suçlar, evlilik dışı cinsel ilişkiler ve zina, fuhuş için aracılık suçu, onur kırıcı

⁸⁷ BOLOGNE, 2011, s.40.

⁸⁸ CAN, 2012, s.357.

⁸⁹ CAN, 2012, s.358.

⁹⁰ CAN,2012, s. 359.

⁹¹ CAN, 2012, s. 362.

⁹² CAN, 2012, s.364.

evlilik, çift evlilik, erkek veya kadın kaçırma, eşcinsellik olarak düzenlenmiştir.⁹³ Özellikle Hristiyanlığın etkisiyle çoktanrılı Romalılar, evlilikle sınırlanan cinsel yaşama, cinsel tutuculuğa, çocuk aldırmanın zorunluluğuna, biseksüelliğin ayıplandığı ve tutkulu aşkların kınandığı duruma itilmişlerdir.⁹⁴ Rönesans Avrupası'nda ise hem evlilik içi hem evlilik dışı cinsel ilişkilerin ilahi intikamı kışkırtması inancıyla hakimlerin verdikleri kararlarla toplumu, Tanrı'nın gazabından koruması haklı gösterilmeye çalışılıyordu; çünkü bir kişinin yanlış bir cinsel adım atması olayın yarattığı fecaate göre savaşa, cehennem azabına ve kıtlığa yol açabilirdi.⁹⁵ Günümüzdeki anlamıyla cinsel taciz suçundan bahsedilmemesi ise yine kadının erkek denetiminde olması ve kanunların genellikle evlilik düzenine sonuç bağlar olmasındandır. Bu durumda evlilik kurumunun varlığında kadının reddetme hakkının olmayacağı varsayımıyla, evlilik içi suçlarda cinsel tacizi tartışmak anlamsız kalacağı bu fikre katılmamız mümkün değildir.

Ortaçağ'da okumanın yaygınlaşması özellikle Batı kültürüne sahip kadınlar arasında yeni bir olgudur. Bu sebeple kitaplar, karşı cins ile yaklaşma aracı tarihinde yerini almıştır. Baştan çıkarılmak istenen kişiye karşı bir şiir derlemesi ve bir aşk romanı hediye etmek, bu hediyeler üzerine onunla romantik paylaşımlar yapmak klasik girizgâh şeklidir.⁹⁶ Saray kültüründe şövalyeler sevgilisi olmaya layık olan ilk kadına, kadının onayını almaksızın fiziksel yaklaşımda bulunur ve bu fiziksel yaklaşımda kendi isteklerinin yeterli görüldüğü bir hakkın kullanımı mevcuttur. Böylece saray kültürü içerisindeki erkekler, saygıyı hak ettiklerini düşündükleri kadınlara göstererek bu saygıyı hak etmeyen Havva'nın diğer kızlarına kaba ve hoyrat davranmışlardır.⁹⁷ Saray kültürünün, toplumun çoğunluğunu temsil eden köylüler ile ilişkilerini düzenlemek gibi bir amacı ise yoktur, çünkü -onlar nezdinde- köylüler hayvanlar gibi sadece duyularıyla sevebilirler.⁹⁸ Her ne kadar cinsler arasındaki davranış kalıpları, kadınlara beğenilerin sunulması üzerine bir yönde de bu dönemde kadınlar normal hayatta veya savaş

⁹³ CAN, 2012, s.364-368.

⁹⁴ LE GOFF, Jacques, "*Zevkin Yadsınması*", *Batı'da Aşk ve Cinsellik*, (der. G. Duby), 2. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul, 2015.

⁹⁵ BERKOWITZ, Eric, *Seks ve Ceza- Arzuyu Yargılamanın Dört Bin Yıllık Tarihi*, (çev. Orhan Düz), 9. Baskı, Kolektif Kitap, İstanbul, 2022.

⁹⁶ BOLOGNE, 2011, s.63.

⁹⁷ BOLOGNE, 2011, s.67.

⁹⁸ BOLOGNE, 2011, s.63-67.

alanlarında tacize uğramakta ve hatta senyöre tanınan ayrıcalık sebebiyle onun kadınlar üzerinde “ilk gece hakkı” bulunmaktaydı.⁹⁹ Tebaasına hükmeden senyör iktidara sahipse kadınların bedeninde de bu iktidara sahip olurdu ve bu durumda kadınların odalarının korunaklı olmaması sebebiyle elle tacizler yaşanır, efendi hizmetçiyi sıkıştırma hakkına sahip görülür, çiftçi işçi kadınları kovalar ve böylece tacizler çalışma yerlerine kadar sosyal alanlarda sirayet ederdi.¹⁰⁰

Kadın ve erkek arasında temasın nasıl kurulması gerektiğine yardımcı olacak tavlama alanları Ortaçağ'da ayrıntılı ve özenle tasarlanmış alanlarda tercih edilir. Kamuya açık olan pazarlar, dans ve gösteri mekanları, şövalye müsabakaları, kiliseler bu alanlardan birkaçıdır. Bu kamuya açık alanlarda ise bir kadını veya bir erkeği tavlama için belli etmelere, işaretlere, iç çekmelere ve çitlatmaya başvurulur. Örneğin göz etmek veya el etmek ise gizli hareketlerdir.¹⁰¹

Baştan çıkarıcı silahlardan en etkili olanı mektuptur. Yine de bu doğrudan bir araç değildir. Duygusal pazarlıklar öncelikle anneye iletilir, ancak resmi pazarlıklar babayla yapılır. Erkekler arasında evliliğin koşulları belirlenirken kadınlar arasında evliliğin olabilirliği belirlenir. Diğer bir baştan çıkarma silahı ise Rönesans'ta yaygınlaşan portredir. Yine doğrudan erkeğin ve kadının birbiriyle temasa geçmesinden önce evlilik için uzaktan yürütülen müzakerelerde, eşlerin niteliklerinden emin olmak istenmektedir.¹⁰²

Modern çağ ise baştan çıkarıcı silahlardan fiziksel yaklaşmanın hakimiyetini güçlendirmek için dans ve özellikle çift halinde dans gibi etkili bir silaha sahiptir. Dans ederken partneri ikna etmek için telkin edici mimik ve sağlam bir bakış şarkıdaki duyguları paylaşmaya ikna eder.¹⁰³ Baştan çıkarmanın aleni olması önemli bir etkendir çünkü kadını rızaya zorlayan çevredir. Bu halde başlangıçta gönlünün okşanmasına rıza

⁹⁹ HERITIER/PERROT/AGACINSKI, vd., 2013, s. 125.

¹⁰⁰ HERITIER/PERROT/AGACINSKI, vd., 2013, s. 126.

¹⁰¹ BOLOGNE, 2011, s.70.

¹⁰² BOLOGNE, 2011, s.106.

¹⁰³ BOLOGNE, 2011, s. 121.

gösteren ancak daha sonra reddeden kadın, edebin sınırlarını çizemediği tutkunun, zincirlerinden kopmasına rıza gösterdiği için suçludur.¹⁰⁴

İletişimin davranış yoluyla kurulduğu ve bu iletişimin evrensel kabul edildiği hallerde karşı cinse yaklaşırken bilinçli ve bilinçdışı hareketler söz konusu olabilir. Örneğin, başparmakla eklemeleri ovuşturarak kadınların elini sıkmak, diğer yandan kadın söz konusu ise dudak yalamak veya kırmızı ruj sürmek hareketleri karşı tarafta şüpheye yer bırakmayacak hareketlerdir. En ufak hareketleri dahi yorumlamak her zaman kolay değildir. Dişlere hafifçe bir kalemle vurmak, karşıdaki kişiye yeşil ışık yakarak bir ilgi olduğunun işaretidir. Diğer taraftan, kesici dişlerine vurarak dirseklerinin üzerine dayanma pozisyonunda ise saldırgan bir tavır vardır ve bir baştan çıkarma girişimi yaşanırsa hiçbir koşulda rıza gösterilmeyecektir.¹⁰⁵

Son olarak 20. yüzyıla gelindiğinde cinsel taciz suçunu ve cinselliği ideolojik görüşlerine göre yorumlayan ve bu bağlamda kadın erkek ilişkilerini bir ırkın üstünlüğüne ya da iktisadi temele dayandıran görüşler olduğu gibi Amerika'da ortaya çıkan ikinci dalga feminist hareketin cinsel taciz suçunun ilk kez yargılamaya konu olduğu örnekleri görmek mümkün olacaktır. Bu bakış açılarında dahi bireyin bütün özelliklerinin babanın soyundan geldiği fikri değişmemektedir. Örneğin, İspanya İç Savaşı sırasında, Francocular, Cumhuriyetçi kadınlara “*Karnında bir Francocu taşıyacaksın*” derken, eski Yugoslavya’da Müslümanlar Hristiyan kadınlara “*Karnında bir Müslüman taşıyacaksın*” ifadesini kullanmışlardır.¹⁰⁶ Maneviyatçı olan faşist ceza politikasına göre tamamen bireye egemen olunmalı ve ceza sorumluluğu ahlaksal veya psikolojik olarak belirlenmelidir.¹⁰⁷ Yahudi ve Yahudi olmayanlar arasındaki cinsel ilişkiye ilişkin yargı düzenlemesini ise 1935 yılında Reich Mahkemesi, “*Yalnızca cinsel ilişkiyle sınırlı değildir. Her türlü doğal ve doğal olmayan cinsel yakınlaşma biçimini, yani cinsel ilişkinin yanı sıra, partnerlerden en azından birinin cinsel arzularını tatmin edecek şekilde yapılan cinsel edimleri de içerir*” şeklinde bir görüş benimsemiştir.¹⁰⁸ Faşist İtalyan ve Nasyonal Sosyalist Alman ceza yasalarında cinsel suçları

¹⁰⁴ BOLOGNE, 2011, s.138.

¹⁰⁵ BOLOGNE, 2011, s. 306-307.

¹⁰⁶ HERITIER/PERROT/AGACINSKI, vd., 2013, s.14

¹⁰⁷ CAN, 2012, s.370.

¹⁰⁸ BOCK, 2002, S.249.

cezalandırmanın nedeni, ırkın üstünlüğü ilkesine verilen değere dayanmaktadır.¹⁰⁹ Günümüzde dahi her tekil eylem için ayrı değerlendirilen cinsel taciz suçu o dönem için belirleyicilik kazanmamıştır; çünkü görülemeyen, ölçülemeyen bir suçlu niyetini cezalandırmak adaleti keyfilige terk ederek, emperyalist ceza politikasının önünü açmak anlamına gelecektir.¹¹⁰

Aşk ve cinsler arası ilişkiyi farklı bir noktadan ele alan Sovyet hükümetinin ilk kadın bakanı olarak; “*Biyolojik olay olarak başlayan aşk, psiko-sosyal bir etken halini aldı. İnsanlığın gelişiminin ilk evrelerinde cinsel ilişkileri belirleyen üreme biyolojik içgüdü, ekonomik ve toplumsal güçlerin etkisi altında, birbirine yüz seksen derece zıt doğrultuda iki yozlaşmaya uğradı. Bir yandan sos-ekonomik ilişkilerin korkunç baskısı altında ve özellikle kapitalizmin egemenliğinde üreme amacındaki normal cinsel içgüdü, cinsler arasındaki normal çekicilik esenliksiz ten isteği haline dönüşerek yozlaştı. Cinsel eylem, kendiliğinden bir amaç, bir ek zevk sağlama aracı haline, tenin zararlı uyarılmasıyla, aşırılıklarla, kötüleşmelerle kızışan bir ten isteği haline dönüştü. Eğer bir erkek bir kadına bağlıyorsa bu kesinlikle sağlıklı bir cinsel eğilim onu bu kadına doğru kuvvetle çektiği için değildi artık; tersine hiçbir cinsel gerekseme duymaksızın erkek yine de varlığı kendisinde cinsel bir çekiş uyandıracak ve ona böylece nasıl olursa olsun cinsel eylemle zevk verecek bir kadın arıyordu. Fuhuş işte bunun üzerine kuruldu.*”¹¹¹, ifadelerini kullandı. Her ne kadar sosyalist devlet yönetiminde insan ilişkilerini düzenleyen sistemin ekonomik koşullar olduğu savunulsa da, liberal ekonominin uygulanmadığı bu tarz toplumlarda dahi kadının erkeğin denetim altında olduğu görülmektedir.

Cinsel taciz, erkeklerin kadınları sömürmelerinin başat unsuru olarak, onların, farkında olmadan derinlerde sakladıkları cinsel nefreti meydana çıkarır. Kadınları taciz edenler sadece servis şefleri değil aynı zamanda sıradan işçilerdir. Bu sebeple bir servis şefi, işçi kadını taciz ettiği zaman bu davranış sınıfsal boyut açısından da ele alınmalıdır.

¹⁰⁹ Örneğin Eski Alman Ceza Yasası'nın 171. maddesi şu şekildedir: “*Evli olduğu halde yeni bir evlenme sözleşmesi yapan ya da bekar olmasına karşın evli olduğunu bildiği bir kimseyle bu sözleşmeyi yapan kişi 5 yıla kadar zorla çalıştırma cezasına çarptırılır.*” (Les Codes, C.I.s.47, akt. CAN, 2012, s.371.)

¹¹⁰ CAN, 2012, s. 370-371.

¹¹¹ KOLLANTAY, Alexandra, *Marksizm ve Cinsel Devrim*, (çev. A. Göztok) 1. Baskı, Bilgi Yayınevi, İstanbul, 1974.

Tersanede çalışan, işçi olan kaynakçı kadın daha sonra ayrımcılık eylemi olarak sayılacak ilk yasal kararın davasını açmıştır. Cinsel tacizden dolayı açılan bu davada, tersanede vasıflı işçi olarak çalışan altı kadın işçi ve 846 erkekten tüm servis şefleri, koordinatörler ve ustabaşları erkekti. Kadın işçilerin laf atılarak yolları kesiliyor, türlü alaylar ile çimdiklere maruz kalıyorlardı. Kadınlar, cinsel organlarının çekilmiş fotoğraflarıyla küfürler yazılı müstehcen takvimlere bakmaları için baskılanıyorlardı. Florida Federal Bölge Hâkimi olan Melton, kadınların görmeleri için maruz bırakıldığı çıplak kadın resimlerinin cinsel taciz kapsamında değerlendirileceğini ifade ederek, tersanede erkekler kulübü rüzgarının estiğini ve bu durumun kadınların duygularını inciten görsel saldırı ile yaratıldığının kararını vermiştir. İşyerindeki erkeklerin tamamı cinsel tacize sessiz kalmamışsa da, cinsel taciz sınıf farkını aşarak eril dayanışmayı pekiştirmiştir. French bu durumun işçi sınıfının dayanışmasını sekteye uğratacağını ve sınıf farklarının karışarak sınıf egemenliğinin güç kazanmasına hizmet edeceğini söylemektedir.¹¹²

1.2. BEŞERİ DAVRANIŞI SUÇ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRMENİN SINIRI

Modern toplumlardaki suç algısının sınırlandırıldığı gözetildiğinde, bir davranışın hangi şartlarda insani ilişkiden ayrılarak suç kapsamında yaptırım uygulanabilir olduğunun ayrımının belirleyicisi olan kanun koyucu için toplumun kültürü ve dini, dolayısıyla bireylerin sosyal statüleri ve değer yargıları kapsamlı bir şekilde anlaşılmalıdır. İlk toplumlardan modern toplum haline dönüştüğümüz bugünlerde kadın-erkek arasındaki ilişki biçimleri temelinde değişmemiş sadece kanun uygulayıcılarının bireylere ve suçlara ilişkin kanuni düzenlemeleri şekil değiştirmiştir. Bir davranışın ne zaman suç olduğunun belirlenmesi bireylerin ve bireylerin oluşturduğu devlet aygıtlarının suç ve yaptırım arasındaki ilişkiyi ele alma yöntemine göre farklılaşmıştır. Bu sebeple ceza hukuku alanında bir davranış suç alanına iten güç incelenirken bireylerin devletler için öneminin yüceldiği göze çarpmaktadır. Örneğin, devletlerin olmadığı dönemlerde, kadınlar erkekler için soylarının devamı olarak görüldüğünden cinsel suçlar yaptırıma bağlanmışken bugünün devlet formundaki bireye atfedilen önem sebebiyle hem medeni hukuk kapsamında bu birlikteliğin sona ermesine ayrıntılı sonuçlar bağlanmış hem zina

¹¹² FRENCH, 1993, s.172-174.

suç olmaktan çıkmış ve bireylerin cinsiyet ayrımı yapılmaksızın tercih hakları korunmuştur.

Ceza hukuku, zamanımızın makul yurttaş algısında devletlerin, suçlulara yaptırım uygulamasını konu edinen bir hukuk disiplini. Bu sebeple devletlerin temel fonksiyonu “suç” olan insan davranışını belirleyerek suçu işleyen kişiyi tespit etmek ve bu kişiyi kendi eliyle cezalandırmaktır. Bunları amaç edinen ceza hukuku, rasyonellik ve kamusalılık şeklinde kendini inşa eder. Kamusal ve rasyonel olan ceza hukuku, bireysel ya da tikel çıkarların üstünde kamu gücü ile adlandırılan şiddet tekeline sahip bir örgüt olan devletten kaynaklanır ve buna ek olarak rasyoneldir, çünkü cezalandırırken keyfi bir gidişatı izlemez, cezanın amacına uygun kişiyi bularak sadece gerçek suçluyu cezalandırır.¹¹³

Birlikte yapmak ve ortaklaşa yaşamak amacıyla beşeri ilişkilerin düzenlenmesi, bu yönde çıkar çatışmalarını bağdaştırarak ve irade uyumsuzluklarını çözümlenerek uyulması gereken davranış kurallarının ve normlarının oluşması gerekmektedir.¹¹⁴ Ceza hukuku, toplumsal gerçekliğe dahil beşeri varlıklara ait fiilleri değerlendirirken teknik bir faaliyette bulunur ve önceden varolan davranış normlarını tespit ederek beşeri yaşamdaki somut olayları ele alır.¹¹⁵

Bir fiil hem topluma hem bireye zarar veriyorsa ceza hukuku normları buna ilişkin bir koruma mekanizması oluşturur çünkü bu şekilde kişinin cinsel özgürlüğüne ilişkin ihlal yaratan fiiller topluma da zarar verecektir.¹¹⁶ Kadının, erkeğin soyunun devamı olduğu gözetilerek cinsel suçların içinde özellikle zinanın suç olarak yasalarda düzenlenmesinin bugünkü dönüşümü, kadının erkek karşısında bir birey olarak var olduğu toplumun devamlılığını sağlayan bir nesneden, özneye olmuştur. Bu dönüşümün temelinde, erkeğin kadın karşısında romantik bir konum elde etmesinin ötesinde, erkeğin ve akabinde soyunun mülkiyetini koruyarak devam ettirmesi sebebi yatmaktadır. Bir başka

¹¹³ OZANSÜ, Mehmet Cemil, *Erken Modernlikte Ceza Sorumluluğunun Kamusallaşması ve Rasyonelleşmesi*, 1. Baskı, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2014.

¹¹⁴ HAFIZOĞULLARI, Zeki/ ÖZEN, Muharrem, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 14. Baskı, US-A Yayınları, Ankara, 2022.

¹¹⁵ HAFIZOĞULLARI/ÖZEN, 2022, s.10.

¹¹⁶ NUHOĞLU, Ayşe, *Türk Ceza Kanunu'nda ve 2002 Tasarısında Cinsel Suçlar*, (der. K. Bayraktar), Şan Ofset Yayınları, İstanbul, 2004, (s. 610)

görüş ise, cinsel tacizi bir arzu pratiği olarak yorumlayarak erkeklerin, kadınların istemediği cinsel ilişkiler için baskı kurma aracı olduğunu belirtirken diğer bir görüş cinsel tacizi, toplumsal düzen boyunca tekrarlanan bir çeşit gücün gerçekleştirilmesi olarak yorumlamakta ancak her iki durumda da kadınlara cinsel erişim sağlamak için ekonominin ve otoritenin kullanılmaya devam edildiğini tespit etmektedir.¹¹⁷

Suç, dış dünyaya tezahür eden eylemin korunması beklenen hukuksal yararın ihlali sonucu doğacaktır. Özek'e göre 1789 Bildirgesi ile bireysel hakların hem soyut hem doğaüstü belirlenmesinin aksine yirminci yüzyıl ile yeni ceza hukuku anlayışı bireysel hak ihlallerini denetleyerek yaptırım uygulayan bir hukuk sistemini oluşturmuştur.¹¹⁸ Çağdaş ceza hukukunun anlayışındaki suç tanımı değişerek bir normun koruduğu yarar ihlal eden eylemler suç halini almış, ceza sorumluluğunun konusunu ve cezalandırmanın sebebini oluşturan fail yerine ihlal edilen hukuksal yarara önem atfedilmeye başlanmıştır.¹¹⁹

Türk Ceza Hukuku'nda yaşanan kanuni değişimlere bakıldığında, kanunlaşma sürecinin geleneksel yapıdan uzaklaşarak bireyin menfaatinin korunduğu bir yöne evrildiği görülecektir. Ancak her ne kadar kanunlaşma hareketleri, ilişkileri yeniden düzenleyen bir başlangıç halini alsada toplumların yüzyıllardır bugüne taşıdığı kalıplaşmış düşünme yöntemleri ve davranış kalıplarından azade olması beklenemeyecektir ki bunun örneklerini Yargıtay karar uygulamaları ile bir diğer bölümde inceleyeceğiz.

¹¹⁷ SIEGEL, Reva B., *A Short History of Sexual Harassment*, 2003, s.19-20

¹¹⁸ ÖZEK, Çetin, *1997 Türk Ceza Yasası Tasarısı'na İlişkin Düşünceler*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, S:1-4, 1998. (s.24)

¹¹⁹ ÖZEK, 1998, s.27.

2.BÖLÜM

TÜRK CEZA KANUNUNDA CİNSEL TACİZ SUÇU

2.1. GENEL OLARAK

Cinsel taciz suçu, kanun koyucunun değerlendirmesine ve ele alınma biçimine kadar birçok değişiklikten geçmiştir. Bu süreçte suçun tanımı uygulamada verilen kararlar için zaman zaman yetersiz kalmışsa da yine de bu kararlar yol gösterici olmuştur. Daha önce değinildiği gibi bir suçu kanunda tanımlamak ve suçun unsurlarını kanunda tek tek sıralamak toplumsal izdüşümü olan bir suçu ele almakta tek başına yeterli olamayacaktır. Kaldı ki kanun koyucu suçun tanımı ve unsurlarını tek tek sıralamayı tercih etse bu oldukça kazuistik bir yöntemin benimsenmesine sebep olacak ve kanun yapma amacından sapılacaktır. Geline aşamada cinsel taciz suçunun kanuni gelişim ve değişiminin yanı sıra uygulamada gelişen ve değişen kararlarına değinileceği bu bölümde, suçun genel teorisi ayrıntılı olarak ve unsurları incelenerek ele alınacaktır.

İlk bölümde ayrıntılı şekilde açıklandığı üzere cinsel eylemlerin suç olmasının asli nedenlerinden biri, çocuğun babasının kim olduğunun yani çocuğun kimin malı olduğunun bilinmesi sebebiyledir. Örneğin Antik Yunan'da çocuğun babasının kimliği sorgulanırken Sparta'da çocuğun babası yurttaş olduğu sürece bu durum önemsenmiyordu. Yakın dönemlerdeki Atina'da ise meşru bir çocuğun varlığı için erkekler eşleriyle ve hatta tensel zevkleri için fahişelerle birlikte oluyorlardı. Yine de bu örnekler bile Büken'e göre cinsel tatmin sağlamak amacıyla tecavüz dışındaki sarkıntılığın, dokunmaların neden yasaklandığını açıklamamaktadır.¹²⁰

2.2. CİNSEL TACİZ KAVRAMI

Arapça kökenden gelen taciz kavramı, aşağılama, rencide etme veya güçsüz kılma anlamlarını taşımaktadır.¹²¹ TDK içinde yer alan tanımı ise tedirgin etme, rahatsız etme olarak yer almaktadır.¹²² Ancak cinsel taciz suçunun tanımına ilişkin kanun koyucunun

¹²⁰ BÜKEN, Erhan, *Beşeri Cinselliğin Tarihi ve Cinsel Suçlar*, Hukuk Düzeninde Cinselliğe Genel Bakış Sempozyumu, Ankara, 2017, (s.33)

¹²¹ <https://www.nisanyansozluk.com/kelime/taciz> (erişim tarihi 18.10.2023)

¹²² <https://sozluk.gov.tr/> (erişim tarihi 18.10.2023)

açıklık taşıyan ve belirli bir tanımı olmamıştır, bu sebeple kanunda, öğretide ve yargı kararlarında suçun unsurları uygulayıcının suça ilişkin kişisel görüşünü yansıtacaktır. Buna ilişkin ceza hukukun temel ilkeleri, “Ceza yasası, cezalandırmadan önce açık, anlaşılabilir biçimde uymalıdır.”, “Suçlara ilişkin cezaları yalnızca yasalar belirler.” ile kanunilik ilkesinin sınırları çizilmiştir.¹²³ Özellikle ceza yargılamasında hakime bırakılacak yorumun öngörülemeyen sonuçlara sebebiyet vermesi ihtimaliyle kanunların açık ve anlaşılır olması önemlidir. Yine bu duruma ilişkin Beccaria, “Ceza yasalarını yorumlama yetkisi, yasa koyucu olmadıkları için yargıçlara bırakılamaz.” ifadesini kullanmıştır.¹²⁴

Kırklareli Sulh Ceza Mahkemesi tarafından 26.09.2004 tarihli yapılan 5237 s. Kanun m. 105/1 fıkrasının, tanımın gerekçede yer alması ve bu sebeple kişilerin suça ilişkin bilgi sahibi olamaması nedeniyle suça sebep olacak eylemleri bilmediklerinden bu durumun bir ihlale neden olabileceği ayrıca Yargıtay kararlarında da suça ilişkin belirgin bir tespitin yer almadığını, Anayasa’nın 2. ve 38. maddelerine aykırılığı iddiasıyla iptal edilmesi talep edilmiştir. Mahkemenin iptal başvurusuna ilişkin gerekçesi şu şekilde belirtilmiştir, “*Her ne kadar 5237 Sayılı TCK.nun 105/1. maddesinin gerekçesinde cinsel taciz kavramının ne anlama geldiği yönünde bir tanımlama yapılmış ise de bu tanımlamanın “yasama yorumu” niteliğinde olduğu ve yerel mahkemeler ile Yüksek Mahkemeleri bağlayıcı olmadığı, öğretisi ve uygulamada büyük bir ekseriyetle kabul edilmektedir. Kaldı ki; madde gerekçeleri Resmi Gazete dahil hiçbir basılı yayında yayımlanmadığı için, madde gerekçesinde geçen cinsel taciz kavramı tanımının vatandaşlar tarafından bilinebilir olacağı ileri sürülemez. Bir başka anlatımla, vatandaşlar ve toplum, hangi eylemleri işlediklerinde bu eylemlerinin “cinsel taciz” sayılacağını ve ceza yaptırımını ile karşılaşacaklarını bilebilecek durumda değildir. Yasa koyucu, ceza yaptırımını içeren eylemi suç olarak düzenlerken bu eylemi açık ve net şekilde belirlemeli, hiç olmazsa eylemin sınırlarının belirlenebilir olması gerekmektedir. Halbuki 765 Sayılı mülga TCK.nun 421. maddesinin yürürlükte olduğu dönemde dahi, gerek yerel mahkemeler uygulamasında ve gerekse Yargıtay 5. Ceza Dairesinin temyiz incelemeleri sonucu verdiği emsal kararlarda, bugünkü cinsel taciz*

¹²³ BECCARIA, Cesare, *Suçlar ve Cezalar Hakkında*, (çev. S. Selçuk), 3. Baskı, Ankara, İmge Yayınevi, 2013.

¹²⁴ BECCARIA, 2013, s. 35.

kavramının o zamandaki karşılığı olan “sarkıntılık” kavramını netleştiremediği, bazı eylemler sarkıntılık olarak değerlendirilirken, diğer bazı benzer eylemlerde ırza tasaddi olarak değerlendirilebilmiştir. Bununla ilgili olarak Yüksek Mahkemenin geçmişte birbirleri ile çelişkili çok sayıda kararı olduğu, ceza hukuku uygulamacıları tarafından bilinmektedir.”¹²⁵

Anayasa Mahkemesi’nin iptal istemenin reddine karar verdiği gerekçesinde ise, “İtiraz konusu (1) numaralı fıkrada, suçun temel şekli ve yaptırımı düzenlenmiştir. Buna göre, suçu oluşturan hareket, “bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz etme” şeklinde belirtilmiştir. Madde gerekçesine göre cinsel taciz, kişinin vücut dokunulmazlığının ihlâli niteliği taşımayan cinsel davranışlarla gerçekleştirilebilen, cinsel yönden ahlâk temizliğine aykırı olarak mağdurun rahatsız edilmesinden ibarettir. Maddenin (2) numaralı fıkrasında ise bu suçun işleniş tarzı itibarıyla nitelikli hâli düzenlenmiştir. Buna göre suçun; hiyerarşi, hizmet veya eğitim ve öğretim ilişkisinden ya da aile içi ilişkiden kaynaklanan nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle ya da aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlenmesi veya bu fiil nedeniyle mağdurun; iş bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış olması durumunda verilecek cezanın artırılması gerekmektedir. İtiraz konusu kuralda hangi tür davranışların “cinsel taciz” sayılacağı açıklanmamış ise de, 5237 sayılı TCK’nın “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar” başlıklı Altıncı Bölümünde yer alan 102. maddesinde cinsel saldırı, 103. maddesinde de çocukların cinsel istismarı düzenlenmiştir. Anılan maddeler ile birlikte 105. maddenin değerlendirilmesinden cinsel taciz suçunun, cinsel saldırı ve cinsel istismar boyutuna ulaşmayan, cinsel amaçlı rahatsız etme fiilleri olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca maddenin gerekçesi ve her olayın kendine özgü şartlarının mahkemece değerlendirileceği açık olduğundan itiraz konusu kuralın belirsizliğinden söz edilemez. Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural, Anayasa’nın 2. ve 38. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.”¹²⁶ sebebiyle ilgili başvuru reddedilmiştir.

¹²⁵ Anayasa Mahkemesi T. 22.06.2010, 2008/55E., 2010/41K., <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/06/20100622-12.htm> (erişim tarihi 10/11/2023)

¹²⁶ Anayasa Mahkemesi 2008/55E., 2010/41K., T. 25/02/2010 <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/06/20100622-12.htm> (erişim tarihi 15.10.2023)

Sonuç olarak cinsel taciz¹²⁷ kavramının sistematik olarak tanımına dair kanunda bir tanım yer almasa da cinsel amaçlı rahatsız etme fiillerinin cinsel taciz olarak anlaşılması gerektiği yargısına varılmış ve son kertede her uyuşmazlık konusunun kendi içinde ele alınarak değerlendirilmesi gerekliliği vurgulanmıştır.

5237 S. TCK ile cinsel taciz suçu, İkinci Kitap, İkinci Kısım “Kişilere Karşı Suçlar” başlığının altında, Altıncı Bölüm “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar” ile düzenlenmiştir. Bu durumda kanun lafzından anlaşılmaktadır ki kanun koyucu cinsel özgürlüğe karşı suçlar için cinsel dokunulmazlığın korunmasını amaçlamıştır. Bu durumda doktrinde bir kısım yazarlar cinsel özgürlük ifadesini, bir kısım yazalar ise cinsel dokunulmazlık ifadesini kullanmayı tercih etmektedirler.

Kanun koyucunun bilinçli bir tercih ile cinsel dokunulmazlık ibaresinin kullanıldığı, korunan hukuki değerın kişilerin cinsel dokunulmazlığı olarak belirlendiği ve bu sebeple cinsel özgürlük ifadesinin kullanılmadığı, bu belirlenişre göre kişiler, cinsel arzularını tatmin etmek için bir başkasının vücut dokunulmazlığını ihlal edemeyecek eğer böyle bir cinsel arzu tatmini tercih ederse de partnerini belirlerken hukuki ve doğal bazı sınırlama ölçütlerine(cinsiyet, medeni hal ile akrabalık ilişkisi

¹²⁷ Kavrama ilişkin Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 14/12/2021 T., 2021/23076E., 2021/9962K. sayılı ilgili kararının karşı oy yazısında şu şekilde ifadeler kullanılmıştır, “Serbest avukatlık yapan mağdurenin bürosuna 05.07.2013 günü saat 18:00 sıralarında gelen sanığın konuşmak istediğini söylemesi üzerine içeriye alan mağdureye dört yüz lira para verip birbiriyle ilgisiz konulardan bahsederek krem var mı, kapıyı kilitleyebilir misin, kız arkadaşım gelebilir, kız arkadaşımı mutlu ettim o beni mutlu edemedi ve teyzesi bizi yakaladı demesi üzerine mağdurenin bağırp çıkmasını istediği ve sanığında çıktığı iddia ve kabul edilen olayda; mahkeme, mağdureye karşı sanığın işlediği hareketleri cinsel taciz kabul ederek TCK'nun 105/1 maddesinden teşditile 1 yıl hapis cezası verip ve 62 maddesinden 10 ay hapis cezası ile cezalandırmıştır. Cinsel taciz suçunun oluşabilmesi için failin mağdurun vücuduna temas etmemesi, cinsel amaçla söz veya hareketlerde bulunması gerekmektedir. Kişiyi cinsellik bakımından rahatsız eden ve sıkıntıya sokan hareketler olmalıdır. Cinsel taciz, ruh dünyasında tesiri olan, temas olmayan cinsel amaçlı ve cinsel özgürlüğü ihlal edici nitelikteki davranışlardır. Cinsel içerikli konuşmalar, müstehcen el kol hareketleri, bilgisayara müstehcen ekran koruyucusu yapmak, cinsel ilişki teklifi, cinsel içerikli şaka, organ gösterme gibi sözler veya hareketlerle mağduru katlanmak istemediği cinselliğe sevk etmelidir. Somut dava konusu olayda sanığın mağdura yönelik cinsel taciz niteliğinde herhangi bir hareketi veya sözü olmadığından mağdurenin algısına dayanarak bu suçun işlendiğinden de bahsedilemeyeceğinden sanığın saçma sözlerine cinsel anlam yükleyerek cinsel taciz suçunun işlendiği düşünülemez. Her suçun öncelikle fiil unsurunun besbelli olması gerekir. Sanığın söylediği iddia edilen sözlerin anlamı ve amacı kesin şekilde belirlenmeden cinsel taciz suçunun işlendiği sonucuna varılamaz. Sanığın işlediği bir cinsel taciz suçunu oluşturabilecek bir hareketi olmadığından beraatine karar verilmesi için bozma kararı verilmesin gerekirken basit yargılama yapılması için hükmün bozulmasına gerekçesi itibariyle iştirak etmiyoruz.” (erişim tarihi 01.11.2023)

gibi) uymakla yükümlü olacaktır.¹²⁸ Ancak bu görüşe katılmak mümkün değildir çünkü bu durumda cinsel dokunulmazlık ve cinsel özgürlük kavramlarının birbirinden tamamen otonom bir yapı içinde ele alınması sonucu ortaya çıkabilir. Oysa toplumun genel ahlak veya ar duygusuna aykırı olan eylemler sebebiyle işlenen suçların, kişiler açısından ihlal edildiği değer, kişinin dokunulmaz sayılması gerektiği cinsel özgürlük olduğu genellemesi yapılır ve bu durumda kişilerin cinsel özgürlüğünün ihlal eden fiziksel bütünlüğüne ve kişiliğinin içsel yönüne cinsel suç aracılığıyla zarar verilebilir.¹²⁹ Kanun koyucunun salt kişilerin cinsel dokunulmazlıklarını korumayı amaçladığı ancak cinsel özgürlüğü bu norm alanının dışında tuttuğunu söylemek her iki kavramı birbirinden ayırır, oysa cinsel özgürlük bir başka özgürlük alanını ihlal etmeden, hukukun sınırları dahilinde, iradi olarak özgür bir cinsel davranış ile, irade sakatlığı doğmadan rızaya dayalı bir temelde şekillenmektedir.¹³⁰

Medeni hukuk alanında kişiye sıkı sıkıya bağlı haklar kapsamında kişilik haklarına dahil olarak ele alınan cinsel özgürlüğün ihlal edilmesi halinde TMK m. 24 ve m. 25 ile TBK m. 49 vd. maddeleri uyarınca hukuki yollara başvurulabilir. Kişilerin maddi ve manevi varlığını koruma kapsamında ele alınan kişi dokunulmazlığı ve bu bağlamda cinsel özgürlük ayrıca Anayasa m. 17 kapsamında korunmaktadır.¹³¹

Anayasa Mahkemesi'nin Gözde Başar başvurusunda cinsel taciz ve saldırı suçuna ilişkin cumhuriyet başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturma sonucu kovuşturmayaya yer olmadığı kararının verilmesinin kişinin maddi ve manevi varlığının ihlal edilip edilmediği yönünde yapılan incelemesinde, "*Anayasa m. 17/1 fıkrasında, herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmekte olup söz konusu düzenleme, AİHS m.8'de düzenlenen özel hayata saygı kapsamında güvence altına alınan fiziksel ve zihinsel bütünlüğün korunması hakkına karşılık gelmektedir.*" devamında ise, "*Bireyin fiziksel ve zihinsel bütünlüğü, Anayasa m.17'de yer verilen kişinin maddi ve manevi varlığı kapsamında yer almaktadır. Devlet, bireyin maddi ve*

¹²⁸ ÖZGENÇ, İzzet, "*Cinsel Suçlar*", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.24, S.1, 2020, s.260.

¹²⁹ CAN, 2012, s. 483.

¹³⁰ İBİŞ, Rabia, *Türk Ceza Hukukunda Cinsel Taciz Suçu*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022, s.25.

¹³¹ GÜVEN, Kudret, "*Özel Hukukta Cinselliğe Genel Bakış*", Hukuk Düzeninde Cinselliğe Genel Bakış Sempozyumu (15 Mart 2017), Ankara, 2017, (s. 112-113)

manevi varlığının bir parçası olan fiziksel ve zihinsel bütünlüğe keyfi olarak müdahale etmemek ve üçüncü kişilerin saldırılarını önlemekle yükümlüdür.”¹³² şeklinde cinsel özgürlüğü de kapsayan bir anlamda, kişisel dokunulmazlıkların anayasa vasıtasıyla da korunduğu görülmekte ve açıklanan gerekçelerle etkin bir soruşturma yürütülmeyerek kişinin maddi ve manevi varlığının ihlal edilmesini Anayasa m.17/1 fıkrasının ihlali saymaktadır. Bir başka kararı olan Esmâ Başbakkal Kararında ise, “Anlık bir saldırıdan öte geçmeyen ve herhangi bir fiziksel müdahale içermeyen bu eylemin, kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa m.17/1 fıkrası kapsamında incelenmesi gerekir.” bu kapsamda devlete kişilerin maddi ve manevi varlığını koruma ödevini yüklediği ifadesinde, “Herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkını güvence altına alan Anayasa m.17/1 insan onurunu korumayı amaçlamıştır. Bu hüküm bir taraftan devlete insan onurunu zedeleyen fiillerden kaçınma ödevi yüklerken, diğer taraftan bu tür fiillerin devlet görevlileri ya da üçüncü kişiler tarafından meydana gelmesi halinde bu fiilleri etkili bir şekilde soruşturma ve faileri cezalandırma ödevi yüklemektedir.”¹³³ Böylece cinsel özgürlüğün hem anayasa kapsamında hem de genel kanunlar kapsamında suç bakımından korunan hukuki değer olarak ele alındığı anlaşılmaktadır.

2.3. 765 SAYILI MÜLGA TCK (ETCK) m. 421 ve 5237 SAYILI TCK(YTCK)m. 105 KARŞILAŞTIRMASI İLE CİNSEL TACİZ SUÇU

765 Sayılı ETCK 1 Mart 1926 tarihinde kabul edilmiş ve 13 Mart 1926 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 765 sayılı Mülga Türk Ceza Kanunu'nun 421. Maddesinde bugün suç tanımlamasında yerini alan cinsel taciz, “sarkıntılık” ve “söz atma” olarak ele alınmaktaydı. Kanun koyucu bu maddeyi şu şekilde düzenlemiştir:

Madde 421- Kadınlara ve (...) ¹³⁴ erkeklere söz atanlar üç aydan bir seneye ve sarkıntılık edenler altı aydan iki seneye kadar hapsolünür.

¹³² Anayasa Mahkemesi, T.28.05.2019, Başvuru Numarası: 2016/3122, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2016/3122> (erişim tarihi 07.12.2023)

¹³³ Anayasa Mahkemesi, T.8/5/2014, Başvuru Numarası 2012/1128, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2012/1128> (erişim tarihi 07.12.2023)

¹³⁴ Boşlukta yer alan “genç” ifadesi Anayasa Mahkemesi'nin T. 20/03/2002, E. 2000/39, K. 2002/35 sayılı kararıyla iptal edilmiştir.

ETCK döneminde cinsel suçlar “Adab-ı Umumiye ve Nizam-ı Aile Aleyhinde Cürümler” başlığı ile 414-444. maddeler arasında geniş bir alanda düzenlenmiştir. Bu geniş alanda ise YTCK 105. Maddesinde yer alan cinsel taciz doğrudan yer almamaktaydı. Cinsel taciz kavramı, ilk defa YTCK Hükümet Tasarısı içerisinde söz atma ile sarkıntılık birlikte düzenlenmiştir. Bu tasarı ile cinsel taciz ilk defa kanun maddesi içeriğinden bağımsız olarak ayrı bir maddede değerlendirilmiştir.¹³⁵

2000 TCK tasarısında söz atma ve sarkıntılık suçu 319. maddede şu şekilde düzenlenmişti;

“Kadınlara veya erkeklere söz atanlara üç aydan altı aya kadar hapis veya yüz milyon liradan yüz elli milyon liraya kadar ağır para cezası verilir.

Kadınlara ve erkeklere sarkıntılık edenlere altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

Bu fiiller, mağdurun nüfusu altında bulunduğu kimsenin cinsel tacizi şeklini alırsa faile verilecek ceza bir yıldan az olamaz.

Bu maddede yer alan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır.”

Cinsel taciz suçu, 2003 TCK tasarısında da 321. maddede söz atma ve sarkıntılık suçunun nitelikli hali olarak düzenlenmiştir.¹³⁶

¹³⁵ BAYRAKTAR, Köksal / KESKİN KIZIROĞLU, Serap / YILDIZ, Ali Kemal, vd., *Özel Ceza Hukuku Cilt II Kişilere Karşı Suçlar -1- (TCK m. 81-105)*, 2. Baskı, Onikilevha Yayınevi, İstanbul, 2017.

¹³⁶ Hükümet tasarısında 321. madde metni ve gerekçesi şöyledir: “Söz atma, sarkıntılık, cinsel taciz Madde 321- Kadınlara veya erkeklere söz atanlara üç aydan altı aya kadar hapis veya üç yüz elli milyon liradan bir milyar liraya kadar ağır para cezası verilir. Kadınlara ve erkeklere sarkıntılık edenlere altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir. Bu fiiller mağdurun hüküm ve nüfusu altında bulunduğu kimsenin cinsel tacizi şeklini alırsa faile verilecek ceza bir yıldan az olamaz. Bu maddede yer alan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır. Gerekçesi: Maddede yer alan söz atma, sarkıntılık fiilleri aslında 320. maddede öngörülen suçun özel şekillerini oluşturur. Söz atma, sarkıntılık derecesine varmayan, sadece sözle gerçekleştirilen yani süreklilik göstermeyen, örf ve adet dışı ve edebe aykırı saldırılardır. Sözler bir defa söylenmekle kalmayıp devamlılık gösterir yani tekrarlanırsa, fiili, sarkıntılık olarak nitelendirmek gerekir. Söz atma suçunun faili kadın veya erkek, mağduru da kadın veya erkek olabilir. Ancak erkeğin mağdur olabilmesi için genç olması aranmaz. Sarkıntılıkta da fail ve mağdur bakımından aynı durum vardır. Ancak erkek mağdurun varlığı halinde genç olması gerekmez. Sarkıntılık fiili, bir kişiye karşı onun rızasına aykırı olarak şehvet maksadıyla söz ve hareketle edep ve iffete saldırı oluşturacak surette ve ırza tecavüz veya tasaddi suçuna veya bunların teşebbüsüne varmayacak hareketlerden oluşur. Amerikan hukukunda öteden beri var olan

ETCK döneminde söz atma ve sarkıntılık ifadeleri çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Bunlardan biri söz atmayı, “*Yargıtay kararlarında da kabul edildiği üzere sözle, yazıyla veya bedeni bir temasla gerçekleştirilen, süreklilik arz etmeyen ve sırnaşıkça bir hal almayan eylemler olarak söz atma, şehvi maksatla söylenen ve mağdurun edep ve iffetini rencide etmeye yönelik olan sözlerdir.*”¹³⁷ şeklinde; ETCK dönemindeki suçun maddi unsurlarına dair yapılan değerlendirmede sarkıntılık, konuşma, şarkı, türkü şeklinde olabileceği gibi mağdurun cinsel arzularını ve isteklerini harekete geçirmeye yönelik, telefon, mektup ya da başkaca iletişim araçlarıyla, hareketlerini desteklemesi söz atmak olarak değerlendirilmiştir.¹³⁸ Yargıtay 14. Ceza Dairesi kararında, “*Yargıtay Ceza Genel Kurulu 765 s. Kanun döneminde sarkıntılığı, “belirli bir kişiye karşı işlenen, şahsın iffet ve edebine dokunan mücerret(soyut), müntaki(kesintili) edepsizce davranışlar şeklinde tarif etmiştir. (YCGK 1979/5432E., 1979/459K.)”*¹³⁹ Yargıtay’ın bu tanımdan sonra uygulamada sarkıntılık¹⁴⁰ suçuna dahil edilen hareketler; vücut temasının gerçekleşme şartının aranmadığı, cinsel organını seyretmek/göstermek, ıslık çalmak suretiyle mağduru takip ederek sırnaşıkça hal içerisinde davranmak, çimdik atmak, el-kol hareketleri ile cinsel isteklerini teklif etmek ve müstehcen fotoğraflar/resimler göstermek olarak sayılabilir.¹⁴²

ve 1994 Fransız Ceza Kanununda da yer verilen “cinsel taciz” suçunu, söz atma ve sarkıntılık suçları kapsamaktadır. Ancak maddenin üçüncü fıkrasında söz konusu fiillerin mağdurun hüküm ve nüfusu altında bulunduğu kimsenin cinsel tacizi (cinsel yönden ahlak temizliğine aykırı olarak rahatsız edilmesi) şeklini alması ağırlaştırıcı neden sayılmıştır. Bu ağırlaştırıcı nedenin oluşması için, failin bir kere sarkıntılık veya söz atma fiillerini işlemiş bulunması yeterlidir. Bu fiillerin üçüncü fıkrada nitelikleri belirtilen kişiler tarafından yapılması zorunludur. Maddenin son fıkrası suçların soruşturulması ve kovuşturulmasını şikayete bağlı tutmuştur.”
<https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c059/tbmm22059119ss0664.pdf>

¹³⁷ NUHOĞLU, 2004, s. 629.

¹³⁸ MALKOÇ, İsmail, *Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler*, 1. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2001.

¹³⁹ Yargıtay 14. Ceza Dairesi 2017/9978E.,2018/3688K., T., 15.08.2018 Kararı (erişim tarihi 07.11.2023)

¹⁴⁰ “Uygulama ve öğretide sarkıntılık belirli bir kimsenin edep ve iffetine dokunan ve sırnaşıkça bir hal alan söz ve davranışlar olarak tanımlanmasına göre, sanığın işlediği kabul edilen mağdureyi aralıklarla telefonla arayıp konuşmadan kapatmak suretiyle onun. huzur ve rahatını bozmaktan ibaret eyleminin TCK.nun 547.maddesine uyan itidal ve muvazene dışı hareket niteliğinde olduğu gözetilmeden yazılı şekilde sarkıntılıktan hüküm kurulması, Kabule göre de ,” ifadesiyle para cezasına hükmedilmiştir. (Yargıtay 5. Ceza Dairesi, 2001/1502E., 2001/7374K., T. 2.12.2001) (erişim tarihi 18.10.2023)

¹⁴¹ “Sanığa isnat olunan "pornografik resim üzerine müştekiye ait fotoğrafı yapıştırıp göndermek suretiyle sarkıntılığa bulunmak" eyleminde sarkıntılık suçunun unsurları bulunmadığı teselsülen hakaret suçu vasfında kabulü ile TCK.nun 482/2. maddesi gereğince mahkumiyet hükmü kurulduğu halde, ayrıca sarkıntılık suçundan beraat kararı verilmesi,” ifadesiyle karar bozulmuştur. (Yargıtay 5. Ceza Dairesi, 2002/1945E., 2002/7892K., T.21.11.2022) (erişim tarihi 18.10.2023)

¹⁴² MALKOÇ, 2001, s. 236.

ETCK sarkıntılık fiilini ayrı bir madde içinde (m. 421) düzenlemişken YTCK bu suçu kaldırmış ve daha önce pozitif hukukta yer almayan cinsel taciz suçunu ceza hukukuna kazandırmıştır. Ancak ETCK Kanun Tasarısı'nın m. 319/3 fıkrasında, söz atmak ve sarkıntılık fiillerinin nüfuzu altında bulunan mağdura karşı işlenmesi halinde cinsel taciz suçunda ceza arttırılacak yani kanun madde başlığı olan cinsel taciz, söz atma ve sarkıntılık fiillerinin nüfuzu altında bulunduğu kişiye karşı işlenmesi halinde daraltılarak tanımlanmıştır.¹⁴³YTCK m. 105'de düzenlenen cinsel taciz suçu, cinsel suçlara ilişkin sistematigi değiştirmiş daha önce ağırdan hafife doğru ırza geçme- ırza tasaddi- cinsel taciz şeklindeki sıralamada ırza tasaddi ile cinsel taciz arasında sarkıntılık yer almış, bu durum YTCK madde düzenlemesinde ırza tasaddi ve cinsel taciz arasındaki sınırın çizilmesini zorlaştırmış, ırza tasaddi ve cinsel taciz arasında yerini alan sarkıntılık fiilinin nitelenmesinde ise yargılamanın kavramsal karışıklık yaşamasına sebep olmuştur.¹⁴⁴ Sarkıntılık suçu söz atma fiilinden farklı olarak bedensel temas ile de ortaya çıkabilirken temas içeren sarkıntılık fiilinin sık ve tekrar eden nitelikte olması gerekir aksi halde fiilin oluşturduğu suç ırza tasaddi olacaktır.¹⁴⁵ YTCK cinsel taciz düzenlemesi ile söz atma¹⁴⁶ ve sarkıntılık suçlarının bedensel temas olmadan gerçekleştirilmesinin cinsel taciz olarak nitelendiği görüşü doktrinde yer alsa da, cinsel tacizin sadece söz atma fiilini içeren bir düzenleme olduğu görüşü de mevcuttur.¹⁴⁷ Ek olarak bir başka görüş ise kanunda tek tek tanımlanmamış cinsel taciz suçunun, "failin sahip olduğu nüfusu kötüye kullanmak suretiyle sarkıntılık niteliğindeki eylemlerin" yer alması şeklinde düzenlenmesi gerekliliğini savunmuştur.¹⁴⁸

¹⁴³ YALÇIN SANCAR, Türkan, Türk Ceza Kanunu Tasarısının(2000) Bazı Hükümleri Hakkında Düşünceler, <https://kutuphane.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php>, (erişim tarihi 07/12/2023)

¹⁴⁴ YURTCAN, Erdener, *Yargıtay Kararları Işığında Cinsel Suçlar*, 5. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.

¹⁴⁵ PAKIR, Yusuf, *Cinsel Saldırı Suçu*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.

¹⁴⁶ "Sanığın alışveriş tezgahından bir kısım malzemeler alan ve dönüşte almak üzere tezgaha eşyalarını bırakan müştekiye nereli olduğunu sorduğu, Adanalı olduğunu öğrenmesi üzerine Nevşehirli olduğunu ve hemşehri olabileceklerini söylediği, daha sonra eşyasını almak için geldiğinde bu kez "bir çay içmeye vaktiniz var mı" dediği, sinirlenen müştekiye arkasından "akşam boş musunuz" diyerek sürdürdüğü eylemlerinin, alışveriş esnasında ve alışverişten sonra oluşan şekilde sırnaşıkça bir hal alıp sarkıntılık suçunu oluşturmakla, TCK.nun 421/2. maddesi yerine yazılı şekilde hüküm kurulması, bozmayı gerektirmiştir." Yargıtay 5. Ceza Dairesi 2003/ 3916E., 2004/1997K., T. 18.03.2004) (erişim tarihi 18.10.2023)

¹⁴⁷ AKKAYA, Çetin, *Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.

¹⁴⁸ KESKİN KİZİROĞLU, Serap, *Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Kadına İlişkin Düzenlemeler ve Cinsel Suçlar*, (der. K. Bayraktar, vd.) Ankara, 2008, (s. 1004).

1 Haziran 2005 tarihinde ilga edilen 765 sayılı ETCK yerine, YTCK, 29 Ekim 2004 yılında Türkiye Cumhuriyeti Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmiş ve 12 Ekim 2004'te Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısının önemli değişikliklerinin başlangıcı olan bu tarihlerde birçok suç tipi ceza kanununda yeniden düzenlendiği gibi birçok suç tipi de lafzi boyutta kanundan çıkarılmıştır. Kanunlaşma süreçleri bir toplumun sosyal, ekonomik ve politik gelişiminden ayrı ele alınamayacak olduğundan ETCK'nun yürürlüğe girdiği 1926 senesinin Türkiye'de yeni bir rejim başlangıcına tekabül etmesi ile YTCK'nun da yürürlüğe girdiği 2004 senesinin ise farklı bir dönem yükselişinin başlangıcı olduğu görüldüğünde, kanunlaşma süreçlerinin tesadüfi gelişmeler olmadığı anlaşılacaktır. İster reformu ister revizyonu temsil etsin bu süreçler toplumun ihtiyaçlarına karşılık gelecek yansımalar olmaktadır.

MADDE 105. - (1) Bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikâyeti üzerine, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adli para cezasına veya adli para cezasına, fiilin çocuğa karşı işlenmesi halinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.^{149 150}

(2) (Değişik: 18.06.2014- 6545/61 md.) Suçun;

a) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin ya da aile içi ilişkisinin sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

b) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

c) Aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

d) Posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

e) Teşhir suretiyle,

¹⁴⁹ Değişiklik öncesi fıkra metni şu şekildedir: (1) Bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikayeti üzerine, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adli para cezasına hükmolunur.

¹⁵⁰ 5237 Sayılı Kanunu'n m.105 birinci fıkrasında yer alan "hükmolunur" ibaresi yerine 28.06.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6545 Sayılı Kanun'un m. 61 ile "fiilin çocuğa karşı işlenmesi halinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur" ibaresi yer alarak madde metni değiştirilmiştir.

işlenmesi hâlinde yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise verilecek ceza bir yıldan az olamaz.^{151 152}

İlgili kanun değişikliğinin gerekçesi ise şu şekildedir: “Madde metninde cinsel taciz suçu tanımlanmıştır. Cinsel taciz, kişinin vücut dokunulmazlığının ihlali niteliği taşımayan cinsel davranışlarla gerçekleştirilebilir. Cinsel taciz, cinsel yönden, ahlak temizliğine aykırı olarak mağdurun rahatsız edilmesinden ibarettir. Maddenin ikinci fıkrasında cinsel taciz suçunun nitelikli halleri belirlenmiştir. Buna göre hiyerarşi ve hizmet ilişkisinden kaynaklanan nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle ya da aynı iş yerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak kişiye karşı cinsel tacizde bulunulması, suçun temel şekline göre daha ağır ceza ile cezalandırılmayı gerektirmektedir. Cinsel taciz suçunun soruşturulması ve kovuşturulması, mağdurun şikayetine bağlı tutulmuştur.”¹⁵³

5377 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 29.06.2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu değişiklikle cinsel taciz suçunun nitelikli hali, cinsel taciz suçunun eğitim ve öğretim ilişkisinden kaynaklanan nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle işlenmesi halidir. Cinsel taciz suçunun nitelikli halinin gerçekleştiği durumlarda ise soruşturma ve devamında kovuşturmanın yapılması için şikayet şartı aranmayacaktır.¹⁵⁴

6545 Sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 28.06.2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Cinsel taciz suçu, kanun maddesinin ilk fıkrasında düzenlenmiş olup maddeye eklenen hüküm ile suçun çocuğa karşı işlenmesi

¹⁵¹ 01.06.2005 ile 08.07.2005 tarihleri arasında fıkra metni şu şekildedir: (2) *Bu fiiller, hiyerarşi veya hizmet ilişkisinden kaynaklanan nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle ya da aynı iş yerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlendiği takdirde, yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur işi terk etmek mecburiyetinde kalmış ise, verilecek ceza bir yıldan az olamaz.*

¹⁵² 29.06.2005 tarihli 5377 Sayılı Kanun ile değişiklik öncesi fıkra metni şu şekildedir: (2) *Bu fiiller; hiyerarşi, hizmet veya eğitim ve öğretim ya da aile içi ilişkiden kaynaklanan nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle ya da aynı iş yerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlendiği takdirde, yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise, verilecek ceza bir yıldan az olamaz.*

¹⁵³ <https://www.turkhukuk sitesi.com/serh.php?did=1186> (erişim tarihi 10.11.2023)

¹⁵⁴ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/07/20050708-1.htm> (erişim tarihi 07.11.2023)

halinde verilecek ceza arttırılmaktadır. Suçun nitelikli unsurlarından biri kamu görevinin veya posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle veya koruma, bakım ve gözetim altında bulunan kişiler tarafından işlenmesi halleri olarak düzenlenmiştir. Diğer nitelikli unsur ise cinsel taciz suçunun teşhir suretiyle işlenmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır. Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen hayasızca hareketler ile bu suçun nitelikli hali aynı unsurlarla düzenlenmemiştir. 225 inci maddede belirtildiği üzere teşhirin belirli bir şahsa karşı gerçekleştirilmesi değil teşhirciliğin aleni olması şartı aranmaktadır. Aksi olarak, 105 inci maddenin (e) bendinde yer alan teşhir suretiyle suçun işlenebilmesi için, teşhirin belirli bir şahsa karşı olması gerekirken teşhirin aleni olması şartı aranmamaktadır.¹⁵⁵

6545 s. Kanun ile TCK'da yapılacak değişikliklere dair dönemin Adalet Bakanı genel suç ve ceza politikası ile yapılacak değişikliklere ilişkin şu ifadeleri kullanmıştır, “*Bir suça verilecek cezanın miktarı ülkenin sosyal ve kültürel yapısı, ahlaki değerleri, ekonomik hayatın gereksinimleri göz önünde bulundurularak Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından belirlenmektedir. Bu belirleme, suç ve ceza arasında adalete uygun olarak o suçun toplumda yarattığı infial ve etki, kişiler üzerinde oluşturduğu tehlike, zarar verenin kişiliği ile verilen zararın azlığı veya çokluğu, işlenme oranındaki artış veya azalma gibi faktörler de göz önünde bulundurularak yapılmaktadır.*

Son dönemde, çocuklara karşı işlenen bu suçların cezalarının az olduğu ve bu kişiler bakımından daha ağır tedbirler uygulanması gerektiği yönünde çeşitli platformlarda görüşler dile getirilmiştir, cezalara tepkiler ifade edilmiştir. Tasarıyla, bu hususta ayrıntılarını yeri geldiği zaman konuşacağımız birtakım düzenlemeler getirilmektedir.

Bu kapsamda, şunu belirtmem gerekir ki, tasarıyla, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar yeniden düzenlenmekte ve bu suçlar için öngörülen cezalar önemli ölçüde arttırılmaktadır. Bu düzenlemelerle, gerek toplumumuzda bu suçu işleyenlerin cezasız kaldıkları düşüncesinin ortadan kaldırılması gerekse çocukların ve kadınların toplum

¹⁵⁵ GÜNDÜZ, Remzi, *Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar*, 2. Baskı, Bilge Yayınevi, 2017.

içinde maruz kaldıkları cinsel şiddete karşı daha da korunaklı hale getirilmeleri amaçlanmaktadır.”¹⁵⁶

YTCK madde gerekçesinde yer verilen *ahlak temizliği* ifadesi yoruma açık, muğlak ve belirsiz bir ibare olmuştur. Ahlak kavramı topluma, coğrafyaya ve farklı zamanlarda anlamsal değişikliğe uğrayabilecek ucu açık bir kavramdır. Başka bir nokta ise kişinin vücut dokunulmazlığının ihlali niteliği taşımayan, cinsel davranışlarla gerçekleştirilmesi ifadesinde taciz ve cinsel saldırı arasındaki çizgi ortadan kaldırılmış ve cinsel saldırı suçunun kapsamı oldukça genişletilmiştir. Kanun maddelerinin gerekçeleri, kanun hükümleri derecesinde bağlayıcı olmamakla birlikte maddenin yorumlanmasında öncelikle başvuru kaynaklarından biridir. Her ne kadar düzenleme ve kanun gerekçesi hatalı olsa da cinsel tacizin cinsel amaçlı olması gerektiği sonucuna ulaşılabilecektir.¹⁵⁷

Yargıtay 14. Ceza Dairesi ilgili kararında ahlak temizliğine ilişkin şu gerekçeyi sunmuştur, *“Tartışılması gereken hareketin cinsel yönden ahlak temizliğine aykırı olup olmadığı ve mağdurenin bundan rahatsızlık duyup duymadığıdır. Dosya içeriğine ve oluşa uygun kabule göre sanığın kendisinden yaşça çok küçük ve yasalara göre çocuk olan mağdureyi iş yerinin önünde geçişleri sırasında gözle süzüp bakarak rahatsız ettiği, babasına kızını beğendiğini ve evlenmek istediğini bildirdiğinde olumsuz cevap almasına rağmen 09.05.2012 günü de yine iş yerinin önünde geçmekte olan mağdureye bakar mısın dediği, mağdurenin durup sorduğunda ise önce gittiği okulu ve sınıfını sorduğu, devamında içeri çağırıp "sen buradan hep gelip geçiyorsun, ben seni çok beğeniyorum, dikkatimi çekiyorsun, gözlerinin rengi yeşil, çok güzel, okulun bittikten sonra benimle evlenir misin, ben seninle evlenmek istiyorum" dediği anlaşılmaktadır. Sosyal yaşamın gereği olarak etik kurallara uygun evlenme tekliflerinin veya beğeni ifadelerinin cinsel taciz suçunu oluşturmayacağı öğretisi ve uygulamada kabul edilmektedir. Ancak evlenme veya arkadaşlık isteğinin reddedilmesine rağmen fiilin sürdürülmesi, sırnaşıkça ve rahatsız edici üslupla yapılması, ya da evlenme koşulları bulunmadığı halde evlenme isteğinde bulunulması (örneğin bir çocuğa karşı) durumunda anılan suçun oluşacağı tartışmasızdır. Somut olayda sanığın birçok kez*

¹⁵⁶ https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari_goruntule?pTutanakId=717 (erişim tarihi 10/11/2023)

¹⁵⁷ TUMLUKÇUOĞLU, Sinan, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Taciz Suçu, İstanbul Barosu Dergisi, Yıl: 2013, Cilt:87, Sayı:1, (s.262-263)

bakışlarıyla çocuk olan mağdureyi rahatsız ettiği, babasına da evlenme isteğini bildirdiği, her ikisinden de olumlu tepki almadığı halde filini sürdürdüğü, en son okula gitmekte iken yanına çağırıp yukarıda açıklanan sözleri sarf ettiği, yaşı ve konumları itibariyle olanaklı olmadığı, kabul görmediği veya kabul görme olanağı bulunmadığı halde evlenme isteğini ve beğeni ifadelerini, sırnaşıkça ve rahatsız edici biçimde sürdürdüğü için ahlak temizliğine uygun bir davranış sayılamaz. Okuluna giden bir çocuğun yetişkin biri tarafından bu şekilde rahatsız edilip, evlenme teklifinde bulunması ahlak temizliğine ve yasalara uygun masumane evlenme teklifi olarak görülemez. Kaldı ki bu yöntem yetişkin kişiler için dahi rahatsız ve tedirgin edicidir. (Dairemizin 09.12.2013 gün ve 2013/12926, 02.08.2012 gün ve 2012/1082, 21.05.2013 gün ve 2013/6268 sayılı kararları bu yöndedir).”¹⁵⁸ kararında yer aldığı üzere suça konu davranış, karşı cinse yönelik bir beğeni şeklinde ifade edilmişse de ilerleyen aşamada sanığın, eylemini olumlu tepki almadığı halde mağdureye karşı sürdürmesi sonucunda beraat kararının bozulması ile karşılaşmıştır. İlgili karardan anlaşılacağı üzere “ahlak temizliği” kavramı sübjektif değerlendirmelerle toplumsal ölçütlerle belirlenecek düzeyde bir kavramsallaşmaya yol açmıştır.

2.4. KORUNAN HUKUKİ DEĞER

765 Sayılı ETCK ile cinsel taciz “Adabı Umumiye ve Nizamı Aile Aleyhinde Cürümler” başlığı altında düzenlenerek korunan hukuki değer genel ahlak¹⁵⁹ ve aile düzeni iken, YTCK ile “Kişilere Karşı Suçlar” kısmında “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar” bölümünde düzenlenerek korunan hukuki değer cinsel dokunulmazlık ve vücut bütünlüğünün korunması olmuştur.¹⁶⁰ 765 S. Kanun “Adabı Umumiye ve Nizamı Aile Aleyhinde Cürümler” başlığı altında yer alan suçlar ile cinsel özgürlüğe karşı işlenen suçların hukuki yararı aynı olamayacağı gibi bu kanun döneminde düzenlenen genel

¹⁵⁸ Yargıtay 14. Ceza Dairesi, 2017/10326E., 2018/1192K., T.20.02.2018 (erişim tarihi 01.11.2023)

¹⁵⁹ Cinsel özgürlüğe karşı suçlar, 1930 tarihli Rocco Kanunu’na kadar genel ahlaka ve adaba karşı suçlar başlığı altında düzenlenmiştir. Doğa durumundan toplumsallığa geçişin hangi aşamasında cinselliğin sınırlandığı ve hangi türünün kınandığı bilgisine kesin olarak sahip değiliz ancak bu durumun hukuku ve insan davranışını etkileyen etkenlerden biri olduğunu biliyoruz. Günümüz mevzuatlarının ve hatta Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nde “genel ahlak” kavramına yer verilmesinin cinsel özgürlükler için bir sınır olarak kabul edilmesiyle birlikte mahkeme kararlarının ve kanuni düzenlemelerin hala ahlak bakışıyla somutlaştırıldığı görülmektedir. (BÜKEN, Erhan, Beşeri Cinselliğin Tarihi ve Cinsel Suçlar, Hukuk Düzeninde Cinselliğe Genel Bakış Sempozyumu, Başkent Üniversitesi Geliştirme Vakfı İktisadi İşletmesi, 2017, s. 19.)

¹⁶⁰ AKKAYA, 2020, s. 740.

ahlak gibi belirsiz bir kavramı kullanmak adına kişinin maddi ve manevi bütünlüğü ile cinsel yaşamı ikincil plana itilmiştir.¹⁶¹ Ek olarak 765 s. Kanun döneminde, cinsel suçların tercih edilmiş bu başlık altında düzenlenmesinde, korunan hukuki değer kadının veya erkeğin özel yaşamı, onuru ya da cinsel bütünlüğü değil kadının toplum içindeki konumunun birey olmak yerine kolektifin bir parçası şeklinde ele alınmasını pekiştirmek olmuştur.¹⁶²ETCK döneminde irza geçmek, alkoymak, irza tasaddi, kaçırmak, küçüklerle cinsel ilişki, kızlık bozma ve fuhuşa teşvik suçlarının ahlaka ilişkin bir başlık altında ele alınması kanun düzenlenişinde hangi ahlak ilkelerinin dikkate alınacağına karar veren makam, toplum adına kural koyma yetkisine sahip hukuki-siyasi tercihi yapan kanun koyucu olmuştur.¹⁶³ Yeni düzenleme ile toplumsal normlara öncelik verilen eski kanunun mantığından uzaklaşıp bireyin vücut dokunulmazlığının korunduğu ve bu korumanın sınırlarının bireyin özgürlüğü çerçevesinde genişletildiği anlaşılmaktadır. Cinsel özgürlüğe ek olarak, kişinin şeref, saygınlık ve onurunun da korunduğu söylenebilecektir.¹⁶⁴ Bireyin cinsel açıdan rahatsız edilmezliğinin, vücut dokunulmazlığının ve bütünlüğünün korunması amaçlanmıştır.¹⁶⁵ Bazı yazarlara göre ise bu suçla korunan hukuki değer “*kişinin ahlak duygusu ve manevi huzurunun korunmak istenmesi*”¹⁶⁶ olabileceği gibi bireyin cinsel tercihleri ile bu suçun mağdurunun ahlak, ede ve iffet duygularının korunmak istenmesidir.¹⁶⁷ Centel’e göre ise cinsel suçların, kişisel suçlar olarak kabul edilerek genel adap ve aileye karşı hükümler arasında olmaması kanun koyucunun bireye önem verdiğini gösterirken bu suçlar, bir adım daha atılmak suretiyle özgürlüğe karşı suçlar arasında düzenlenmeliydi.¹⁶⁸

2.5. SUÇUN UNSURLARI

¹⁶¹ CENTEL, Nur, *Kadını Şiddete Karşı Korumaya Yönelik Yasa Hükümlerine Eleştirel Yaklaşım*, İstanbul Ticaret Üniversitesi İnsan Hakları Hukuku ve Kadın Paneli, İstanbul, 2003, (s. 7)

¹⁶² KERPIŞÇİ, Özge Nur, *Cinsel Taciz Suçu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.

¹⁶³ AYDIN, Devrim, *Türk Ceza Kanunu’nda Kadın Bedeni ve Cinsellik*, https://huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/turk_ceza_kanununda_kadin_bedeni.pdf, (s. 1)

¹⁶⁴ KÖPRÜLÜ, Timuçin, *Ceza Hukuku Özel Hükümler Pratik Çalışma Kitabı*, 6. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2022.

¹⁶⁵ BAYRAKTAR/KESKİN KİZİROĞLU/ YILDIZ, 2017, s. 566.

¹⁶⁶ SAYGILAR KIRIT, Yasemin F., “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Taciz Suçu”, *Ceza Hukukunda Kadının Şiddete Karşı Korunması- Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuka Genç Yaklaşımlar Konferans Serisi No.1*, İstanbul, 2013, (s.144)

¹⁶⁷ GÜNDÜZ, 2017, s.128.

¹⁶⁸ CENTEL, Nur, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Saldırı Suçu ve Cinsel Suçlar Değişiklik Tasarısı’nın Değerlendirilmesi*, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2012.

2.5.1. Tipiklik

Tipiklik, bir fiilin kanuni tanımına uygunluğudur. Bu durum TCK m. 2/1’de “*Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz.*” şeklinde düzenlenmiştir.

Tipiklik, hareketin ceza kaynağı niteliğindeki kanunda tanımlanmış olması ile bu hareketin tanıma uygun olması unsurlarını taşımaktadır.¹⁶⁹ Suçun unsurlarından olan tipiklik unsuru objektif/ maddi unsurlar; hareketi dış görünüşü ile tanımlayıcı ve değerlendirci bir şekilde fail ve harekete ilişkin belirlerken, sübjektif/ manevi unsurlar; hareketi kast ve taksir ile belirler ve failin psikişik alanındaki öngörülerine de dahil olmaktadır.¹⁷⁰

Madde metninden cinsel davranıştan ne anlaşılması gerektiği açık olmamakla birlikte ihlal edilen husus sadece vücut dokunulmazlığı olmayıp, vücut dokunulmazlığını içerecek şekilde cinsel dokunulmazlık olarak anlaşılmalıdır. İkinci fıkrada yer verilen “vücuda” ifadesi ise ırza geçme suçunun alanına ilişkin geniş bir anlam çıkarmaktadır.¹⁷¹

Tipiklik ile bir suçun kanuni tanımında ifade edilen unsurların çerçevesi çizilmektedir. Kanuni tanımda yer almayan bir unsur, kişiyi cezalandırmak için kullanılmamaktadır. Bu durum kanun maddesinin sistematik olarak belirlenmesinde önem arz etmektedir.

Toplumsal Değişim Sürecinde Türk Ceza Kanunu Reformu Paneli’nde söz alan Orhan Eraslan, kanun düzenlemesinde tercih edilen kelimeler için; “*Alt Komisyon düzenlemesinde biz, Ceza Kanunu’nda ve hükümet tasarısında kullanılan bir kısım kavramları tercih etmedik. “Cebren ırza geçme, küçükleri baştan çıkarma, iffete taarruz etme” kelimeleri kullanmadık, onun yerine “cinsel saldırı, cinsel taciz” biçiminde kullandık. Sebebi şu: Bildiğiniz gibi, ırz son derece soyut bir kavram, iffet, namus, şeref, şan vesaire anlamına geliyor. Burada doğrudan doğruya cinsel saldırının somut maddi*

¹⁶⁹ DEMİRBAŞ, Timur, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.

¹⁷⁰ HAKERİ, Hakan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 28. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.

¹⁷¹ ERGÜL, Teoman, *Makaleler, Görüşler, Raporlar (İkinci Kitap)*, Birinci Baskı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2004, (s. 308)

bir şey, insanın beden bütünlüğüne yöneldiğini ifade etmekten uzak oluyor. Onun için “cinsel saldırı” deyimini tercih edildi. Aynı şekilde iffet kavramı kullanılmadı. Soyut bir kavram olması nedeniyle ve dönemden döneme değişebilen, rölatif, değişken bir kavram olması nedeniyle bu iki kavram kullanılmamıştır.” ifadelerini kullanmıştır.¹⁷²

2.5.2. Maddi unsurlar (Suçun Kanuni Unsuru)

2.5.2.1. Eylem

2.5.2.1.1.Hareket- Netice

Her suç, iradi bir davranışın sonucu olmalı ve bu davranışın iradi olmasındaki anlam, kişinin bilinçli bir şekilde bir hareket veya davranış yapabilmesidir. Hareket veya davranış olmadan bir suçun varlığından söz edilemeyeceği için kişinin düşünce alanında kalan hareketler ceza hukuku alanının dışındadır.¹⁷³

Hareket, tek bir vücut hareketinin aksine farklı vücut hareketlerinin bütünü olarak oluşur. Hareket, bilinçli amaçlar için faaliyette bulunmaktır ve bu nedenle bilinçli hedefe yönelmiş olmalıdır.¹⁷⁴ Cinsel taciz suçu serbest hareketli bir suç olup yazılı, sözlü veya hareketli bir şekilde ortaya çıkabilir.

Cinsel taciz suçunda davranışın dış dünyaya yansıma şekli ve hangi davranışların cinsel taciz olarak algılanacağı noktası halen tartışmalı olduğundan ayırım yapılması gereken noktalar arasında yardımcı kaynakları Yargıtay kararları olmaktadır. Buna ek olarak cinsel tacize ilişkin kabul gören davranışları açıklarken önceki kanun zamanında tercih edilmiş sarkıntılık, sırnaşıkça hal ve sarkıntılık kelimelerinden de bahsederek bir çıkarıma ulaşacağız.

Cinsel taciz suçunda 6545 s. Kanun değişikliği ile sarkıntılık düzeyindeki fiilin mağdurun yaşına göre çocukların cinsel istismarı veya cinsel saldırı suçunu oluşturacağı hüküm altına alınmıştır. Bu sebeple yeni düzenleme ile cinsel amaçlı rahatsız edici

¹⁷² ERASLAN, Orhan, *Toplumsal Değişim Sürecinde Türk Ceza Kanunu Reformu*, Birinci Baskı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2004, (s. 140-142)

¹⁷³ ÖNDER, Ayhan, *Ceza Hukuku Dersleri*, 1. Baskı, Filiz Kitabevi, Ankara,1992.

¹⁷⁴ TOROSLU, Nevzat, *Ceza Hukuku*, 2. Baskı, Savaş Yayınları, Ankara, 1991.

fiiller, sarkıntılık boyutuna ulaşmayan sırnaşık hareketler ve söz atma fiilleri ile sınırlı olarak anlaşılması gerekmektedir. Özbek/Doğan/Bacaksız'a göre bu değişikliklerle cinsel istismar¹⁷⁵ ve çocuğa karşı cinsel istismarın alanı genişlerken cinsel taciz suçunun alanının daraldığı ifade edilmektedir.¹⁷⁶

Cinsel taciz ve cinsel saldırı arasındaki farkı Yargıtay temas kriteri ile ortaya koymaktadır. Böylece temas olması halinde cinsel saldırı, temas olmaması halinde ise cinsel taciz suçunun olduğu kanaatine varmıştır. Özbek/Doğan/Bacaksız'a göre, *“Görüşümüze göre vücuda temasın mutlaka cinsel davranış boyutuna ulaşması gerekmektedir. Zira bir davranışın cinsel davranış boyutuna ulaşıp ulaşmadığının tespitinde en önemli nokta failin cinsel saiki olup bunun tespitinde hareketin yoğunluğu, sürekliliği, hangi bölgeye yöneltildiği, mağdurun veya failin çıplaklığı gibi bir değerlendirme yapılarak cinsel davranışın var olup olmadığının belirlenmesi gerektiğini ileri sürmüştük. Bu görüş doğrultusunda mağdura çimdik atmak, yüzüne dokunmak, mağdura sürtünmek, boynunu koklamak, kollarını okşamak, elbisesi üzerinden kalçasına ve göğüs bölgesine bir anlık dokunmak, başını omzuna koymak, omzuna dokunmak gibi içinde temas barındıran her hareketin her zaman cinsel saldırı olarak nitelendirilemeyeceği görüşünü savunmuştuk. Ancak 6545 s. Kanun ile vücuda temas içeren bu tür fiillerin değişiklik öncesi cinsel saldırı veya cinsel istismar oluşturup oluşturmayacağına yönelik tartışmalara son verilmiş ve sarkıntılık düzeyindeki hareketler TCK m. 102/1 ve 103/1 kapsamına alınmıştır. Bahse konu dönemde temas kıstasını alan görüşler ve Yargıtay uygulaması doğrultusunda getirilen düzenlemeler kanaatimizce yerinde olmasa da kanun koyucunun bu tür fiillere verdiği anlamı ve cinsel suçlara bakışını göstermesi açısından önem arz etmektedir.”* ifadeleri savunulmuştur.¹⁷⁷

Cinsel tacizin hareket unsuruna ilişkin bir başka görüş ise Tezcan/Erdem/Önok'a aittir. Bu görüşe göre, *“Yargıtay, mağdur ile bedensel temas söz konusu olduğunda,*

¹⁷⁵ Yargıtay, çocuğun cinsel istismarı suçunda mağdurenin cep telefonuna “ay çok tatlı alo deyişin var, tanışmak ister misin?” şeklinde cinsel amaçlı mesaj yollayan sanığın eyleminin cinsel taciz suçunu oluşturduğuna hükmetmiştir. (Yargıtay 14. Ceza Dairesi T. 04/05/2012, 2012/5627E., 2012/5110K.)

¹⁷⁶ ÖZBEK, Veli Özer/ DOĞAN, Koray/ BACAKSIZ, Pınar, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.

¹⁷⁷ ÖZBEK, DOĞAN, BACAKSIZ, 2022, s. 400.

mağdurun yaşına göre TCK m.102 veya m.103'ü uygulamış; 6545 s. Kanunla yapılan değişiklikle bu suçun çocuğa karşı da işlenebileceği öngörüldüğü için, bize göre yanlış olan- uygulama yasal olarak dayanak kazanmıştır. Şu halde cinsel amaçlı olarak başkasını rahatsız edici hareketin, çocuğa da yönelik olsa vücut dokunulmazlığını ihlal etmemiş olması gerekir. Aksi takdirde cinsel saldırı ya da cinsel istismar¹⁷⁸ suçu gündeme gelir. Şu halde TCK 103'te çocuğa yönelik olarak gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış değil, TCK m. 105 kapsamı dışında kalan cinsel davranışlar cinsel taciz suçunu oluşturur. Bedensel teması gerektiren her türlü davranışın, olaya eşlik eden tüm koşullar ve bu arada gerek davranışın önemi gerek yoğunluğu ve süresi göz önünde bulundurulmaksızın cinsel saldırı veya istismar kapsamında cezalandırılması, buna karşılık ne kadar mağdurun cinsel özerkliğini ihlal eden ağır davranışların ise salt bedene temas etmedi diye cinsel taciz kapsamında ele alınması doğru olmamıştır. Bu bağlamda söz gelimi failin, sana ortamda çocuğun soyunmasını sağlayıp kendisini cinsel yönden doyurmaya çalışmasını cinsel taciz olarak cezalandırmak gerekir ki bunun kabulü mümkün değildir.” ifadelerini savunmuşlardır.¹⁷⁹

Koca/Üzülmez görüşüne göre ise, cinsel taciz suçunun oluşumu için, cinsel arzuların tatmini saikiyle hareket edilmesi yeterli olmayıp hareketin, kişiyi rahatsız ederek sıkıntıya sokan cinsel amaçla oluşması gerekir. Bu görüşe göre, “Kanun koyucu vücut dokunulmazlığını ihlal eden hareketlerin cinsel saldırı suçunu oluşturabilmesi bakımından, bu hareketlerin mağdurun cinsel özgürlüğünü kısıtlamasını aramamıştır. Vücut dokunulmazlığını ihlal eden hareketlerin mutlaka mağdurun cinsel özgürlüğünü kısıtlamasını aramak cinsel saldırı suçuna kanunda öngörülme bir unsur eklemek anlamına gelecektir. Oysa m. 102'deki suç tanımında, cinsel arzuları tatmin amacıyla vücut dokunulmazlığını ihlal eden hareketin gerçekleştirilmesi suçun oluşumu için yeterli görülmüş, gerçekten cinsel özgürlüğün kısıtlanıp kısıtlanmaması dikkate alınmamıştır. Kısacası, m. 102'de sırf hareket suçu düzenlenmiş ve suçun oluşumu

¹⁷⁸ “Sanığın arkadaşıyla birlikte bankta oturan mağdura hiçbir bedensel temasta bulunmaksızın "ben seninle birlikte olmak, cinsel ilişkiye girmek, seni s..mek istiyorum. Ben açık konuşmayı severim, senin ücretini 100 TL olarak B.'a peşin ödedim" sözünden ibaret eylemin T.C.K.nın 105. maddesinde düzenlenen cinsel taciz suçunu oluşturduğu gözetilmeden, suç niteliğinde yanılgiya düşülerek yazılı biçimde basit cinsel istismar suçundan mahkumiyetine karar verilmesi, bozmayı gerektirmiştir.” Yargıtay 14. Ceza Dairesi 27/09/2012T., 2011/13778E., 2012/9801K. (erişim tarihi 18.10.2023)

¹⁷⁹ TEZCAN, Durmuş/ ERDEM, Mustafa Ruhan/ ÖNOK, R. Murat, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 21. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.

bakımından cinsel davranışlarla vücut dokunulmazlığının ihlali yeterli sayılmıştır.” ifadelerini savunmuşlardır.¹⁸⁰

Taner'in görüşüne göre, cinsel taciz suçunda vücut teması ölçütünün yerinde olduğu ve buna ek olarak hareketin tamamlanması için başka bir ölçüte ihtiyaç olmadığı belirtilmiştir. Karşı cinsin saçlarının okşanmasının ya da karşı cinse çimdik atılmasının cinsel taciz olarak değerlendirilmeyeceğini savunmuştur. Suç bakımından yapılan kanunilik ilkesi tartışmalarında kanunda davranış belirlenmesinde iki taraflı bir belirleme yapılabilir. İlki davranışın gerçekleşme şekliyle ikincisi davranış ile ihlal edilen menfaat ya da hukuki varlıktır. Cinsel taciz suçunda davranışın gerçekleşme şekline değil, ihlal ettiği menfaate ilişkin sorun vardır. Bu sorunun sebebi ise öğretilerdeki yazarların yaptığı tanımların esas aldıkları menfaate göre değişmesidir. Cinsel davranışın ortaya çıkması için mutlaka temas olması gerekmez çünkü cinsel özgürlük temas olmadan söz ya da hareketlerle de ihlal edilebilir. Bu aşamada cinsel taciz suçunda sübjektif yargılamalar yapılmasına neden olacak mağdurun rahatsız olup olmadığına ilişkin değerlendirmeler objektiflikten uzaklaşacaktır. Cinsel özgürlüğü ihlal etmeye elverişli davranış ifadesinin cinsel taciz yönünden de yer alması gerekir.¹⁸¹

Cinsel taciz suçunda hareket ya da sözlerin ne kadar sürdüğünün bir öneminin olmadığını savunan Taner'e göre, cinsel taciz sırf hareket suçudur ve dolayısıyla icra hareketlerinin yapılmasıyla tamamlanır.¹⁸² Suça ilişkin maddi unsur olarak yer alan davranışın cinsel özgürlüğü ihlal etmeye elverişli olması ve manevi unsur olarak yer alan failin cinsel saikinin olması hususu zaman zaman iç içe geçmiş olup "bakmak" fiilini ele aldığımızda ceza hukuku bakımından bir davranış olan bakmak, mağduru cinsel saik ile rahatsız etmek amacıyla sabit ve sürekli olarak gerçekleşse dahi ispatı neredeyse mümkün olmadığından cinsel taciz suçunu oluşturmak için elverişli değildir.¹⁸³

¹⁸⁰ KOCA, Mahmut/ÜZÜLMEZ, İlhan, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 2023, s.421.

¹⁸¹ TANER, Fahri Gökçen, *Türk Ceza Hukukunda Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar*, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2023.

¹⁸² TANER, 2023, s.520.

¹⁸³ TANER, 2023, s.522.

Yargıtay'ın görüşü ise, *“bir eylemin cinsel amaçla işlenip işlenmediği ya da hangi fiilin cinsel taciz suçunu oluşturacağı belirlenirken sosyal hayatın gerekleri, tarafların konumları ile aralarında ilişki gözetilmeli, bu kapsamda ahlaki kurallara uygun evlenme teklifi, tanışma isteği veya beğeni ifadelerinin cinsel taciz suçunu oluşturmayacağı kabul edilmelidir. Bununla birlikte evlenme veya arkadaşlık isteğinin iç çamaşırı hediye etme veya cinselliğe yönelen sözlerle gerçekleştirilmesi örneklerinde olduğu gibi kaba ve rahatsız edici bir üslupla yapılması, teklifin reddedilmesine karşın eylemin mağduru rahatsız edecek şekilde sürdürülmesi yahut mağdurun Medeni Kanun hükümlerine göre evlenme imkanı bulunmayan bir çocuk veya taraflardan birinin evli olması örneklerinde olduğu evlilik veya arkadaşlık ilişkisinin önünde kanuni veya ahlaki engellerin bulunması durumlarında cinsel taciz suçunun oluşacağında hiçbir şüphe bulunmamaktadır.”*¹⁸⁴ şeklindedir.

Cinsel taciz suçunun, suç tanımında hataya düşerek başka suçlar yerine konulması uygulamada halen yaşanan sorunları göz önüne koymaktadır. Ancak daha önce de belirttiğimiz gibi cinsel taciz suçuna ilişkin kanun koyucu tarafından bir tanım yapılmadan, olmaması gereken hareketler açıklanarak bir nitelendirme yapıldığı için uygulayıcılar subjektif değerlendirmelerini yansıtmaya devam etmektedirler. Yargıtay'ın incelediği ilgili kararda bir hareketin hangi kapsama dahil olduğunda suç kategorisinde değerlendirileceği ele alınmıştır. Böylece Yargıtay 18. Ceza Dairesi ilgili kararında, TCK m. 123 kapsamında kişilerin huzur ve sükununu bozma suçu yerine cinsel suçunun hiç tartışılmaması sebebiyle bozulmuşsa da kanaatimizce karşı oyun gerekçesinin, *“Cinsel tacizin oluşması için fiilin cinsel yönden mağduru rahatsız edici boyuta ulaşması gerekir. Dolayısıyla cinsel amaç gütmeyen, içerik itibarıyla cinsel mahiyet taşımayan arkadaşlık ve evlilik teklifleri ısrarcı nitelik taşısa da cinsel taciz suçunu oluşturmaz. ”* (Bakınız CGK. 10/03/2015 tarih ve 2015/34.) *Cinsel içerikli olmayan söz ve fiillerin cinsel taciz suçunu oluşturduğunu iddia etmek suç ve cezada kanunilik, suçta tipiklik ve dar yorum ilkelerine aykırılık oluşturur. Özel kastla işlenen bu suçta hukuk kişinin niyetini okumaz ve buna göre suç ve ceza tayin etmez. Dış dünyada meydana gelen eylem ne ise suçun vasıflandırılması ona göre yapılmalıdır. Kişiye iki kez çiçek gönderme ve konuşmak, tanışmak için iş yerine gitme*

¹⁸⁴ Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 04.12.2018, 2017/244E, 2018/601K. (erişim tarihi 07.11.2023)

eylemleri TCK 105/1. maddesinde yazılı suçun unsurlarını oluşturmadığı düşüncesindeyiz."¹⁸⁵ aslında bir davranışın ne zaman ve hangi koşulda suç kategorisinde değerlendirilmesi gerektiği şeklinde genel bir doğrulamadan yola çıktığı anlaşılmaktadır. Bu durumda uygulayıcılar tarafından niyet okumaya varacak ölçüde geniş bir yorumun yapılması, davranışı nitelendirirken kişilerin duygu ve düşüncülerini de suçlamaya yönlendirerek aradaki ince çizgiyi ortadan kaldıracaktır.

2.5.1.2. Fail

Ceza hukuku çerçevesinde hukuka aykırı bir fiil işleyen kimse suçun faili olur ve suç bir ülkede yaşayanlar açısından kendilerine yüklenen emrin ihlal edilmesi olarak tanımlanacağından, her suçun bir faili olacaktır.¹⁸⁶

Cinsel taciz suçunun faili herkes yani kadın ve erkek olabilir. YTCK ile 765 sayılı TCK'nın farkı olarak bu suçun failinin erkekler dışında kadınların da olacağı kabul edilmiş olup bu suç aynı cinsler arasında da işlenebilecektir.¹⁸⁷ Ancak eşler arasında TCK m. 104 gereği cinsel ilişki boyutuna varan bir davranış dahi cezalandırılmazken bu suçun eşler arasında işlenebileceğini kabul etmek doğru olmaz.¹⁸⁸

Bu suç maddenin ikinci fıkrasında, suçun nitelikli hali, hiyerarşi veya hizmet ilişkisi sebebiyle nüfuzu kötüye kullanarak veya aynı işyerinde çalışma kolaylığından yararlanılarak işlenmesi olarak düzenlenmiştir. İkinci fıkranın a bendinde kamu görevlisi, aile içi ilişkinin kolaylığından yararlanan kişi ya da hizmet ilişkisi içindeki kişi suçun faili olarak ifade edilmiştir. Bu fıkranın b bendinde ise vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kimseler suçun faili olurken (c) bendinde ise aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan faydalanan kişi suçun faili olacaktır.¹⁸⁹

2.5.1.3. Suçun Konusu

¹⁸⁵ Yargıtay 18. CD. 2015/38673E., 2017/9359K, T.20.09.2017,(erişim tarihi 10.11.2023)

¹⁸⁶ TOROSLU, 1991, s. 49.

¹⁸⁷ GÖKCAN, Hasan Tahsin/ ARTUÇ, Mustafa, *Türk Ceza Kanunu Şerhi*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.

¹⁸⁸ TEZCAN, ERDEM, ÖNOK, 2023, s. 414.

¹⁸⁹ TANERİ, Gökhan/ KAMIŞLI, Gani, *Kişilere Karşı İşlenen Suçlar*, 1. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2018.

Suçun hukuki konusunu, o suç tarafından ihlal edilmiş varlıklar veya menfaatler oluşturur; suç tarafından ihlale uğrayan varlıklar ya da menfaatler topluma ya da devlete ait olabilir ve bunlar kamusal, bireysel veya toplumsal nitelik taşıyabilirler.¹⁹⁰ Cinsel taciz suçunun konusu ise failin gerçekleştireceği fiilin mağdurun ruh sağlığı için bozacağı sebebiyle dolaylı şekilde mağdurun vücut dokunulmazlığı¹⁹¹ ve onun ahlaki duygularıdır.¹⁹²

İkinci dünya savaşından sonra, yabancı sistemlerde dahi benimsenmiş genel ahlakın korunması amacı bireyin cinsel bütünlüğünün korunmasına evrilerek yeni düzenlemeler gelişmiştir. Genel ahlakın korunması halinde cezalar şiddetlenmiş ancak mağdur ikinci plana atılmıştır. Ahlak ise sosyolojik bir olgu olduğundan zamanla değişebilecek ve bu kavramları kanun ile korumak imkansız hale gelecektir.¹⁹³

2.5.1.4. Mağdur

Her suçun pasif bir süjesi vardır. Mağdur olarak adlandırılan bu pasif süjenin ise kendi üzerinde suç işlemesi söz konusu olamaz çünkü mağdur, bir suçtan doğrudan doğruya etkilenen, menfaatin sahibidir.

765 s. Kanun döneminde m. 421’de düzenlenen “genç” ifadesi Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilerek cinsel taciz suçunda mağdur olmak için erkek ifadesi yeterli görülmüştür. Kınık Sulh Ceza Mahkemesi tarafından yapılmış iptal başvurusunda mahkeme, “ *Başvuru kararında, şehvet hissi ile ahlak dışı davranışlara maruz kalan kişilerin, iffet ve edep hislerinin rencide olacağına açık olduğu, belirli bir mağduru hedef alarak yapılan bu tür davranışlarından, genç olmayan bir erkeğin de rahatsız olabileceği belirtilerek itiraz konusu "genç" sözcüğü ile yapılan ayırımın Anayasa'nın 2., 10. ve 12. maddelerine aykırılık oluşturduğu ileri sürülmüştür.*” nedenine dayanmıştır. Buna karşılık oybirliği ile iptal kararı veren Anayasa Mahkemesi, “*Kişilerin manevî varlığını bu bağlamda ahlak duygularını olumsuz yönde etkileyen söz atma ve sarkıntılık suçlarının konusu, edep ve iffetin korunmasıdır. Genç olmayan erkek*

¹⁹⁰ TOROSLU, 1991, s. 48.

¹⁹¹ ARTUK/GÖKCEN, 2022, s. 411.

¹⁹² GÖKCAN/ARTUÇ, 2021, s.4067.

¹⁹³ EVİK, Ali Hakan, “*Ceza Kanunumuz ve Kadın*”, Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı, (der. Köksal Bayraktar), 1. Baskı, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2004, (s. 349)

mağdurlara sarkıntılığın suç oluşturmaması bu eylemlerin onların namus, iffet ve edep duygularının zedelemeyeceğinin kabulü anlamına gelir.

İtiraz konusu sözcüğün yer aldığı 421. maddede belirtilen eylemlerin suç sayılmasıyla korunan hukuki değerler bakımından genç olmayan erkeklerle kadınlar ve erkeklerin de gençleriyle yaşlıları arasında bir fark bulunmamaktadır. Bu durumda, bunlar arasında bir ayırım yapılmaksızın aynı kurallara bağlı tutulmaları eşitlik ilkesinin gereğidir.

Eşitlik ilkesi temelinde adil bir hukuk düzeni kurup bunu sürdürmekle kendini yükümlü sayan bir hukuk devletinde de aynı hukuksal konumda bulunanlar arasında genç yaşlı, kadın erkek ayırımına yer verilemez.

Açıklanan nedenlerle, Türk Ceza Kanunu'nun 421. maddesinde yer alan "genç" sözcüğü Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırıdır, iptali gerekir." gerekçesi ile "genç" ibaresini iptal etmiştir.¹⁹⁴

Sonuç olarak cinsel taciz suçu kadın ve erkekler, eşler birbirine karşı, aynı ya da farklı cinsteki kimselerin birbirine karşı ve çocuklara karşı işlenmesi mümkündür.

2.5.3. Manevi Unsur

Manevi unsur, bir hareketin ceza sorumluluğu kapsamında kasten veya taksire işlenip işlenmediğine ilişkindir. Bu durumda failin değil fiilin esas alındığı manevi unsorda, failin sadece suça konu hareketi değerlendirilecek olup, o hareketin dışındaki ya da o hareket anı dışındaki sübjektif veya failin geçmişine yönelik tespitlerin esas alınması beklenemez.¹⁹⁵

Cinsel taciz suçu kast ile işlenebilir. Ancak bu durumda kimi yazarlar özel kast ile işlenebileceğini savunurken kimi yazarlar genel kastın yeterli olacağı görüşündedir. 5237 s. Kanunu m.105 gereği taciz fiilinin taciz amaçlı işlenmesini ifade etmiştir. Bu sebeple özel kast ile hareket edilmesini savunan görüşe göre, suçun temel halinin gerçekleşmesi için saik unsuru aranır bu halde failin cinsel amaçla hareket edip etmediği hakim tarafından takdir edilir ve failin başka bir saik ile hareket ettiği anlaşılırsa duruma

¹⁹⁴ Anayasa Mahkemesi 2000/39E., 2002/35K., T. 20.03.2002(erişim tarihi 11.10.2023)

¹⁹⁵ HAKERİ, Hakan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 28. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.

göre tehdit veya hakaret gibi suçlar oluşabilir.¹⁹⁶ Buna ilişkin Yargıtay 14. Ceza Dairesi'nin ilgili kararında, *"Sanık ... tarafından mağdurenin cep telefonuna gönderilen "g.ne koyum seren ne adamsın ya olum yolla da a.na koyduğumun kontör borç ver bari hadi lütfen", ve "of lan of senden isteyeceğime uyuz köpekten istesem daha iyiydi neden mi farkınız yok aptal, çirkin, mal, inek, uyuz, gıcık v.s. gönderiyon mu gönder nixon mu bana onu söyle" şeklindeki mesaj içeriklerinin anlam ve kasıt itibariyle TCK'nın 125/1-2 maddesinde düzenlenen hakaret suçunu oluşturduğu, gözetilmeyerek unsurları oluşmayan cinsel taciz suçundan sanığın mahkûmiyetine karar verilmesi,"*¹⁹⁷ kanuna aykırı görüldüğünden karar bozulmuştur. Ceza Genel Kurulu'nun sayılı kararında, *"Suçun manevi unsuru ise kast olup failin cinsel amaç gütmesi, başka bir ifadeyle cinsel istek ve arzularını tatmin maksadıyla hareket etmesi gerekmektedir."*¹⁹⁸ ifadesiyle Yargıtay'ın da özel kast unsurunu aradığı anlaşılmaktadır.

İddia makamının, failin davranışına ilişkin özel kastı yani kanuni tanımındaki cinsel amacı iyi değerlendirerek şüpheden uzak bir ispatta bulunması gerekir çünkü eleştiri amacıyla yapılmış alaycı ve istihzalı beyan ve ifadeler Anayasa m. 26 ile Anayasa 90/5 göndermesiyle AİHS m. 10 çerçevesinde ifade özgürlüğünün koruması altındadır. Bu sebeple son dönemde popüler olan cinsiyetçi yaklaşım içeren yazı, davranış ve sözler ile cinsellik içeren yazı, davranış ve sözler farklı çerçevedeki eylemlerdir. Bu tür ifadelerde eleştiri özgürlüğü kapsamındaki beyanlar korunur ancak bir içerik veya beyan sırf cinsiyetçi bir ifadeye sahip olduğu için cinsel taciz suçunda manevi unsuru oluşturmayacağı gibi maddi unsuru da oluşturmaz.¹⁹⁹

Genel kast ile hareket edilmesini suçun oluşumu için yeterli bulan görüşe göre ise, failin saikinin cinsel saik, aşağılama veya intikam ile meydana gelebileceği bu sebeple önemli olanın davranışın, şehvani, cinsel motif, iz nitelik taşımasıdır.²⁰⁰ Örneğin, bir kimsenin kendi eşi zannederek bir başkasına cinsel taciz içeren davranışta bulunması gerçekleşebilir, bu halde fail TCK hata hükmünden faydalanır ve böylece bir kimse

¹⁹⁶ ARTUK, M. Emin/GÖKCEN, Ahmet/ALŞAHİN,M.Emin/ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 2022, s. 415.

¹⁹⁷ Yargıtay 14. Ceza Dairesi, T. 11.06.2014, 2012/9756E., 2014/7910K. (erişim tarihi 11.11.2023)

¹⁹⁸ Ceza Genel Kurulu, T.10.03.2015, 2015/34E., 2013/429K. (erişim tarihi 11.11.2023)

¹⁹⁹ KOCAOĞLU, Sinan, *Yargı Kararları Işığında Cinsel Dokunulmazlığı Karşı Suçlar*, 1. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2016.

²⁰⁰ MERAN, Necati, *Kişilere Karşı Suçlar*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2008.

filin icrası aşamasında suçun kanuni tanımına ilişkin maddi unsurları bilmezse bu kimse kasten hareket etmiş olamaz.²⁰¹ Madde metninin ele alınışında lafzi yorum ile cinsel taciz suçunda özel kast aranacağı anlaşılabilirse de her somut olayda failin davranışının cinsel içeriğinin tacize elverişli olup olmadığı değerlendirilebilir, örneğin; mağdura sürekli telefon açıp cinselliği çağrıştıran ifadeler söylenmesi ve cinsel içerikli konuşmalar yapılması TCK m. 123 anlamında kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunu değil TCK m. 105 anlamında cinsel taciz suçunu oluşturacaktır.²⁰² Cinsel taciz suçunda flört girişimi ile sonuçlanan davranışlar yaptırma bağlanırken diğer suç tiplerinden ayırt edilebilmesi gerekir.²⁰³ Bu durumda ısrarlı bir hal alan flört girişiminde bulunan failin maksadının ne olduğu önemli olup Yargıtay bu aşamada daha ahlakçı bir tutum takınarak rıza dışında ısrarlı hale gelen flört girişimlerini cinsel taciz olarak değerlendirmektedir.²⁰⁴

Ceza Genel Kurulu sayılı kararında, “ Evlenme veya arkadaşlık isteğinin iç çamaşırı hediye etme veya cinselliğe yönelen sözlerle gerçekleştirilmesi örneklerinde olduğu gibi kaba ve rahatsız edici bir üslupla yapılması, teklifin reddedilmesine karşın eylemin mağduru rahatsız edecek şekilde sürdürülmesi yahut mağdurun Medeni Kanun hükümlerine göre evlenme imkanı bulunmayan bir çocuk veya taraflardan birinin evli olması örneklerinde olduğu gibi evlilik veya arkadaşlık ilişkisinin önünde kanuni veya ahlaki engellerin bulunması durumlarında cinsel taciz suçunun oluşacağında hiçbir şüphe bulunmamaktadır.” ifadesine yer vermiştir.²⁰⁵

Kişilerin huzur ve sükununu bozma suçu ile cinsel tacizde suçun manevi unsuruna ilişkin değerlendirme konusu bazı kararlar ise bozulmuştur. Örneğin, Yargıtay 18. Ceza Dairesi sayılı kararında, “Sanığın, katılanın kullanmakta olduğu cep telefonuna belirtildiği üzere çok sayıda mesaj gönderdiğinin kabul olunması karşısında, mesajların içerikleri dikkate alındığında eylemin TCK m.105/1 maddesine uyan cinsel taciz suçunu oluşturduğu gözetilmeden, suç vasfında yanılıya düşülerek sırf huzur ve sükununu

²⁰¹ MERAN, 2008, s. 389.

²⁰² ÖZBEK/ DOĞAN/ BACAĞSIZ, 2022, s. 404.

²⁰³ TUNÇ, Kübra, “Yargıtay Kararlarında Flört Girişiminin Cinsel Taciz Suçundan Ayrımı”, *Ceza Hukuku Dergisi*, Yıl: 2021, Sayı:45, (s. 180)

²⁰⁴ TUNÇ, 2021, (s. 183)

²⁰⁵ Yargıtay Ceza Genel Kurulu, T.04.12.2018, 2017/244E., 2018/601K.

bozmak özel kastıyla işlenebilen, kişilerin huzur ve sükununu bozma suçundan hüküm kurulması bozmayı gerektirmiştir.”²⁰⁶ Aynı tarihli bir başka sayılı kararında ise, “Dosya kapsamında katılana duygusal anlamda ilgi duyan sanığın, katılanın arkadaşlık teklifini kabul etmemesine ve kendisini sosyal medya hesabından engellemesine rağmen farklı isimlerle açtığı hesaplardan ve cep telefonundan katılana birden çok cinsel içerikli mesaj gönderdiği anlaşılmakla, sanığın eyleminin bir bütün olarak cinsel taciz suçunu oluşturduğu gözetilmeden suç vasfının tayininde yanılığa düşülerek kişilerin huzur ve sükununu bozma suçundan mahkumiyet kararı verilmesi usul ve yasaya aykırı olduğundan bozmayı gerektirmiştir.”²⁰⁷

2.5.4. Hukuka Aykırılık Unsuru

5237 s. Kanunun “Hakkın kullanılması ve ilgilinin rızası” başlıklı kanun maddesinde,

Madde 26- (1) Hakkını kullanan kimseye ceza verilmez.

(2) Kişinin üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hakkına ilişkin olmak üzere, açıkladığı rızası çerçevesinde işlenen fiilden dolayı kimseye ceza verilmez., hükmü yer almaktadır.

Maddenin gerekçesinde, “maddenin ikinci fıkrasında ilgilinin rızası hukuka uygunluk nedeni olarak düzenlenmiştir. Söz konusu hukuka uygunluk nedeni varlığı için, rızanın kişinin üzerinde mutlak surette tasarrufta bulunabileceği bir hakka ilişkin olması gerekir. Keza kişinin bu hakla ilgili olarak rıza açıklamaya ehil olması gerekir. Madde metnindeki mağdurun rızası yerine ilgilinin rızası olarak değişiklik yapılmıştır. Ceza sorumluluğunu kaldıran bir sebep olarak rıza, suçun oluşumu açısından fiilin işlenmesinden önce ve en geç işlendiği sırada açıklandığında etkili olur. Bu durumda herhangi bir mağduriyet söz konusu olmadığı için mağdur yerine ilgili veya kişi kelimesi tercih edilmiştir,” ifadeleri yer almıştır.²⁰⁸

Madde gerekçesinden de anlaşıldığı üzere rızanın, kişinin üzerinde tasarruf edeceği bir hakka yönelik olması gerekir. Kişi, kendisi için hukuksal bir değer atfedilmiş fiilin ihlal edilmesini kabul ederek bu hukuki değerini sağladığı hukuki korumadan da vazgeçtiğini

²⁰⁶ Yargıtay 18. Ceza Dairesi, 20/02/2020, 2019/8491E., 2020/4825K.

²⁰⁷ Yargıtay 18. Ceza dairesi 20.02.2020, 2019/8822E., 2020/4810K.

²⁰⁸ 5237 s. Kanun 26.madde gerekçesi, <https://www.tckmadde.com/26-2/> (erişim tarihi 09.11.2023)

açıklamış olur.²⁰⁹ Kişilerin kanuni sınırlarla cinsel özgürlükleri üzerinde yer aldığı üzere serbestçe tasarruf hakkı bulunduğundan mağdurun rızası, cinsel taciz suçunda hukuka uygunluk nedenidir.²¹⁰ TCK'da cinsel saldırı suçlarının, eşe karşı işlenmesi halinde suçun soruşturulması için mağdurun şikayeti aranmaktayken madde metninden cinsel taciz suçuna ilişkin bu yönde bir düzenleme bulunmamasıyla birlikte, doktrinde cinsel amaçla gerçekleşen cinsel tacizin eşler arasında da uygulanacağını ve bu durumun eşler arasında olması dolayısıyla bir hukuka uygunluk nedeni olarak değerlendirilmemesi gerekerek m.105/1 basit halin uygulanması görüşü savunulmaktadır.²¹¹

Mağdur rızasının somut olaya göre değerlendirilmesi gerekir. Yargıtay 14. Ceza Dairesi sayılı kararında, *“Mağdurenin yargılama aşamalarındaki tutarlı ve birbiri ile çelişmeyen beyanları, yeminli tanık anlatımları, 30/01/2010 tarihli tutanak içeriği ve tüm dosya kapsamından sanığın Narlıca beldesinde cami imamlığı yaptığı, 2009 yılı yaz aylarında mağdurenin sanığın görev yaptığı camiye kuran öğrenmek amacıyla gittiği, bu sırada mağdureyi gören ve cep telefonu numarasını öğrenen sanığın devam eden günlerde mağdurenin telefonuna, “seni seviyorum, seni özliyorum” şeklindeki sözlerle mesaj çektiği, ayrıca 30/02/2010 tarihinde mağdurenin olayı ortaya çıkarmak amacıyla tanıkların da bulunduğu bir ortamda sanığa telefonundan çağrı bırakması üzerine, sanığın mağdureyi arayarak caminin arkasındaki evinin bahçesine gelmesini söylediği, mağdurenin ne yapacağız demesi üzerine “sen bilirsin, senden hoşlanıyorum, seni seviyorum” şeklinde sözler söylediği anlaşılacakla, sanığın eylemin zincirleme şeklinde cinsel taciz suçunu oluşturduğu ve eylemine uyan TCK m.105/1, m.43/1 maddeleri uyarınca mahkumiyetine karar verilmesi gerekirken oluşa uygun düşmeyen gerekçe ile beraatine karar verilmesi hukuka aykırıdır.”* şeklinde hüküm kurmuştur.²¹²

2.5.5. Suçun Nitelikli Hali

Bir suçun nitelikli hali, suçun temel görünümüne ilave edilerek cezanın arttırılması ya da azaltılmasına sebep olan suçun maddi unsuruna ilişkin hallerdir.²¹³ Bu haller mülga

²⁰⁹ EKİCİ ŞAHİN, Meral, *Ceza Hukukunda Rıza*, 1. Baskı, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul, 2012.

²¹⁰ TANERİ, Gökhan, *Cinsel Suçlar*, 2. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara, 2015.

²¹¹ BAYRAKTAR/KİZİROĞLU/YILDIZ vd., 2017, s.571.

²¹² Yargıtay 14. Ceza Dairesi, T.11/11/2014, 2013/2803E., 2014/12489K. (erişim tarihi 11.11.2023)

²¹³ ŞAHİN, İsmail, *Suçun Nitelikli Hallerine Dair Ceza Artırım veya İndirimlerinin Basit Yargılama Usulünün Uygulanabilirliğine Etkisi*, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article->

765 s. Kanunda ağırlaştırıcı ve hafifletici sebepler olarak yer alırken 5237 sayılı TCK bu duruma iki nitelimeyi de kapsayacak şekilde nitelikli hal başlığını koymuştur. Suç tipinin cezasına ilişkin azaltıcı veya arttırıcı bir hal ile belirlenen bu durumda, nitelik failin ya da mağdurun sıfatından, mağdur ve fail arasındaki ilişkiden, suçun konusuna ilişkin bir özellikten, fiilin icra anındaki yer ile zamandan, fiilin icrasından, fiilin ortaya çıkmasında güdülen saik ve amaç gibi çeşitli sebeplerden meydana gelebilir.

Cinsel taciz suçunun nitelikli hali kanunda düzenlenmiş olup mağdurun fiil nedeniyle işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise verilecek yaptırım için bir alt sınır öngörülmüştür. Bu nitelikli hallerin belirlemesini yapan kanun koyucu, fail ve mağdur arasındaki belli tür ilişkilerin bulunması halinde davranışın daha kolay ortaya çıkacağına kanaat getirerek bu fiilleri belirlemiştir.²¹⁴

6545 sayılı ve 18.06.2014 tarihli kanun ile yapılan değişiklikle 5237 sayılı Kanununun 105 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “*hükmolunur*” ibaresi, “*fiilin çocuğa karşı işlenmesi hâlinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur*” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Suçun;

a) *Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin ya da aile içi ilişkisinin sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,*

b) *Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,*

c) *Aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,*

d) *Posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,*

e) *Teşhir suretiyle,*

<file/1844525#:~:text=Suçun%20nitelikli%20halleri%2C%20suçun%20temel,unsuruna%20ait%20haller%20olarak%20tanımlanmaktadır3.> (Erişim Tarihi 18.10.2023)

²¹⁴ KOCA/ ÜZÜLMEZ, 2023, s. 422.

işlenmesi hâlinde yukarıdaki fıkra göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise verilecek ceza bir yıldan az olamaz.”

2.5.5.1 Fail ile Mağdur Arasındaki Kişisel İlişkiden Kaynaklanan Nitelikli Haller (TCK m.105/2-a)

Suçun kamu görevinin sağladığı kolaylıktan yararlanarak işlenmesi halinde kanun koyucu nitelikli hali düzenlemiştir. Fail ve mağdur arasında hiyerarşik bir ilişkinin bulunması gerekli görülmemiş, aralarında otorite ya da tasarruf yetkisi şartının bulunması da aranmamıştır.²¹⁵ 6545 s. Kanun ile yapılan değişiklikte, failin çocuğa karşı işlenmesi ile önceki kanun zamanında yer alan “nüfuzun kötüye kullanılması” koşulu yerine görev veya ilişkinin sağladığı “kolaylıktan yararlanma” hali yeterli görülmüştür.²¹⁶ Cinsel istismar ve cinsel saldırı suçlarına ilişkin kullanılan bu tabirin cinsel taciz suçunda kullanılmaması, cinsel taciz suçunda bu tercihin bilinçli bir kanun koyucu tercihi olduğunu ve kavramın daha geniş belirlendiğini gösterir.²¹⁷

Suçun hizmet ilişkisinin sağladığı kolaylıktan faydalanarak işlenmesi halinde kanun koyucu nitelikli hali düzenlemiştir. Yargıtay ilgili nitelikli hale ilişkin verdiği kararda fail ve mağdur arasında düzenlenen hizmet ilişkisinden anlaşılması gerekenin failin, yazılı ya da sözlü bir hizmet akdine dayanarak failin mağdur ile arasında ücret, iş alma-işten çıkarma gibi belirleme yetkisine sahip olduğu söz geçirebilmeden kaynaklı nüfuzunun kullanılması ifade edilmiştir ve hizmet ilişkisi, suç oluşturan fiil tarihinde olması gerekmektedir. Yargıtay 14. Ceza Dairesi kararında, “ *Suç tarihinden önce serbest avukatlık yapan müştekinin bir dönem vekilliğini üstlendiği sanıkla ilgili takip ettiği davadan kaynaklanan vekalet ücreti alacağı nedeniyle ihtilaflı olduğu sanığa karşı açtığı alacak davasını kazanmasının ardından sanığın müştekinin bürosunun kapısına bayan külodu asmak suretiyle atılı suçu işlediği tüm dosya içeriğinden anlaşıldığından, taraflar mevcut haliyle taraflar arasında eski tarihli vekalet ilişkisi olup 5237 s. Kanun m.105/2 maddesi kapsamında hizmet ilişkisinin bulunmadığı gözetilmeden sanık hakkında TCK m. 105/1 maddesi gereğince belirlenen temel cezanın*

²¹⁵ GÜNDÜZ, 2017, s.132.

²¹⁶ TEZCAN/ERDEM/ÖNOK, 2023, s.413.

²¹⁷ GÖKCAN/ARTUÇ, 2021, s.4076.

aynı kanunun TCK m.105/2 maddesi ile arttırılması suretiyle fazla ceza tayini uygulanmalıdır.” ifadesinde hizmet ilişkisinde nitelikli hali ele aldığı somut olayı açıklamıştır.²¹⁸ Mağdur ile fail arasındaki ast-üst ilişkisini ifade eden hiyerarşide, TCK. m.102 ve 103 ten farklı olarak hiyerarşi ilişkisinden kaynaklanan nüfuzun kötüye kullanılması ile hizmet ilişkisinden kaynaklanan nüfuzun kötüye kullanılması ayrı düzenlenerek bu düzenlemeyle cinsel taciz suçu yönünden suçun, kamu görevinin sağladığı nüfuzun kötüye kullanılması nedeniyle ihtiyaç duyulduğu düşünülebilir.²¹⁹ Her ne kadar işverenin, işçiye karşı taciz etme maksadıyla yaptığı her davranışı cinsel taciz suçuna vücut vermeyecek olsa da mobing davranışlarının ceza hukukunda cezalandırılmaması sebebiyle suçun nitelikli hali ile nitelikli halinin birkaç defa işlenmesi halinde cinsel taciz suçunun nitelikli hali söz konusu olabilecektir.²²⁰

Suç aile içi ilişkinin sağladığı kolaylıktan faydalanarak işlenmesi halinde de nitelikli hal koşulları belirtilmiştir. Aile bireylerinin başka aile bireyleri üzerinde (alt soy-üst soy, büyük kardeş- küçük kardeş gibi) suçun işlenmesinde kolaylık sağlayacak koşulunun oluşmasında mağdur ile failin, aynı aileye dahil olup olmadıkları tartışmalıdır. Gökçen’e göre hükmün alanının sadece çekirdek aile ile sınırlı olamayacağı görüşü mümkünse de eğer kanun koyucunun amacı suçun birlikte yaşanılmasının verdiği kolaylık kullanılarak işlenmesini kapsayacaksa bu durumun kanunda ayrıntılı bir şekilde düzenlenmesi gerekecektir.²²¹ Yargıtay 14. Ceza Dairesi ilgili kararında, “*Dosya içeriğine göre mağdureye karşı cinsel taciz eylemini gerçekleştiren sanığın mağdurenin babası olması karşısında eyleminin TCK m. 105/2 maddesindeki suçu oluşturduğu ve bu suçunda şikayete tabi suçlardan olmadığı gözetilerek yargulamaya devam edilip delillerin takdiri ile sonuca göre bir hüküm kurulması gerekirken şikayetten vazgeçme ile açılan kamu davasının düşmesine karar verilmesinin,*” bozularak gönderilmesi gerekmektedir.²²² TCK 5377 s. Kanun ile “*aile içi ilişkiden kaynaklanan nüfuz*” tabiri yeni eklenmiş olup bu kanunun yürürlüğe girmesinden önceki suçları kapsamayacağı açıktır.

²¹⁸ Yargıtay 14. Ceza Dairesi, 11.05.2016, 2015/2139E., 2016/4857K. (erişim tarihi 11.11.2023)

²¹⁹ TANER, 2023, s.542.

²²⁰ TANER, 2023, s.544.

²²¹ TANER, 2023, s.545.

²²² Yargıtay 14. Ceza Dairesi 10.05.2012 T., 2011/21747E., 2012/5298K. (erişim tarihi 11.11.2023)

2.5.5.2. Suçun Aynı İşyerinde Çalışmanın Sağladığı Kolaylıktan Yararlanılması

Fail ve mağdurun sadece aynı işyerinde²²³ çalışıyor olması bu nitelikli halin uygulanması bakımından yeterli olmayıp bu işyerinde çalışmanın sağladığı bir kolaylığın bulunması da gerekmektedir. Failin hiyerarşi ya da hizmet ilişkisinden kaynaklanan bir nüfuzla sahip olmaması ve sadece aynı işyerinde mağdur ile çalışması sebebiyle ne tür bir kolaylık bulunacağı hususu ise cevaplanması gereken bir sorudur.²²⁴ Bu durumda fail ve mağdurun aynı işyerinde çalışması yeterli olup aralarında ast-üst sıfatlarının aranması koşulu bulunmamaktadır. Sinan Kocaoğlu'na göre herhangi bir hizmet akdi ya da hiyerarşik ilişkinin bulunmadığı ancak salt işyerinde geçirdikleri çalışma süresi içinde failin bu işyerinde çalışmasının sağladığı kolaylık nedeniyle işlediği suça ilişkin eylem soyut ve çok geniş bir anlamda kullanıldığı için bu durumun nitelikli hal sonucu ceza artırımına sebep olması adalet duygusu ile çelişmektedir.²²⁵

Bilinmektedir ki pandemi dönemiyle birlikte küresel anlamda işyerlerinin tanımlarında değişiklikler yapıldı bu kapsamda remote ve hybrid çalışma şekilleri hayatımıza girdi. Zaman zaman iş görüşmeleri dahi internet kanalıyla yapılırken bu suçun internet vasıtasıyla yapılan bir iş görüşmesi esnasında olması halinde veya remote çalışmaların yapıldığı ancak çalışanların birbiriyle ortak internet üzeri platformlarda işleri yürüttüğü programlar içinde yaşanması halinde bu nitelikli halin uygulanıp uygulanmayacağı konusunda henüz netlik kazanmamıştır. bu durumda aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylık hali kanun koyucu tarafından tercih edildiğinden, suçun oluşmasındaki temel koşul olan işyeri ortamının tanımını genişleterek günümüz şartlarına uyarlanmasında kanaatimizce bir sakınca bulunmayacaktır.

²²³ Yontma Taş Devri'nde dahi sonuçta toplayıcılıkla uğraşan kadınlar olduğu düşünüldüğünde tacizlere rastlanacağı söylenmektedir. Ancak burada tacize maruz kalan kadınlar genel olarak erkek korumasından yoksun olan kadınlar olup geleneksel ilkelerinden birine göre "bir erkek tarafından korunmayan kadın herkese aittir" şeklinde bir görüş varsa da eski toplumlarda erkek koruması bütün bir soya kapsadığından kadınları da kapsayacaktır çünkü takas edilecek kız kardeşler, kuzenler dahi bu soya aittir. (HERITIER/PERROT/AGACINSKI, vd., 2013, s. 31.)

²²⁴ TEZCAN/ERDEM/ÖNOK, 2023, s.420.

²²⁵ KOCAOĞLU,2016, s. 469.

2.5.5.3. Suçun Posta veya Elektronik Haberleşme Araçlarının Sağladığı Kolaylıktan Faydalanmak Suretiyle İşlenmesi

5809. s. Elektronik Haberleşme Kanunu m.3/1-h hükmünde, “*Elektriksel işaretlere dönüştürebilen her türlü işaret, sembol, ses, görüntü ve verinin kablo, telsiz, optik, elektrik, manyetik, elektromanyetik elektrokimyasal, elektromekanik ve diğer iletim sistemleri vasıtasıyla iletilmesini, gönderilmesini ve alınmasını.*” ifade etmektedir. Bu durumda e-postalar ve GSM operatörlerinin de bu kapsamda değerlendirildiği her türlü cihaz ile cinsel taciz fiilinin işlenmesi nitelikli hali olarak yer almaktadır.

Bu nitelikli halin uygulanabilmesinin koşulu, mağdurun cinsel taciz suçunu oluşturacak içerikte bir mesaja tercih olanağı olmaksızın maruz kalmaya devam etmesi ve böylece mağdurun sürdürülebilir bir iletişimin devamını engellemesi gerekliliği olup aksi halde yüz yüze iletişim ile cinsel içerikli bir diyalogun geçmesi ya da bir mesajlaşma esnasında cinsel içerikli benzer ifadelerin kullanılması arasında bir fark oluşmayacaktır.²²⁶

Doktrindeki bir görüşe göre günümüzün teknoloji çağında, bireylerin iletişim için internet vasıtasıyla tercih attığı e mail, telefon veyahut online görüşmeler sırasında yaşanacak bu suçun cezasının ağırlaştırılmasına anlam verilememiştir.²²⁷ Oysa internet kullanıcıları cinsel tacizin birçok türüne maruz kalmaktadır. Tekrar belirtmek gerekirse “cinsiyet tacizinin” sözlü ya da görsellerin bir muhataba gönderilmesi/iletilmesi şeklinde olabilir ve bu durumda erotik veya pornografik içeriklerin, rahatsız ediciliği içeren bir biçimde olması cinsel tacizi meydana getirir.²²⁸ Siber cinsel taciz olarak anılan internet yoluyla gerçekleşen cinsel tacizde çıplaklık içeren ya da şiddet içeren pornografik görselin rahatsız ediciliği eşdeğer olmayıp burada belirleyici olan alıcı ve gönderici arasındaki ilişkidir.²²⁹ Cinsel tacizin, cinsiyet tacizi, istenmeyen ilgi ve siber cinsel zorlama şeklinde türlere ayrılması halinde; cinsiyet tacizi, özellikle bir cinsiyeti

²²⁶ TEZCAN/ERDEM/ÖNOK, 2023, s.421.

²²⁷ KOCAOĞLU, 2016, s.470.

²²⁸ DÜLGER, Murat Volkan, İnternet Aracılığıyla İşlenen Cinsel Suçlar, <https://www.researchgate.net/publication/349552623> *İnternet Aracılığıyla İşlenen Cinsel Suçlar*, (erişim tarihi 07.12.2023)

²²⁹ DÜLGER, 2019, s. 12.

hedef olarak aşağılayıcı ve rahatsız edici yorumlar yapılması olup genellikle forumlar ve sohbet odaları şeklinde internet ortamlarında aktif sözlü cinsiyet tacizi işlenebilir.²³⁰ İnternet vasıtasıyla istenmeyen ilgi sonucundaki eylemin taciz boyutuna varması, cinsel partner veya cinsellik içerikli sohbet platformlarında karşılaşılabılır ve buradaki failin eyleminin sözlü veya aktif bir eylem olması zorunludur.²³¹ Son olarak siber cinsel zorlama halinde, internet ortamına özgü bilişim olanaklarıyla mağdurun zorla belli sayfalara yönlendirmek, bir web sitesi veya iletişim kanalından mağdurun ayrılmasına izin vermemek şeklinde farklı şekilde zorlayıcı araçla işlenebilir.²³² Sonuç olarak suçun internet ortamının sağladığı kolaylık ile işlenmesi şeklinde ortaya çıkan cinsel taciz suçunda, reelde fiziksel olarak suçu oluşturan hareketlerin internet vasıtasını kullanarak, internet ortamının araçlarıyla, cinsel taciz suçunun işlenmesine olanak sağlaması hali gerçekleşmektedir.

2.5.5.4. Suçun Teşhir Suretiyle İşlenmesi

Cinsel taciz suçunun teşhir suretiyle işlenmesi TCK m. 105/1-e bendinde yer almaktadır ve bu durumda verilecek ceza TCK m.105/2-e bendi gereğince yarı oranında arttırılacaktır.

6545 s. Kanunun gerekçesinde teşhir suretiyle olan nitelikli hal ile TCK m.225’de yer alan hayasızca hareket suçu arasındaki farka değinilmiştir. Kanunun gerekçesinde, *“Cinsel taciz suçunun teşhir suretiyle işlenmesi, bu suç bakımından nitelikli unsur olarak kabul edilmektedir. Suçun bu nitelikli hali, TCK m. 225’de suç olarak tanımlanan hayasızca hareketler kapsamındaki teşhircilikle aynı unsurları taşımamaktadır. 225 inci maddede tanımlanan suçu oluşturan teşhirciliğin aleni olması gerekmektedir. Keza bu teşhirin belirli bir kişiye yönelik olarak gerçekleştirilmesi gerekmemektedir. Buna karşılık m.105 ikinci fıkrasının e bendindeki hükme göre, cinsel taciz suçunun teşhir suretiyle işlenebilmesi için teşhirin belirli bir kişiye yönelik olarak gerçekleştirilmesi gerekmekte ve bu teşhirin aleni olmasına da gerek görülmemektedir.”* ifade edilmiştir.

²³⁰ DÜLGER, 2019, s.11.

²³¹ DÜLGER, 2019, s.13.

²³² Ibid.

Bu noktada teşhir ve aleniyet kavramlarını ayıran Algan Canseven'e göre, teşhir, gösterme anlamında bir ya da birden fazla kişiye yönelik gerçekleşirken, göstermenin belirsiz sayıda kişi tarafından fiilin görülebilir olması hali ise aleniyettir.²³³ TCK m.225 gereği teşhirin belirli bir kişiye yönelmiş olması gerekmezken TCK m.105/2-e uygulama alanı teşhirin belirli bir kişiye yönelik olması şartıdır ve bu durumda aleni olarak belirli bir kişiye yönelik cinsel taciz amacıyla teşhircilik ortaya çıkarsa TCK m. 225 ile TCK m. 105/2-e arasında fikri içtima hükümleri uygulanacaktır.²³⁴

Ayrıca yazara göre, tarafların bir çift perdeyi kapatmayı unutmak suretiyle cinsel ilişkiye girmesi halinde teşhir suretiyle cinsel suçunun vücut bulması söz konusudur. Şöyle ki, TCK m.123 gereğince mağdura karşı ısrarla gerçekleştirilen, gürültü yapma telefon etme veya hukuka aykırı bir davranışta bulunulması hallerinde bu fiillerin hukuka aykırı sayılmalarındaki sebep, bu fiillerin kişilerin huzur ve sükununu bozmaya yönelik olmasındandır. Kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunun manevi unsuru ise failin kastına ek olarak amacının mağdurun huzur ve sükununu bozmasıdır. Bu sebeple örnekteki gibi bir olayda mağdur için kanun koyucunun aradığı ölçüt gerçekleşmediğinden kişilerin huzur ve sükununu bozma suçu oluşmayacaktır. Ancak koşulları varsa, failerin bir kimseyi hedef alma suretiyle onun huzur ve sükununu bozma maksadı taşıması halinde teşhircilik suretiyle cinsel taciz suçundan ve kişilerin huzur ve sükununu bozma suçları ele alınacaktır.²³⁵

2.5.5.5. Suçun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali

Suçun nitelikli haline ilgili kanun maddesinde, *“Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise verilecek ceza bir yıldan az olamaz.”* ifadesiyle yer verilmiştir.

Bu ağırlaştırıcı nedenin uygulanabilmesi için mağdurun bu işi bırakması ile işi bırakmasına sebep olan cinsel taciz nitelikli fiil arasında nedensellik bağının olması gerekmektedir. Nedensellik bağı ile nedensellik arasındaki ilişkin kopmaması için ortaya çıkan sonuç ile fiilin ortaya çıkması arasında makul bir süre bulunabilir. Kanunda

²³³ ALGAN CANSEVEN, Hazal, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuchkd/issue/69950/1093298> (erişim tarihi 18.10.2023)

²³⁴ TEZCAN/ERDEM/ÖNOK, 2023, s.419.

²³⁵ ALGAN CANSEVEN, (*Hayasızca Hareketler Suçu*).

buna ilişkin bir süre verilmemiş sadece “bu fiil” ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca ayrılma fiilinin mutlak bir zorunluluğu aranmaz bu suçta TCK genel düzenlemelerinin aksine neticenin gerçekleşmesi, mağdurun iradesine bağlanmıştır.²³⁶

Gündüz’e göre neticeden kaynaklanan nitelik hale ilişkin düzenleme sadece 2. Fıkra kapsamında mı yoksa tüm kanun maddesi çerçevesinde mi uygulanmalıdır sorusu Yargıtay kararlarında çelişkilidir. Yazara göre bu ağırlaştırıcı sebebin sadece 2. Fıkra kapsamında değil tüm kanun maddesi genelinde uygulanması gerekir çünkü maddenin ikinci fıkrası ikinci cümlesinde “bu fiil” ile başlayan ifadenin aslında birinci fıkrada yer alan fiilleri de düzenlemiş olması ve aksine diğer bentlerde bir düzenlemenin yapılmamış olması değerlendirildiğinde kanunda yer verilmiş durumlarda netice sebebiyle nitelikli halin uygulanması gerekir.²³⁷

²³⁶ TANER, 2023, s.551.

²³⁷ GÜNDÜZ,2017, s.136.

3.BÖLÜM

SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ, YAPTIRIM VE CEZA MUHAKEMESİNE İLİŞKİN HÜKÜMLER

3.1. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

3.1.1. Teşebbüs ve Gönüllü Vazgeçme

Hukukumuzda kişiye tanınan özgürlük alanının oluşturan hazırlık hareketleri cezalandırılmamaktadır. Diğer yandan kanunun göstermiş olduğu tüm unsurların oluşması halinde suçun icrası gerçekleşmiş ve suç tamamlanmıştır. TCK m.35'e göre teşebbüsün unsurları; bir suçu işleme kastının bulunması, işlenmesi kastedilen bu suçun icrasına başlanması, bu suçun işlenmesine icrasına elverişli fiillerle başlanması, kişinin elinde olmayan arızı bir nedenle suçun tamamlanmaması olarak belirtilmiştir.²³⁸

Cinsel taciz suçunda ise failin suça yönelik hareketi yapması ile suç tamamlanır. Fail tarafından icrası gerçekleşen hareketlerin objektif olarak mağduru rahatsız edici özellikte olması yeterlidir. Mağdurun, bu hareketlerden rahatsızlık duyması gerekmez ya da mağdurun bu hareketten etkilenmemiş olması suçun teşebbüs aşamasında kalarak tamamlanmadığı anlamına gelmeyecektir.²³⁹

Teşebbüs halinde hareket kısımlara bölünebildiği için icrasına başlanan bir fiili, mağdurun hareketi ortaya çıkan dış engel sonucu algılaması engellenirse suç, teşebbüs aşamasında kalmış sayılacaktır. Yukarıda değindiğimiz üzere icrasına başlanan hareketin, mağduru rahatsız etmesi koşulu aranmayacağı için sonradan ortaya çıkacak rahatsızlık durumu da suçu oluşturacaktır. Yine dış engel sonucu mağdurun suçun icrasını algılayamadığı durumlarda, dış engel sonucunda teşebbüs aşamasında kalan hareketin sonradan tamamlandığı öğrenilse dahi suç teşebbüs aşamasında kalacaktır.²⁴⁰

²³⁸ HAFIZOĞULLARI/ÖZEN, 2022, s.328-331.

²³⁹ ÖZBEK/DOĞAN/BACAKSIZ, 2022, s.404.

²⁴⁰ ÖZEN, Mustafa, *Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 7. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.

Cinsel taciz suçunun hazırlık hareketleri ve icra hareketleri arasındaki sınırın belirlenmesi, suça ilişkin teşebbüs aşaması ve gönüllü vazgeçme anının başlangıcının belirlenmesi için önem taşımaktadır. Failin, mağdura yönelik hareketlerinin algılanabilir olması halinde artık suça ilişkin teşebbüs ve gönüllü vazgeçme hallerinden söz edilecektir. Örneğin, failin cinsel taciz mesajı içeren bir e postayı veya mektubu, mağdura ulaşabilir bir konuma yerleştirmesi icrai nitelikte olup bu aşamadan sonra teşebbüs ve gönüllü vazgeçme halleri uygulama alanı bulacaktır.²⁴¹

3.1.2. İştirak

TCK m. 37-41 arasında düzenlenen iştirak kurumu, kanun koyucunun benimsediği asli fail ve yardım eden olmak üzere ikilik sistemini benimsediğini göstermektedir. Asli faillik, azmettirme ve faillik olarak ikiye ayrılırken, başkasını bir suçu işlemeye azmettirmeye azmettirme; bir suçun kanuni tanımındaki fiili birlikte gerçekleştirenlerden her birine fail; bu suçun işlenmesinde başkasını araç olarak kullanana dolaylı fail; suçun işlenmesine yardım edene de yardım eden denmektedir.²⁴² Sonuç olarak faillik, kişinin suçunu doğrudan, dolaylı ya da müştereken işlemesiyle şeriklik ise bir başkasının fiiline katkıda bulunmaktır.²⁴³

TCK m.37/1 fıkrası ile “suçun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte işleyen kişiler fail olarak sorumlu” olmuş, maddenin ikinci fıkrasında dolaylı faillğe yer verilerek, “suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişinin” sorumluluğu yer almıştır. Azmettirme başlığını taşıyan kanunun m.38 ile suçun işlenişine katılsa da gerçekleştirdiği katkıyla fiil üzerinde suç tanımında yer alan hakimiyeti kuramayan şeriklik statüsü olan azmettirme ve m.39 ile yardım etme yer almıştır. Kanunun m.40 ile gerçekleşen haksızlık sonucunda şeriklerin hangi koşullarda sorumlu tutulacaklarına yer verilmiştir. Son olarak iştirak halinde işlenen suçlarda gönüllü vazgeçme TCKm.41 ile düzenlenmiş ve bu kapsamda müşterek faillerden her biri için gönüllü vazgeçmenin ayrı ayrı hüküm doğuracağı belirtilmiştir.²⁴⁴

²⁴¹ İBİŞ, Rabia, *Türk Ceza Hukukunda Cinsel Taciz Suçu*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.

²⁴² HAKERİ, 2023, s.509.

²⁴³ WESSELS, Johannes/ BEULKE, Werner, *Strafrecht*, 2010, akt. HAKERİ, 2015, s. 536.

²⁴⁴ HAKERİ, 2023, s.547-560.

Suçta iştirak, kanunun suç saydığı bir fiili birden çok kişinin birlikte işlemesine şeklinde ifade edilmektedir. Cinsel taciz suçunda iştirakin her şekli gerçekleşebilir. Faili, cinsel amaçlı olarak tacize ikna eden azmettiren olurken cinsel taciz niteliğindeki davranışları failin işlemesini kolaylaştıran ise yardım eden olacaktır.²⁴⁵

3.1.3. Suçların İçtimalı

Suçların içtimalı, 5237 s. Kanununun 44. maddesinde düzenlenen genel hükümler arasında yer alan ve bir kimsenin bir ya da birden fazla fiiliyle, ceza kanununun aynı ya da farklı hükümlerini bir ya da birden fazla ihlal eden, bunun sonucunda failin, birden fazla suçtan değil tek bir suç sebebiyle sorumlu tutularak cezalandırılmasını konu alan kurumdur.²⁴⁶ Bu durumda cinsel taciz suçunun birden fazla defa ihlal edilmesi ile cinsel taciz suçu ile birlikte işlenmiş başkaca bir suçun ihlal edilmesi sonucunda hangi hükmün uygulanacağı sorunu ortaya çıkmaktadır. Ceza hukukundaki non bis in idem ilkesinin yansıması olan içtimada, suçlu, bir ceza normunu ihlal eden davranışı sebebiyle tek ceza alabilecektir. Bu kuralın tek istinası ise içtima sonucunda ortaya çıkacak olup her uyuşmazlık bakımından buna ilişkin ayrı değerlendirme yapılacaktır.

Birden çok fiilin birden çok suç oluşturduğu kurum olan zincirleme suçta²⁴⁷, suçun bir kısmının tamamlanmış diğer kısmının ise teşebbüs aşamasında kalmış olması önemli olmayıp birbirinden bağımsız suçlardan oluşması yeterlidir.²⁴⁸ Farklı kişiler farklı zamanlarda cinsel taciz eyleminde bulunursa gerçek içtima hükmü uygulanacak aksi durumda zincirleme suç hükmü uygulanmayacaktır.²⁴⁹ Zincirleme suç kuralının uygulanması için kanunun lafzı açısından da, “*değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı*

²⁴⁵ KOCA/ÜZÜLMEZ, 2023, s.424.

²⁴⁶ HAFIZOĞULLARI/ÖZEN, 2022, s.373.

²⁴⁷ “Mağdureye telefonla arkadaşlık teklif eden sanığın teklifini mağdurenin kabul etmemesi üzerine “seninle buluşalım, seni sinkaf edeceğim” şeklinde sözler söylemekten ibaret eylemlerinin küll halinde zincirleme şekilde cinsel taciz suçunu oluşturduğu gözetilmeksizin cinsel taciz suçuyla birlikte sövme suçundan da mahkumiyet kararı verilmesi, 5252 sayılı Yasanın 9/3 ve CMK.nun 34, 230. maddeleri uyarınca lehe olan hükmün önceki ve sonraki kanunların bütün hükümlerinin olaya uygulanarak ortaya çıkan sonuçlarının birbiriyle karşılaştırılması suretiyle belirlenmesi ve her iki kanunla ilgili uygulamanın denetime olanak verecek şekilde kararda gösterilmesi gerektiğinin gözetilmemesi, Sanığın mağdureyi birden fazla kez telefonla arayarak taciz ettiği anlaşılmasına rağmen 5237 sayılı TCK.nun 43. Maddesinin uygulanmaması, bozmayı gerektirmiştir.” (Yargıtay 5. Ceza Dairesi 2007/8712E., 2009/8630K., T. 20.06.2009) (erişim tarihi 18.10.2023)

²⁴⁸ HAFIZOĞULLARI/ÖZEN, 2012, s. 381.

²⁴⁹ GÖKCAN/ARTUR, 2021, s. 4083.

suçun birden fazla işlenmesi hali” olması gerektiğinden farklı kişilere karşı cinsel taciz suçunun işlenmesinde cezaların toplanması uygulanır.²⁵⁰

İşkence suçunun düzenlendiği TCK m. 94/3 fıkrasında, fiilin cinsel yönden taciz şeklinde gerçekleşmesi halinde, suçun nitelikli hali düzenlenmiştir. Ancak kanunun lafzından anlaşılacağı üzere ilgili maddede sadece cinsel taciz suçu, nitelikli hal olarak düzenlendiğinden cinsel saldırı veya cinsel istismar suçlarının oluşması halinde, fail işkence suçu ile birlikte ilgili bu suçlardan da cezalandırılacaktır. Nitekim, işkence suçu muhteviyatı itibariyle çoğu zaman vücut dokunulmazlığının ihlali biçiminde gerçekleştiğinden, işkence suçunun nitelikli halinin cinsel taciz bakımından gerçekleşme durumu oldukça zordur.²⁵¹ İlgili kanun maddesinin nitelikli haline ilişkin düzenlenen yaptırım miktarının, cinsel taciz ve işkence suçu ile gerçek içtima uygulansa dahi bu kadar yüksek olmayacağı doktrinde cezaların orantısızlığı yönünden eleştirilmekle bileşik suç olarak dahi ele alınan düzenlemedeki yaptırım aralığının orantısız olduğu tartışılmaktadır.²⁵²

765 s. Kanunun yürürlük döneminde söz atma fiilinin birden fazla kez tekrarlanması sebebiyle sırnaşıkça bir hal alması durumunda sarkıntılık suçunun oluştuğu kabul edilir, ek olarak failin, birden fazla kişiye cinsel organını gösterme gibi hareketini birden fazla mağdura yöneltmesi veya aynı sözcükle birden fazla mağdura söz atması halinde zincirleme suç hükümlerinin uygulanmayarak her mağdur yönünden bağımsız suçların oluşacağı kabul edilmekteydi.²⁵³ 5237 s. Kanunu m.105 gereği ise cinsel taciz suçunun oluşmasında fiil veya sözlerin tekrar etmesi koşulu aranmamış bu sebeple mağdura bir defa cinsel gayeyle organ gösterilmesi veya aynı gayeyle cinsel sözler söylenmesiyle suçu meydana getirmiştir.²⁵⁴ Olaya göre sinkaflı küfürler ise cinsel taciz, tehdit ve hakaret suçlarını oluşturabileceğinden bu gibi durumlarda fikri içtima hükümleri uygulanmalıdır.²⁵⁵ Cinsel taciz suçunun icrasında bir mağdura yönelik farklı zamanlarda aynı suçun birden fazla işlenmesi halinde TCK m.43/1/c.1 gereğince cezaya hükmedilir,

²⁵⁰ TEZCAN/ERDEM/ÖNOK, 2023, s. 426.

²⁵¹ Ibid.

²⁵² KOCAOĞLU, 2016, s. 462.

²⁵³ GÜNDÜZ, 2017, s.138.

²⁵⁴ GÜNDÜZ,2017, s. 139.

²⁵⁵ ÖZEN, 2023, s.615.

bu ceza dörtte birinden dörtte üçüne kadar arttırılır.²⁵⁶ TCK m.43/1/c.3 gereğince cinsel taciz suçunun tek bir fiille birden fazla kişiye karşı işlenmesi halinde TCK m. 43/2 uygulanır ve zincirleme suçun varlığı halinde son suçun işlendiği gün suçun tarihi olup son suçun işlendiği yer ise TCK m.66/6 ve CMK m.12/2 gereği yetkili mahkemedir.²⁵⁷

Cinsel taciz suçunun genel olarak araç veya birlikte işlendiği suçlar; TCK m.125 hakaret, TCK m.94/3 işkence, TCK m.123 kişilerin huzur ve sükunu bozma ve TCK m. 225 hayasızca hareketler, TCK m. 134 özel hayatın gizliliğini ihlal gibi suçlardır. Örneğin, Yargıtay 14. Ceza Dairesi 2011/10078E., 2013/6333, 21.05.2013 tarihli kararda, *“5237 sayılı TCK’nın 44. maddesi uyarınca işlediği bir fiille birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişinin, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılması gerekmekte ise de, bu suçlardan her birinin başlı başına cezalandırılabilir olması gerektiği, suçlardan birinin soruşturulması veya kovuşturulmasının şikayete tabi olup, şikayetten vazgeçilmesi durumunda bu suçun fikri içtimaya dahil edilmeyeceği, doğrudan soruşturulup kovuşturulan suçtan ceza tayin edilmesi gerekeceği, dosya kapsamı ve mahkemenin kabulüne göre sanığın aleni olan sokak kapısı önünden mağdurelerin vücut dokunulmazlıklarını ihlal etmeksizin pantolonunun fermuarını açarak cinsel organını çıkartıp gösterme şeklindeki bu tek eyleminin, 5237 s. Kanunu m.105 cinsel taciz suçuyla birlikte aynı kanunun m.225 düzenlenen hayasızca hareket suçunu oluşturduğu ancak fikri içtima kapsamında kalan cinsel taciz suçundan dolayı mağdurelerin ve mağdurelerin babaları olan müştekilerin duruşmada şikayetlerinden vazgeçmelerini beyan etmeleri sebebiyle sanığın cinsel taciz suçundan cezalandırılmasının mümkün olmadığı bu durumda sanığa 5271 s. Kanun m. 226 uyarınca ek savunma hakkı verilmek suretiyle doğrudan takibi gereken hayasızca hareket suçundan ceza tayin edilmesi gerekirken sanık hakkında unsurları itibariyle oluşmayan basit cinsel istismar suçundan hüküm kurulması bozmayı gerektirmiştir.”²⁵⁸*

Kişilerin huzur ve sükununu bozma suçu TCK m.123 ile düzenlenmiş olup suçun bağlı ve seçimlik hareketlerinden biri, bir kimseye ısrarla telefon etmektir. Ancak bu ısrarla

²⁵⁶ MERAN, 2008, s. 390.

²⁵⁷ KOCAOĞLU, 2016, s.463.

²⁵⁸ KOCA/ÜZÜLMEZ, 2023, s.424.

telefon etmek fiilinde konuşmanın cinsel taciz suçunu oluşturması halinde kişilerin huzur ve sükununu bozma suçundan değil, cinsel taciz suçu sebebiyle ceza verilmesi gerekmekte olup, mesajın veya ısrarla telefon etmenin belirli bir içeriği sahip olması halinde ayrıca başka bir suçu oluşturmaması şartı vardır.²⁵⁹ Yargıtay 14. Ceza Dairesi 2012/11646E., 2014/973K., 28/01/2014 tarihli kararında, “*Sanığın mağdureyi cep telefonunda arayıp cinsel taciz içerikli sözler söyledikten sonra, değişik zamanlarda birden fazla telefonla aramaktan ibaret eylemlerinin zincirleme olarak cinsel taciz suçu kapsamında kaldığı, TCK. m.123 ile düzenlenen kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunun, bu olayda cinsel taciz suçunun unsuru olduğu gözetilmeden, ayrıca sanık hakkında kişilerin huzur ve sükununu bozma suçundan da mahkumiyet kararı verilmesi bozmayı gerektirmiştir.*”²⁶⁰

Yargıtay 14. Ceza Dairesi 2014/10376E., 2015/904K., 10.02.2015 tarihli kararında, “*Sanığı olay öncesinde tanımayan ve iftira atmasını gerektirir bir neden veya husumeti bulunmayan mağdurenin aşamalarda istikrarlı ve samimi beyanları, bu beyanları destekler mahiyetteki tanık Z. nin anlatımları, olayın ortaya çıkış şekli, sanığın kaçamaklı savunması ve tüm dosya kapsamına göre, suç tarihinde çalıştığı iş yerinden çıkararak evine doğru yürümekte olan mağdurenin arkasından gelen sanığın, mağdureye hitaben “Neden tek yürüyorsun gel birlikte yürüyelim, benimle birlikte geleceksen birlikte yürüyelim..” şeklinde sözler söylediği, mağdurenin korkarak tanık Z. nin işlettiği markete girmek istediğini görünce de “Orospu içeriye girme gel çık dışarıya...” demek suretiyle hakaret ettiği mağdurenin markete girmesi üzerine olay yerinden uzaklaştığının anlaşılması karşısında üzerine atılı cinsel taciz ve hakaret suçlarından mahkumiyetine karar verilmesi gerekirken oluşa uygun düşmeyen gerekçe ile beraatine hükmedilmesi kanuna aykırıdır.*”²⁶¹

Yargıtay 5. Ceza Dairesi’nin T.26/02/2001, 2001/4738E., 2001/1250K. sayılı kararında yeni düzenlemeden önceki kanun zamanında verilen kararda; “*Müştekilerin dosya*

²⁵⁹ KOCASAKAL, Ümit, *Kişilerin Huzur ve Sükununu Bozma Suçu (TCK123)*, [https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/398257#:~:text=Madde%20123%2D%20\(1\)%20S%C4%B1rf,y%C4%B1la%20kadar%20hapis%20cez%C4%B1%20verilir](https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/398257#:~:text=Madde%20123%2D%20(1)%20S%C4%B1rf,y%C4%B1la%20kadar%20hapis%20cez%C4%B1%20verilir). (erişim tarihi 21.03.2024)

²⁶⁰ Yargıtay 14. Ceza Dairesi 28.01.2014 tarih, 2012/11646E., 2014/973K. (erişim tarihi 21.03.2024)

²⁶¹ KOCAOĞLU, 2016, s. 460.

içerisinde var olan müracaat dilekçeleri ve aşamalarda alınan suç tarihini kesin olarak belirtemeyen ifadeleri de gözönüne alınarak her ikisi yeniden dinlenerek sanık tarafından kendilerine kaç kere ve hangi tarihlerde telefonla şehvi amaçlı sözler sarfedildiği 23.04.1999 tarihi de gözönüne alınarak kesin olarak saptandıktan sonra sanık hakkında 4616 s. Kanun hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağına değerlendirilmesinde zorunluluk bulunduğu gözetilmeden hüküm kurulması bozmayı gerektirmiştir.” Malkoç bu kararı, ilgili olayda söz atma suçuna ilişkin teselsül yerine, fiilin sarkıntılığa dönüştüğünün kabul edilmesini uygulamanın yanlışlığı olarak eleştirerek olay tarihinden önce birkaç kere telefon edilmiş olsa da olay tarihinden sonraki fiiller birden fazla olduğundan teselsül kabul edilmeyecek ve tek bir sarkıntılık uygulanacak, bu sebeple 4616 s. Kanuna göre olay tarihinden önceki eylemler ertelenecek ve yeniden ele alındığında ise ceza artırması ve uygulaması yapılamayacaktır, şeklinde yorumlamıştır.²⁶²

Bir başka örnek ise mahrem ve müstehcen görüntülerin paylaşılmasında özel hayatın gizliliği ile kişisel veri haklarının ihlal edilip edilmediği noktasındadır. Mahrem ve müstehcen görüntülerin intikam pornosu şeklinde hedef alınarak görüntüsünün alınmasında, bu davranışın sadece cinsel taciz açısından mı, kişilerin özel hayatının gizliliğinin ihlal edilmesi yönünden mi yoksa buradaki kişisel veri hakkının ihlal edilmesi şeklinde ele alınacağıdır. Nitekim intikam pornosunun özel hayatın gizliliğini ihlal ettiği açık olup aslında cinsel taciz suçunun yeni bir vasıta olarak teknoloji ile işleniş biçiminin kabulü gerekir. Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi m. 40 ile tanımlanan cinsel taciz, *“Taraflar bir şahsın onurunu ihlal etme etkisi yaratan veya bu maksatla gerçekleştirilen, ve özellikle de aşağılayıcı, düşmanca, hakaretamiz küçük düşürücü veya saldırgan bir ortam yaratırken, bir türlü istenmeyen, cinsel mahiyette sözlü veya sözlü olmayan veya fiziksel davranışın cezai veya diğer yasal yaptırıma tabi olmasını temin etmek üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.”* şeklinde tanımlanmıştır. Buradaki tanım esas alındığında mağdura cinsel açıdan yönlendirilmiş saldırının ve failin mağdura yönlendirdiği hukuksal değer esas alındığında bir eylemin cinsel saldırı niteliğinde olup olmadığı anlaşılacaktır. Bu sebeple rıza dışı alınan

²⁶² MALKOÇ, 2001, s. 241.

pornografi veya intikam pornosu, cinsel dokunulmazlığa karşı bir saldırı olup, cinsel tacizin bir türevi biçimindeki suç tipi halinde ceza kanunlarında yer almalıdır.²⁶³

3.2. İSPAT

Maddi gerçeği bir hak ihlaline sebebiyet vermeden ortaya çıkarmak amacıyla olan muhakeme hukukunda cinsel özgürlüğe karşı suçlarda ispat bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle kanun koyucunun madde lafzında kazuistik bir yöntemle tek tek belirlemediği hangi fiillerin cinsel taciz suçunu oluşturacağı hususunda, hukuka uygun delillerle, günümüzün “iftira” koşullarını da göz önünde bulundurarak her olayı subjektif değerlendirebilmek oldukça önem taşımaktadır. Çalışmamız konusu suç kapsamında özellikle failin cinsiyeti, sosyal statüsü, hiyerarşik çalışma koşulları, mesleği, maddi koşulu, siyasi ve dini görüşü gibi özellikleri ispatın zaman zaman önüne geçmekte hatta suçun ortaya çıkmasına engel olabilmektedir.

Her ne kadar ispat konusunda karşılaşılan zorluklar olsa da Yargıtay bazı kriterleri belirleyerek uygulayıcıların vicdani kanaatlerine yön vermektedir. İlk olarak mağdurun itibarı ve geçmiş ilişkileri, uyuşmazlık konusunu ele alırken önemli olmaktadır. Bu gibi durumlarda mağdurun olaydan hemen sonra şikayette bulunması, birbiriyle tutarlı ve samimi beyanlarda bulunması göz önünde bulundurulmaktadır.²⁶⁴ Yargıtay açısından bir başka kriter ise mağdurun/şikayetçinin beyanlarının hayatın olağan akışına uygun olup olmadığının tespiti ile mağdurun fail ile birlikte olmaya devam ederek aralarında geçen olayı saklamaya devam etmesidir.²⁶⁵ Cinsel taciz suçlarına ilişkin bilirkişinin değerlendirmesinin önemli olmasından ayrı olarak cinsel taciz suçuna ilişkin olayın, genellikle tanık olmadan sadece mağdur ve fiili gerçekleştiren arasında yaşanması sebebiyle bu suça ilişkin şikayette bulunanlardan tanık ve ispat konusunda bir zorlamanın, suçun ortaya çıkmasında egemen olanın işine yarayacağını savunan bir görüşe göre ise aksi halde ispat araçları olmadan yapılan bir yargılamanın

²⁶³ DÜLGER, 2019, s. 19.

²⁶⁴ KORKUSUZ, Gülşah, *Cinsel Saldırı Suçu*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Yıl:2013, S.1, (s.845.)

²⁶⁵ BACAŞIZ, Pınar/BAYZİT, Tuğba, *Yargıtay'ın Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda İspat Yaklaşımı*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2019, S. 21, (s.397)

suiistimallerin ve haksız isnadların yaşanması durumuyla karşı karşıya kalacağına vurgu yapılmıştır.²⁶⁶

3.3. SORUŞTURMA-KOVUŞTURMA USULÜ VE YAPTIRIM

Cinsel taciz suçunun soruşturulması ve tahkikat aşamasına geçilmesi mağdurun şikayetine bağlıdır. Bu durum maddenin ikinci fıkrasında yer aldığı gibi nitelikli hal içindeyse şikayete tabi olmayıp maddenin gerekçesinde bu durum; “*cinsel taciz suçunun nitelikli unsurlarının gerçekleştiği durumlarda, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikayetine bağlı değildir*” şeklinde vurgulanmıştır.

TCK m.73’e göre şikayet için süre, şikayetçinin hem fiili hem failin kim olduğunu bildiği ya da öğrendiği günden itibaren CMK m.158’e göre belirtilen makamlara altı ay içerisinde yapılmalıdır. Bu süre zincirleme suçlarda son eylem tarihinden itibaren başlamaktadır. Şikayetten vazgeçme, hükmün kesinleşmesinden sonra sonuca etkili olmamaktadır. Cinsel taciz suçunun iştirak halinde işlenmesinde sanıklardan biri için vazgeçme kararı, diğerlerini de kapsamaktadır.²⁶⁷

Şikayet hakkı kişiye sıkı sıkıya bağlı haklardan olduğundan mağdur tarafından bizzat kullanılması gerekmekte olup mağdurun şikayete ilişkin beyanı açık, anlaşılır ve net olmalı, aksi bir durumda mağdura ayrıntılı açıklama yaptırılarak maddi uyuşmazlık konusu olay belirginleştirilmelidir. Şikayet hakkının bizzat mağdur tarafından kullanılması sebebiyle kanuni temsilcileri ile aralarında yaşanan bir uyuşmazlık halinde, mağdur ifadesi esas alınacaktır. Böylece şikayet hakkını kullanamadan ölen mağdurun yerine, annesi ve babasının şikayetçi olması mümkün olmamaktadır.²⁶⁸

Cinsel taciz suçu mağdurunun bir yetişkin olması durumunda, suçun soruşturmasına başlanması, mağdur tarafından yapılacak şikayete bağlanmıştır. Ancak bu suçun mağdurunun çocuk olması halinde 6545 s. Kanunda yapılan düzenlemeyle suçun şikayete bağlı olup olmadığıyla ilgili belirsizlik vardır. İlgili kanun ile eklenen kısım

²⁶⁶ YENERER ÇAKMUT, Özlem, *Cinsel Taciz Suçu ve Ceza Muhakemesi Kanunu’na Göre Bilirkişilik Kurumu*, Ceza Hukuku Dergisi, 2009, Sayı: 11, (s. 157)

²⁶⁷ TAŞTAN, Mehmet, *Cinsel Suçlarda İspat Sorunu ve Yargılama Usulü*, 1. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.

²⁶⁸ TAŞTAN, 2021, s.510.

mağdurun çocuk olması koşulunda sadece suçun cezasına ilişkin bir artırım getiriyor gibi görünse de suçun soruşturulması ve kovuşturulması için şikayet şartını arayacaktır. Suçun nitelikli halinin düzenlendiği kanunun m. 105/2 kapsamında yer alan fiillerin soruşturulması ve kovuşturulması için ise şikayet şartı aranmamış olup bu söz konusu fiiller re'sen kovuşturulacaktır.²⁶⁹

CMK m.234/1-a 3. bendinde mağdur ile şikayetçinin “*vekilinin bulunmaması halinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçları ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme*” hakları verilmişken kanun koyucu cinsel taciz suçu mağdurunu ayrıca düzenlemediğinden bu hüküm cinsel taciz suçunda uygulama alanı bulmayacaktır.

765 s. Kanunu m. 421’de söz atma suçunun yaptırımını üç aydan bir seneye kadar hapis, sarkıntılık suçunun yaptırımını ise altı aydan iki seneye kadar hapis cezasıdır. Mağdur, cinsel taciz suçu sebebiyle işi bırakmak, ailesinden ya da okuldan ayrılmak zorunda kalmışsa verilecek ceza 1 yıldan az olamayacaktır. Bu durumda adli para cezasının mı hapis cezasının mı tercih edileceği hususu doktrinde tartışmalı olup adli para cezası tercih edilmişse verilecek ceza 365 günden az olamayacak ve maddenin ikinci fıkra ve ikinci cümlesi söz konusuysa sanığa 365 gün adli para cezası ya da hapis cezası verilecek, bu durumda verilebilir cezanın üst sınırı 3 yıldır.²⁷⁰ Hapis cezası ile adli para cezasının seçenek olarak yer aldığı hallerde hapis cezasına hükmedildiyse TCK m.50/2 uyarınca bu ceza adli para cezasına çevrilemeyecektir.²⁷¹ Maddenin ikinci fıkrasında nitelikli hallerin olduğu halde, birinci fıkraya göre verilecek ceza oranı arttırılır. Kanun koyucu adli para cezası ile hapis cezası arasında yaşanacak tereddütü kaldırmak için 19.12.2006 tarih, 5560 s. Kanun ile TCK m. 61/9’sini TCK’ya ekleyerek şu şekilde bir düzenleme getirmiştir; “*Adli para cezasının seçimlik ceza olarak öngörüldüğü suçlarda bu cezaya ilişkin gün biriminin alt sınırı, o suç tanımındaki hapis cezasının alt sınırından az; üst sınırı da, hapis cezasının üst sınırından fazla olamaz.*”

²⁶⁹ ÖZBEK/DOĞAN/BACAKSIZ, 2022, s.406.

²⁷⁰ GÖKCAN/ARTUÇ, 2021, s.4092.

²⁷¹ MERAN, 2008, s.390.

Cinsel taciz suçunun mağdurunun çocuk olması durumunda kanun maddesinin birinci fıkrasına göre ceza miktarı altı aydan üç yıla kadar hapis cezası olacaktır. Çocuklara karşı işlenen cinsel taciz suçu, 6545 s. Kanun'un yürürlüğe girdiği 28.06.2014 tarihinden önce işlenmişse maddede temel olarak belirlenen yaptırım miktarları uygulanacak ve ek olarak mağdurun çocuk olması halinde maddede tercihli ceza öngörülmemiş olduğundan temel ceza hapis cezası olarak belirlenecektir.²⁷²

5560 s. Kanun değişikliğinin yapıldığı 6/12/2006 tarihine kadar cinsel suçlar uzlaştırmaya tabi olarak yer alıyordu. Soruşturma ve kovuşturması şikayete bağlı suçlar açısından uzlaştırma²⁷³ hükümleri uygulanacaksa da cinsel taciz suçu 5271 s. Kanunun m. 253/3 gereğince uzlaştırma kapsamına alınmamıştır. Cinsel taciz suçunda, uzlaştırma hükümlerinin uygulanamaması, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumunu etkilemez.²⁷⁴ 5271 s. Kanun m.253/3 gereğince cinsel taciz suçunun başka suçlarla birlikte işlenmesi halinde ise kapsamına gidilmesi yine mümkün değildir.²⁷⁵

Cinsel taciz suçunda fail, işlediği suç dolayısıyla hükmedilen hapis cezasının infazı tamamlanana kadar bazı hakları kullanmaktan yoksun bırakılacaktır. Bunun aksine mahkeme tarafından adli para cezası seçilmişse bu hak yoksunlukları uygulanmayacaktır. Buna ilişkin 5560 s. Kanun ile 6.12.2006 tarihinde CMK'da yapılan değişiklik ile alternatif çözüm yolu olan uzlaştırmaya ilişkin düzenlemeler CMK'da yer almış ve CMK m. 253/3 gereğince cinsel dokunulmazlığa karşı suçların tamamı, uzlaştırma kapsamının dışında yer almıştır. Cinsel taciz suçu açısından kanunun çıkarıldığı tarihten önce işlenen suçlar bakımından uzlaştırma hükümlerinin uygulanması mümkündür. Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda mağdurun zararının maddi açıdan tatmin edilmesinin mümkün olmaması nedeniyle uzlaştırma kurumunun

²⁷² TAŞTAN, 2021, s. 513.

²⁷³ "Sanıklara iftira atması için bir neden bulunmayan mağdurenin aşamalardaki tutarlı ve samimi beyanları, bunu teyit eden müşteki Gülümser Özdemir'in beyanları ve sanıkların tevil yollu ikrarı ile dosya içeriğinden, sanıkların müşteki Gülşen'i otomobil ile takip etmek, ona el kol hareketleri ve selektör yapmak suretiyle sırnaşık hal alan eylemlerinin sarkıntılık suçunu oluşturduğu gözetilerek mahkumiyetlerine karar verilmesinin gerekeceği ancak, bu suç şikayete tabi zarar göreni gerçek kişi olduğundan 5237 Sayılı TCK.nun 73/8. maddesine göre uzlaşma kapsamında kaldığı, uzlaşmanın da bir kovuşturma şartı olduğu nazara alınarak 5271 Sayılı CMK.nun 253 ve 254. maddeleri gereğince uzlaştırma işlemi yapılması ve sonucuna göre 5237 sayılı Yasa maddeleri de değerlendirilmek suretiyle hüküm kurulması gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi, yasaya aykırıdır." Yargıtay 5. Ceza Dairesi 2004/8191E., 2006/5733K., T. 19.06.2006) (erişim tarihi 18.10.2023)

²⁷⁴ MERAN, 2008, s.393.

²⁷⁵ TANERİ/KAMIŞLI, 2018, s.375.

varlığı bu suçlar açısından eleştirilmekteydi, oysa cinsel taciz suçunda söz konusu olan daha hafif bir zarar olduğu düşünülürse uzlaştırma kurumunun uygulanabileceği düşünülmektedir.²⁷⁶

Uzlaştırma, suçun işlenmesi sonucu fail ve mağdur arasında bozulan ilişkiyi düzeltme amacıyla alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak düzenlenmiştir.²⁷⁷ Bu uyuşmazlık yönteminin kanunda düzenlendiği konuma metodolojik olarak bakıldığında bir muhakeme usulü olarak kabul gördüğü ancak asıl amacın bir uyuşmazlığın çözümü aşamasına vurgu yaptığı görülmektedir.²⁷⁸ Uzlaştırma, suçun mağdurunu merkeze alarak sorunu değerlendirirken ceza muhakemesinin maddi gerçeğe ulaşma amacından önce henüz kovuşturmasına başlanmamış ve ispatlanmamış bir aşamada taraflar arasındaki uyuma odaklanarak maddi gerçeği ortaya çıkarmayı bir yana bırakarak çözüm bulma amacıyla adaleti sağlamaya çalışmaktadır.²⁷⁹ Mahkeme dışı alternatif çözüm yöntemlerinden biri olan uzlaştırma, ceza hukuku açısından mağdurun uğradığı zararı hafifletmek amacıyla bir ön kabulü yerine getirmekteydi. Kanun koyucunun bazı suçlar kapsamında öngördüğü uzlaştırma kurumunun düzenlenmesindeki önemli sebeplerden biri mahkemelerin artan iş yükünü hafifletmekti. Mağdurun, kişilere karşı suçlar arasında yer alan ve cinsel özgürlüğünü sınırlayan cinsel taciz suçunda uzlaştırma kurumuna başvurması kanaatimizce uygun olmayacaktır, çünkü maddi gerçeğe ulaşmak yerine gerçekleşmiş hukuka aykırı fiilin ispatlanmasının tercihlere bırakılması cinsel taciz suçu açısından kabul edilmemelidir.

TCK m. 105’de belirtildiği üzere, cinsel taciz suçu için maddede öngörülen cezanın üst sınırına göre yargılanma konusu edilecek suç için görevli mahkeme asliye ceza mahkemeleriyken yetkili mahkeme suçun işlendiği yer mahkemesi olup zincirleme şeklinde işlenen cinsel taciz suçunda yetkili mahkeme davranışın sona erdiği yer mahkemesidir. Failin çocuk olması halinde ise 5395 s. Kanun’a göre davalarda yetkili

²⁷⁶ GÖKÇEN, 2023, s. 561.

²⁷⁷ DEĞİRMENCİ, Olgun, *Onarıcı Adalet Uygulaması Olarak Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.

²⁷⁸ DEĞİRMENCİ, 2020, s. 90.

²⁷⁹ KETİZMEN, Muammer, “*Ceza Hukukunda Metalaşma ya da Yeni Ceza Adaleti Sistemi?*”, *Türkiye’nin Hukuk Sisteminde Yapısal Dönüşüm*, (der. A.M. Özdemir, vd), 1. Baskı, İmge Yayınları, Ankara, 2014, (s.162).

mahkeme çocuk mahkemeleri olup çocuk mahkemelerinin bulunmadığı yerlerde suç konusunun takibi bu 5395 s. Kanun'a göre yapılacaktır.²⁸⁰

Son olarak basit yargılama usulü ve seri muhakeme usulünün uygulanma alanına cinsel taciz suçu bakımından değinmek gerekir. 5271 s. Kanun ile düzenlenen basit yargılama usulü, yargı mercilerine emek ve vakit açısından tasarruf sağlamak amacıyla düzenlenen, kanun koyucunun belirlediği bazı suçlar bakımından duruşma yapılmaksızın yazılı beyan ve savunma esasına göre karara bağlandığı yargılama usulüdür. 5271 s. Kanun m. 251/1 fıkrasında düzenlendiği üzere basit yargılama usulüne, “*asliye ceza mahkemesince, iddianamenin kabulünden sonra adli para cezasını ve/veya üst sınırı iki yıl veya daha az süreli hapis cezasını gerektiren suçlarda*” yer verilmektedir. Böylece cinsel taciz suçu açısından TCK m. 105/1-1 fıkra kapsamında düzenlenen cinsel taciz suçunun 18 yaşından büyük mağdurlara karşı işlenmesi koşulu dışındaki cinsel suçlarda basit yargılama usulü uygulama alanı bulamayacaktır.²⁸¹

5271 s. Kanun'da düzenlenen seri muhakeme usulü ise kanunda açıkça düzenlenen suçlar bakımından uygulanacak bir yöntemdir. Kanun koyucu hangi suçlar bakımından seri muhakeme usulü uygulanacağını tek tek belirttiğinden cinsel taciz suçu bu suçlar arasında yer almadığından seri muhakeme usulü uygulanamayacaktır.²⁸²

3.4. DAVA ZAMANAŞIMI

TCK m. 66/4 fıkrasında yer aldığı üzere, zamanaşımı sürelerinin belirlenmesinde suçun kanunda yer alan cezasının yukarı sınırı göz önünde bulundurulur ve seçimlik cezaları gerektiren suçlarda ise zamanaşımı bakımından hapis cezası dikkate alınır. Yine aynı kanunun m.66/3 fıkrasında yer aldığı üzere suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli halleri de göz önünde bulundurulacaktır. Sonuç olarak cinsel taciz suçu yönünden reşit kimse için beş yıldan fazla olmamak kaydı ile hapis veya adli para cezasını gerektiren hallerde sekiz yıl, fiili işlediği sırada 12 yaşını doldurmuş olup 15 yaşını doldurmamışlar bakımından bu sürenin yarısı, 15 yaşını doldurmuş olup da 18 yaşını

²⁸⁰ TAŞTAN, 2021, s. 511.

²⁸¹ YELDAN, Didem, *Uygulamada Cinsel Suçlar*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.

²⁸² YELDAN, 2022, s.497.

doldurmamışlar bakımından ise bu sürenin üçte ikisinin geçmesiyle kamu davası düşecektir.

Zamanaşımı süresinin başlaması açısından ise m.66/6 uyarınca suçu işleyen, “çocuklara karşı üstsoy veya bunlar üzerinde hüküm ve nüfuzu olan bir kimse olması halinde” zamanaşımının başlangıcı çocuğun 18 yaşını bitirme koşuluna bağlanmıştır. Bu halde hükmün uygulanabilmesi şikayet süresinin geçirilmemiş olmasına bağlıdır aksi halde şikayet süresi geçen suçun takibi mümkün olmayacağından dava zamanaşımı süresi de tartışılmayacaktır.²⁸³

3.5.KOŞULLU SALIVERİLME

Genel anlamıyla koşullu salıverme, ceza infaz kurumundaki bir mahkumun, kanunla belirlenmiş hükümlü süresini iyi halli olarak geçirmiş olması sonucunda infaz kurumu dışına çıkarılmasını düzenleyen bir kurumdur. Buna ilişkin ayrıntılı düzenlemeler 5275 s. Kanun olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’da yer almaktadır. CGTİHK m. 107-d bendinde cinsel taciz suçundan mahkumiyeti olanların, cezalarının üçte ikisini infaz kurumunda çektikleri takdirde koşullu salıvermeden yararlanmaları düzenlenmiştir. Her ne kadar 2020 yılında 6545 s. Kanun m. 82 ile düzenlenen koşullu salıverilme süreleri cinsel özgürlüğe karşı suçlar yönünden düzenlenmişse de bu düzenlemede cinsel taciz suçu yer almamıştır.

²⁸³ TANER, 2023, 566.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Türk Ceza Hukukunda cinsel taciz suçunu incelediğimiz tezimizde bu suçu normatif anlamda ele almadan önce, temel anlamıyla insan ilişkisinin özellikle karşıt cinsler arasında ilişkilerin nasıl kurulduğuna açıklık getirmeye çalıştık. En basit haliyle kadın ve erkek arasında kurulan romantik ilişki biçiminin ilk aşamasında insani bir özellik olarak taraflar birbirlerine beğenilerini ifade edebilecektir. İnsani ilişki biçiminin en kolay kurulma yöntemi yazılı veya sözlü veyahut birçok farklı araçla iletişim kurma şeklindedir. Bu durumda ortaya çıkan diyalog biçiminin romantik bir hal alması kural olmadığı gibi cezalandırılabilir alanda değerlendirilmesi koşulu da bulunmamaktadır. Tarihin en eski dönemlerinde insanlar birbirlerine beğenilerini danslarla, şiirler ve şarkılarla, soy devam ettirme saikiyle gerçekleştirmeye çalışmış hatta birbirlerine kitap almışlardır.

İnsanların ilişki kurma biçimiyle bu denli yakın temas halinde olan bu suç tanımının belirlenmesinde saptanan unsurlar ve bu unsurların değişimi sonucunda bugün kanundaki yer aldığı düzenleme insanların ilişki kurma biçimlerine müdahale edecek sınırı aşmaya varacak kadar geniş kapsamlıdır. Taciz suçunun faili her ne kadar erkek cinsi olabileceks de Yargıtay kararlarında aksi örneklere daha sık rastlanması bu kanunlaşma sürecinde erkeğin geri planında bırakılan kadını, erkek ile aynı konuma taşımaya çalıştığını göstermektedir. Buna ilişkin cinsel taciz suçunun, cinsel özgürlüğe karşı suçlar kapsamında ele alınması önemlidir.

Erkek karşısında kadın, her dönem mesafeli konumlanmış, buna rağmen insan doğasında var olan dürtüler nedeniyle cinselliğe yönelik ilişkiler de kurulmuştur. Her ne kadar tarafların birbirlerine karşı sunduğu beğeni ve bu beğeni esnasında araç olarak kullandıkları ifade biçimleri hoş görünse de kanun koyucunun ihtiyaca yönelik müdahalesiyle suç halini almaktadır. Bu beğeni ifade edişlerinin hangi noktadan sonra suç halini aldığı ise davranış saikinin taraflar arasında kabul görme durumuna göre belirlenmektedir. Uzun dönemler öncesinde başlayarak, tarihin eski dönemlerinde kadının erkek karşısındaki pasif bırakılma çabasının erkeklerin kadınları denetleme ve baskılama görevini edindiğini göstermiştir.

Bu suçun kapsamı normatif anlamda birçok yenilikle bugüne gelmişse de uygulamada halen yaşanan kavram kargaşasının karşı karşıya kaldığı bazı mahkeme kararları görmekteyiz. Cinsel taciz suçunun kavram kargaşasında, davranışın süresi, failin saiki, mağdurun fail karşısındaki hiyerarşik konumu kanunun şu anki haliyle düzenlenmesiyle sonuçlanmışsa da kanun gerekçesinde soyut ve muğlak ifadeler tercih edilmiş, bir ceza hukuku kavramının yorumuna açık ifade edilmesi sorunun çözümünü kanunun gerekçesine ve uygulamaya bırakmıştır. Bu çalışma bir suçun sadece kanuni düzlemde değerlendirilmesini hedeflememiş, aynı zamanda bir davranışın tarihsel dönemlerde nasıl yorumlanarak bugünkü halini aldığını ve son olarak çoğu dönemde insanlar arasında romantik anlamda kurulan davranış kalıplarının bugün ince bir çizgiyle nasıl suç sahasında ele alınabileceği noktasında toplanmıştır. Örneğin, bir flört mesajlaşmasında karşı tarafa iletilen bir şarkı ya da “seni seviyorum” ifadesi bu suça mahal vermezken tezgahat birinin müşterisine karşı iltifatı veya beğeni ifadesi ya da bir ağaca sevdiği kişinin isminin baş harfinin kazımak cezalandırılabilir alana geçiş yapmıştır. Bu durumda temas içermeyen beğeni yani iltifat ifadeleri yargılanabilir olacaktır. Tarihi süreciyle ele aldığımız örneklerle insanların ilişki kurma biçimleri yerini tarafların her an yargılanma kaygısıyla iletişim kuramamaya sebebiyet verecek ve böylece iletişimde tahribata varacaktır. Bir beğenin ifade edilmesinin suç alanına nasıl geçtiği değerlendirmesi ceza hukukundan beklenmeyeceği şekilde uygulayıcının yorumuna bırakılarak her mahkemenin/hakimin hayat görüşüne göre bir yorum yapmasına sebep olacaktır.

Suçun anlam kargaşası içinde olduğunun bir başka göstergesi, benzer diğer suçlarla olan ilişkisinde karıştırılmasıdır. Cinsel taciz suçu, hayasızca hareketler, hakaret, çocuğun cinsel istismarı ve huzur ve sükunu bozma suçlarıyla sıklıkla karıştırılmaktadır. Bu alanları daha belirgin ve anlaşılır hale getirmek için kanun koyucunun kazuistik bir yöntemle kanun yapmasını beklemesek de daha muğlak olan alanı düzenleme konusunda bazı kıstasları kanuna eklemesi gerektiği düşüncesindeyiz. Bu doğrultuda suçun çocuğa karşı işlenmesinin ayrıca madde içerisinde nitelikli hal olarak düzenlenmiş olması “çocuğun cinsel istismarı” ile karıştırılmayan doğrultuda failin yargılama yapılmasına katkı sağlamıştır.

Suçun unsurlarını incelediğimiz ikinci bölümde, cinsel taciz suçunun maddi unsurunda hareketin, Yargıtay tarafından temas kriteri ile belirlenmesi, bu durumda temas içermeyen sözlü ve yazılı davranışların cinsel taciz suçu kapsamında yer alması aksi halde suçun diğer suçlar kapsamında değerlendirileceği uygun bir ölçüt olmuştur. Bir diğer tartışmalı nokta ise manevi unsur konusunda olup manevi unsur Yargıtay kararlarıyla, failin özel kastının olması yani suçu işlemek için cinsel saik taşıması gerekmesi noktasında uzlaşmıştır. Bu tespit belirlenmesinde önemli olan kıstas, hangi hareketlerin cinsel amaçlı atfedilmesine ilişkin olacaktır. Sübjektif değerlendirmeye oldukça açık olan bu değerlendirmeler uygulamada bir bütünlük algısının olmasının önünde engeldir. Bir diğer önemli tartışma konusu ise suçun hukuka aykırılık unsuru ve buna ilişkin rıza değerlendirmesiyle ilgilidir. Mağdurun rızasının tespitinin her uyuşmazlık konusu olay içinde değerlendirilmesi buna göre rızai başlayan bir iletişim içinde gerçekleşip gerçekleşmemesinin hukuk düzenindeki aykırılığı ortadan kaldırarak mağduru korumayacağına ilişkin saptamanın uygulamada belirlenirken önemli olacağı anlaşılmaktadır. Bir başka husus ise cinsel taciz suçuna teşebbüs ile ilgili yaşanan tartışmadır ki doktrinde tekil örnekler üzerinden yapılan değerlendirmelerde suçun teşebbüs hükmünü uygulamaya elverişli olup olmadığı meselesidir. Örneğin, mağdura yazılan cinsel içerikli bir mektubun/mailin/mesajın mağdura ulaştığı anın ve mağdurun bunu bilmesinin suçun oluşması için gerekli olduğunu savunan görüşler cinsel suçunda teşebbüsün hareketlere bölünebilirliğinden kesintiye uğrayarak teşebbüs aşamasında kalacağını aksi görüş ise bu aşamanın hazırlık hareketi olarak niteleneceğini ve suça teşebbüsün mümkün olmayacağını ifade etmektedir. Bu geniş yorumun hukuka aykırı değerlendirmelere sebebiyet vereceğini savunarak dış dünyaya yansımamış her hareketin bölünebilir olması sebebiyle teşebbüs hükmünün uygulanması gerekliliğine katılmıyoruz aksi değerlendirmelerde ceza hukukunun temel ilkelerine aykırı uygulamalarla karşılaşılarak fail, meydana gelmeyen bir davranıştan sorumlu tutulacaktır.

Son olarak uzlaştırma kapsamında olmayan cinsel taciz suçunun kanaatimizce de doktrindeki hakim görüş yerine bu kapsamda yer almaması gerekir. Her ne kadar mağdur için zararın karşılanması şeklinde bir çıkarım ile uzlaştırma kurumunun

getirdiği olanaklar üzerinde durulsa da özellikle mağdur, kadın ise failin cezalandırılmasını tercih etmesi daha anlaşılırdır. Ancak suç kapsamında yargılamaların sonuçlanmaları hükmün açıklanmasının geri bırakılması veya beraat şeklinde bir politikayla sonuçlanmaktaysa bu durumda failin bir müeyyide ile karşılaşmamasındansa kurumunun uygulanması yerinde olacaktır.

KAYNAKÇA

- AKKAYA, Çetin, Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- AKMAN, Şefik Taylan, Hukuk ve Politika İlişkisi- Hukukun Ekonomi Politik Analizi ve Liberal Hukuk Düzeninin Eleştirisi, 1. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2016.
- ALGAN CANSEVEN, Hazal, Hayasızca Hareketler Suçu, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2332142> .
- ARTUK, Mehmet Emin/ GÖKCEN, Ahmet/ YENİDÜNYA, Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Adalet Kitabevi, 20. Baskı, Ankara, 2022.
- AYDIN, Devrim, Türk Ceza Kanunu'nda Kadın Bedeni ve Cinsellik, https://huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/turk_ceza_kanununda_kadin_beden_i.pdf.
- BACAKSIZ, Pınar/BAYZİT, Tuğba, Yargıtay'ın Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda İspat Yaklaşımı, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2019.
- BAKER, Carrie N., "Race, Class, and Sexual Harassment in the 1970s", https://scholarworks.smith.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1011&context=swg_facpubs
- BAYRAKTAR, Köksal / KESKİN KIZIROĞLU, Serap / YILDIZ, Ali Kemal, vd., Özel Ceza Hukuku Cilt II Kişilere Karşı Suçlar -1- (TCK m. 81-105), 2. Baskı, Onikilevha Yayınevi, İstanbul, 2017.
- BECCARIA, Cesare, Suçlar ve Cezalar Hakkında, 3. Baskı, Ankara, İmge Yayınevi, 2013.
- BERKTAY, Fatmagül, Tarihin Cinsiyeti, 6. Baskı, Metis Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- BOCK, Gisela, Avrupa Tarihinde Kadınlar, (çev. Z. Aksu Yılmaz), 1. Baskı, Literatür Yayınları, İstanbul, 2004.
- BOLOGNE, Jean Claude, Gönül Çelmenin Tarihi, 1. Baskı, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, 2011.
- BÜKEN, Erhan, Beşeri Cinselliğin Tarihi ve Cinsel Suçlar, Hukuk Düzeninde Cinselliğe Genel Bakış Sempozyumu, (ed. E. Aygün Eşitli), 2017.
- BUTLER, Judith, Çöz(ül)en Cinsiyet, (çev. B.E. Aksoy), 1. Baskı, Monokl Yayınları, İstanbul, 2020.
- CAN, Cahit, Toplumsal İnsanın Evrensel Doğası ve Cinsel Suçlar, 2. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2012.
- CENTEL, Nur, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Saldırı Suçu ve Cinsel Suçlar Değişiklik Tasarısı'nın Değerlendirilmesi.
- CENTEL, Nur, Kadını Şiddete Karşı Korumaya Yönelik Yasa Hükümlerine Eleştirel Yaklaşım, İstanbul Ticaret Üniversitesi İnsan Hakları Hukuku ve Kadın Paneli, İstanbul, 2003.
- DEĞİRMENCİ, Olgun, Onarıcı Adalet Uygulaması Olarak Ceza Muhakemesinde, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.

- DEMİRBAŞ, Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara,2022.
- Document 34: EEOC Guidelines on Sexual Harassment, 45 Federal Register 74676 (10 November 1980), codified in 29 C.F.R. §1604.11., <https://documents.alexanderstreet.com/d/1000674188> .
- DUNEZAT, Xavier, “Cinsiyetler Arası Toplumsal İlişkiler Sosyolojisi:Erkek/Kadın İlişkilerinin Feminist ve Maddeci Bir Okuması”, Cinsiyetler Arası Toplumsal İlişkiler ve Kesişimsellik, (der. G. Acar Savran), 1. Baskı, Dipnot Yayınları, Ankara, 2022.
- DÜLGER, Murat Volkan, İnternet Aracılığıyla İşlenen Cinsel Suçlar, <https://www.researchgate.net/publication/349552623> [Internet Aracılığıyla İşlenen Cinsel Suçlar](https://www.researchgate.net/publication/349552623) .
- ENGELS, Friedrich, Ailenin Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni,16. Baskı, Sol Yayınları, Ankara,2015.
- ERASLAN, Orhan, Toplumsal Değişim Sürecinde Türk Ceza Kanunu Reformu, Birinci Baskı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2004.
- ERGÜL, Teoman, Makaleler, Görüşler, Raporlar (İkinci Kitap), Birinci Baskı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2004.
- EVİK, Ali Hakan, “Ceza Kanunumuz ve Kadın”, Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı, (der. Köksal Bayraktar), 1. Baskı, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2004. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002L0073:en:HTML>
- FRENCH, Marilyn, Kadınlara Karşı Savaş, 1. Baskı, Metis Yayıncılık, İstanbul, 1993.
- FRAISSE, Genevieve/ PERROT Michelle, Kadınların Tarihi- Devrimden Dünya Savaşına Feminizmin Ortaya Çıkışı, (der. G. Duby ,vd., çev. A. Fethi), 1. Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2005.
- GÖRGÜN BARAN, Aylin, Feminizmin Gelişim Serüveni: Dalga Yerine Kuşak Diyelim mi?, <https://kockam.ku.edu.tr/feminizmin-gelisim-seruveni-dalga-yerine-kusak-diyelim-mi-aylin-gorgun-baran/>, (erişim tarihi 02.12.2023)
- GÜNDÜZ, Remzi, Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, 2. Baskı, Bilge Yayınevi, 2017.
- GÜVEN, Kudret, “Özel Hukukta Cinselliğe Genel Bakış”, Hukuk Düzeninde Cinselliğe Genel Bakış Sempozyumu (15 Mart 2017), Ankara, 2017.
- HAFIZOĞULLARI, Zeki/ ÖZEN, Muharrem, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, US-A Yayınları, Ankara, 2022.
- HAKERİ, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 28. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- HAUG, Frigga, “Marksizm ve Feminizm”, Toplumsal Cinsiyet İlişkileri, (der. S. Mojab), 1. Baskı, Yordam Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- HERITIER, Françoise/PERROT, Michelle, AGACINSKI, Sylviane, vd., Kadınların En Güzel Tarihi, (çev.Y.Aşçı Dalar), 1. Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2013.

- H.FLYNN, Katherine, Same-Sex Sexual Harassment: Sex, Gender and the Definition of Sexual Harassment Under Title Seven, Georgia State University Law Review, 1997. <https://readingroom.law.gsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2265&context=gsulr>
- İBİŞ, Rabia, Türk Ceza Hukukunda Cinsel Taciz Suçu, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- KESKİN KİZİROĞLU, Serap, Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Kadına İlişkin Düzenlemeler ve Cinsel Suçlar, (der. K. Bayraktar, vd.), Ankara, 2008.
- K. FENTON, Matthew, A History of Sexual Harassment Laws in the United States, <https://www.wenzelfenton.com/blog/2018/01/01/history-sexual-harassment-laws-united-states/>.
- KERPİŞÇİ, Özge Nur, Cinsel Taciz Suçu, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022.
- KETİZMEN, Muammer, "Ceza Hukukunda Metalaşma ya da Yeni Ceza Adaleti Sistemi?", Türkiye'nin Hukuk Sisteminde Yapısal Dönüşüm, (der. A.M. Özdemir, vd), 1. Baskı, İmge Yayınları, Ankara, 2014.
- KOCA, Mahmut/ ÜZÜLMEZ, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017.
- KOCASAKAL, Ümit, Kişilerin Huzur ve Sükununu Bozma Suçu (TCK123), [https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/398257#:~:text=Madde%20123%2D%20\(1\)%20S%C4%B1rf,y%C4%B1la%20kadar%20hapis%20cezas%C4%B1%20overilir.](https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/398257#:~:text=Madde%20123%2D%20(1)%20S%C4%B1rf,y%C4%B1la%20kadar%20hapis%20cezas%C4%B1%20overilir.)
- KOCAOĞLU, Sinan, Yargı Kararları Işığında Cinsel Dokunulmazlığı Karşı Suçlar, 1. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2016.
- KOLLANTAY, Alexandra, Marksizm ve Cinsel Devrim, 1. Baskı, Bilgi Yayınevi, İstanbul, 1974.
- KORKUSUZ, Gülşah, Cinsel Saldırı Suçu, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Yıl:2013, S.1.
- KÖPRÜLÜ, Timuçin, Ceza Hukuku Özel Hükümler Pratik Çalışma Kitabı, 1. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2015.
- LE GOFF, Jacques, "Zevkin Yadsınması", Batı'da Aşk ve Cinsellik, (der. G. Duby), 2. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul, 2015.
- MALKOÇ, İsmail, Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler, 1. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2001.
- MCNEILL, William H., Dünya Tarihi, (çev. A. Şenel), 16. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2019.
- MERAN, Necati, Kişilere Karşı Suçlar, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2008.
- OZANSÜ, Mehmet Cemil, Erken Modernlikte Ceza Sorumluluğunun Kamusallaşması ve Rasyonelleşmesi, 1. Baskı, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2014.
- ÖZBEK, Veli Özer/ DOĞAN, Koray/ BACAKSIZ, Pınar, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- ÖZDEMİR, Erdem, İşyerinde Cinsel Taciz, Çalışma ve Toplum Dergisi, Y: 2006, Sayı:4.

- ÖZEN, Mustafa, Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Hukuku Özel Hükümler-Cilt 1, 7. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- ÖNDER, Ayhan, Ceza Hukuku Dersleri, 1. Baskı, Filiz Kitabevi, Ankara,1992.
- PAKIR, Yusuf, Cinsel Saldırı Suçu, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- PATEMAN, Carole, **Cinsel Sözleşme**, (çev. Z. Alpar) 1. Baskı, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, 2017.
- P. COWLEY, Cullen, Same-Gender Harassment and Homosexuality in Title VII Sexual Harassment Litigation, <https://journals.library.wustl.edu/urbanlaw/article/8269/galley/25102/view/>
- PELIZZON, Seila Margaret, Kadının Konumu Nasıl Değişti- Feodalizmden Kapitalizme, (çev. Sadi, İ.E./Somel,C.) 2. Baskı, İmge Yayınevi, Ankara,2020.
- POROY, Akif, Antik Çağdan Günümüze Avrupa'da Cinsellik Tarihi, 1. Baskı, Dharma Yayınları, İstanbul, 2010.
- SAYGILAR KIRIT, Yasemin F., “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Taciz Suçu”, Ceza Hukukunda Kadının Şiddete Karşı Korunması- Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuka Genç Yaklaşımlar Konferans Serisi No.1, İstanbul, 2013.
- SCOTT, Joan W., Feminist Tarihin Peşinde, Bgst Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2013.
- SIEGEL, Reva B., A Short History of Sexual Harassment, https://law.yale.edu/sites/default/files/documents/pdf/Faculty/Siegel_IntroductionAShortHistoryOfSexualHarrasmentLaw.pdf
- TANERİ, Gökhan, Cinsel Suçlar, 2. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara, 2015.
- TANERİ, Gökhan/ KAMIŞLI, Gani, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, 1. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara,2018.
- TAŞTAN, Mehmet, Cinsel Suçlarda İspat Sorunu ve Yargılama Usulü, 1. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- TEZCAN, Durmuş/ ERDEM, Mustafa Ruhan/ ÖNOK, R. Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku,12. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.
- TEZCAN, Erdem/ERDEM, Mustafa Ruhan/ ÖNOK, R. Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 16. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2018.
- TOROSLU, Nevzat, Ceza Hukuku, 2. Baskı, Savaş Yayınları, Ankara, 1991.
- TUNÇ, Kübra, “Yargıtay Kararlarında Flört Girişiminin Cinsel Taciz Suçundan Ayrımı”, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl: 2021, Sayı:45.
- TUMLUKÇUOĞLU, Sinan, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Taciz Suçu, İstanbul Barosu Dergisi, Yıl: 2013, Cilt:87, Sayı:1, (s.262-263)
- WEEKS, Jeffry, Bir Kavramın Anatomisi Cinsellik, (çev. İ. Güzel), Everest Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2016.
- WIESNER-HANKS, Merry, Tarihte Toplumsal Cinsiyet, 3.Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2022.
- YALÇIN SANCAR, Türkan, Türk Ceza Kanunu Tasarısının(2000) Bazı Hükümleri Hakkında Düşünceler, <https://kutuphane.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php>.

- YELDAN, Didem, Uygulamada Cinsel Suçlar, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- YENERER ÇAKMUT, Özlem, Cinsel Taciz Suçu ve Ceza Muhakemesi Kanunu'na Göre Bilirkişilik Kurumu, Ceza Hukuku Dergisi, 2009, Sayı: 11.
- YURTCAN, Erdener, Yargıtay Kararları Işığında Cinsel Suçlar, 5. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.

İNTERNET KAYNAKLARI

<https://www.anayasa.gov.tr/tr/anasayfa/>

<https://www.kazanci.com.tr>

<https://www.resmigazete.gov.tr>

<https://sozluk.gov.tr>

<https://www.nisanyansozluk.com>

<https://karararama.yargitay.gov.tr>

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

<https://dergipark.org.tr/tr/>

MEVZUAT

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

765 Sayılı Türk Ceza Kanunu

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu

6545 Sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun

5377 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanun

EK-1 ORJİNALLİK RAPORU

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu Form No.	FRM-YL-15
		Yayın Tarihi Date of Pub.	04.12.2023
	FRM-YL-15 Yüksek Lisans Tezi Orijinallik Raporu <i>Master's Thesis Dissertation Originality Report</i>	Revizyon No Rev. No.	02
		Revizyon Tarihi Rev.Date	25.01.2024

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA	
Tarih: .../.../.....	
Tez Başlığı: Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Taciz Suçu (TCK105)	
Yukarıda başlığı verilen tezin a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 85 sayfalık kısmına ilişkin, 25/04/2024 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda işaretlenmiş filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezin benzerlik oranı % 27'dir.	
Uygulanan filtrelemeler*:	
1. ☒ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç	
2. ☒ Kaynakça hariç	
3. ☐ Alıntılar hariç	
4. ☒ Alıntılar dâhil	
5. ☒ 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç	
Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tezin herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumlarda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.	
Gereğini saygılarımla arz ederim.	
Ad-Soyad/İmza	

Öğrenci Bilgileri	Ad-Soyad	Ezgi Akpınar
	Öğrenci No	N19230747
	Enstitü Anabilim Dalı	Kamu Hukuku
	Programı	Tezli Yüksek Lisans

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.
(Unvan, Ad Soyad, İmza)

* Tez Almanca veya Fransızca yazılıyor ise bu kısımda tez başlığı **Tez Yazım Dilinde** yazılmalıdır.

**Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları İkinci bölüm madde (4)/3'te de belirtildiği üzere: Kaynakça hariç, Alıntılar hariç/dahil, 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 5 words) filtreleme yapılmalıdır.

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu Form No.	FRM-YL-15
		Yayın Tarihi Date of Pub.	04.12.2023
	FRM-YL-15 Yüksek Lisans Tezi Orijinallik Raporu <i>Master's Thesis Dissertation Originality Report</i>	Revizyon No Rev. No.	02
		Revizyon Tarihi Rev.Date	25.01.2024

TO HACETTEPE UNIVERSITY GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES DEPARTMENT OF PUBLIC LAW	
Date: .../.../.....	
Thesis Title (In English): Sexual Harassment In The Penal Code (Article 105)	
According to the originality report obtained by myself/my thesis advisor by using the Turnitin plagiarism detection software and by applying the filtering options checked below on 25/04/2024 for the total of 85pages including the a) Title Page, b) Introduction, c) Main Chapters, and d) Conclusion sections of my thesis entitled above, the similarity index of my thesis is 27 %.	
Filtering options applied**:	
1. ☒ Approval and Declaration sections excluded	
2. ☒ References cited excluded	
3. ☐ Quotes excluded	
4. ☒ Quotes included	
5. ☒ Match size up to 5 words excluded	
I hereby declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Social Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.	
Kindly submitted for the necessary actions.	
Name-Surname/Signature	

Student Information	Name-Surname	Ezgi Akpınar
	Student Number	N19230747
	Department	Public Law
	Programme	Public Law MA

SUPERVISOR'S APPROVAL

APPROVED
(Title, Name and Surname, Signature)

**As mentioned in the second part [article (4)/3]of the Thesis Dissertation Originality Report's Codes of Practice of Hacettepe University Graduate School of Social Sciences, filtering should be done as following: excluding refence, quotation excluded/included, Match size up to 5 words excluded.

EK-2 ETİK KOMİSYON İZİNİ

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu Form No.	FRM-YL-09
		Yayın Tarihi Date of Pub.	22.11.2023
	FRM-YL-09 Yüksek Lisans Tezi Etik Kurul Muafiyeti Formu <i>Ethics Board Form for Master's Thesis</i>	Revizyon No Rev. No.	02
		Revizyon Tarihi Rev.Date	25.01.2024

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA	
Tarih: .../.../.....	
Tez Başlığı (Türkçe): Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Taciz Suçu (TCK 105)	
Yukarıda başlığı verilen tez çalışmam:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. İnsan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımamaktadır. 2. Biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmasını gerektirmemektedir. 3. Beden bütünlüğüne veya ruh sağlığına müdahale içermemektedir. 4. Anket, ölçek (test), mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme gibi teknikler kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen araştırma niteliğinde değildir. 5. Diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri kullanımını (kitap, belge vs.) gerektirmektedir. Ancak bu kullanım, diğer kişi ve kurumların izin verdiği ölçüde Kişisel Bilgilerin Korunması Kanuna riayet edilerek gerçekleştirilecektir. 	
Hacettepe Üniversitesi Etik Kurullarının Yönergelerini inceledim ve bunlara göre çalışmamın yürütülebilmesi için herhangi bir Etik Kuruldan izin alınmasına gerek olmadığını; aksi durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.	
Gereğini saygılarımla arz ederim.	
Ad-Soyad/İmza	

Öğrenci	Ad-Soyad	Ezgi Akpınar
	Öğrenci No	N19230747
	Enstitü Anabilim Dalı	Kamu Hukuku
	Programı	Tezli Yüksek Lisans

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.
(Unvan, Ad Soyad, İmza)

* Tez **Almanca** veya **Fransızca** yazılıyor ise bu kısımda tez başlığı **Tez Yazım Dilinde** yazılmalıdır.

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu Form No.	FRM-YL-09
		Yayın Tarihi Date of Pub.	22.11.2023
	FRM-YL-09 Yüksek Lisans Tezi Etik Kurul Muafiyeti Formu <i>Ethics Board Form for Master's Thesis</i>	Revizyon No Rev. No.	02
		Revizyon Tarihi Rev.Date	25.01.2024

HACETTEPE UNIVERSITY GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES DEPARTMENT OF PUBLIC LAW	
Date: .../.../.....	
ThesisTitle (In English): Sexual Harassment In The Penal Code (Article 105)	
My thesis work with the title given above:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Does not perform experimentation on people or animals. 2. Does not necessitate the use of biological material (blood, urine, biological fluids and samples, etc.). 3. Does not involve any interference of the body's integrity. 4. Is not a research conducted with qualitative or quantitative approaches that require data collection from the participants by using techniques such as survey, scale (test), interview, focus group work, observation, experiment, interview. 5. Requires the use of data (books, documents, etc.) obtained from other people and institutions. However, this use will be carried out in accordance with the Personal Information Protection Law to the extent permitted by other persons and institutions. 	
I hereby declare that I reviewed the Directives of Ethics Boards of Hacettepe University and in regard to these directives it is not necessary to obtain permission from any Ethics Board in order to carry out my thesis study; I accept all legal responsibilities that may arise in any infringement of the directives and that the information I have given above is correct.	
I respectfully submit this for approval.	
Name-Surname/Signature	

Student Information	Name-Surname	Ezgi Akpınar
	Student Number	N19230747
	Department	Public Law
	Programme	Public Law MA

SUPERVISOR'S APPROVAL

APPROVED
(Title, Name Surname, Signature)

